उद्योग संचालनालय
मुंबई

केंद्र शासनाचा माहिती अधिकार
अधिनियम-**२००५**

उद्योग संचालनालयाबाबतची विविध प्रकारची **१७** उपकलमे

(मॅन्युअल्स)

-: अनुक्रमणिका :-

अ.क्र	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१.	माहिती व अपिलिय अधिकारी यांची माहिती	**३-५**
२.	उपकलमे -**१** रचना,कार्य व कर्तव्ये यांचा तपशिल.	**६-७**
३.	उपकलमे -**२** अधिकारी व कर्मचारी यांचे अधिकार व कर्तव्ये.	**८-१२**
४.	उपकलमे - **३** निणर्य प्रक्रियेत अनुसरण्यात येणारी कार्यपध्दती.	**१३-४३**
५.	उपकलमे - **४** कार्य पार पाडण्यासाठी ठरविण्यात येणारी मानके.	४४-४४
६.	उपकलमे - **५** अधिकारी व कर्मचारी काम करताना वापरात असलेले नियम, विनियम, मॅन्युअल्स व अभिलेखे.	**४५-४६**
७.	उपकलमे - **६** कागदपत्रांचे वर्गीकरण दर्शविणारे विवरणपत्र.	**४७-४७**
८.	उपकलमे - **७** धोरणात्मक बाबी ठरविताना व सदर बाबींची अमंलबजावणी करताना जनसंपर्कासाठी असलेल्या व्यवस्थेबाबतचा तपशिल.	**४८-४८**
९.	उपकलमे - **८** दोन किंवा अधिक व्यक्तिंनी बनविलेली सल्लादायी मंडळे, परिषदा, समित्या इत्यादी.	**४९-५०**
१०.	उपकलमे - **९** अधिकारी व कर्मचाऱ्यांची निर्देशिका.	**५१-५६**
११.	उपकलमे - **१०** अधिकारी व कर्मचारी यांच्या वेतनश्रेणीबाबतचा तपशिल.	**५७-६५**
१२.	**निरंक**	**६६-६६**
१३.	उपकलमे - **११** अर्थसंकल्प आणि संवितरित केलेल्या खर्चाचा अहवाल.	**६७-७०**
१४.	उपकलमे - **१२** अर्थसहाय्य कार्यक्रमा अंतर्गत प्रदान करण्यात आलेल्या रक्कमा व लाभधारकांचा तपशिल.	**७१-७१**
१५.	उपकलमे - **१३** उद्योजकांना सवलती / परवाने किंवा प्राधिकार पत्रे दिलेली आहे या बाबतचा तपशिल.	**७२-७२**
१६.	उपकलमे - **१४** इलेक्ट्रानिक स्वरुपात असलेली माहिती.	**७३-७३**
१७.	उपकलमे - **१५** नागरिकांना माहिती मिळविण्यासाठी उपलब्ध असलेल्या जनतेच्या वापरासाठी असलेल्या ग्रंथालय अथवा वाचनकक्ष इत्यादी सुविधांचा तपशिल.	**७४-७४**
१८.	**निरंक**	**७५-७५**
१९.	उपकलमे - **१६** मुख्य कार्यालय व जिल्हा पातळीवरील अधिकाऱ्यांचे पदनाम.	७**६**-**८**५
२०.	उपकलमे - **१७** अशा सदरात मोडणारी व इतर माहिती.	८६-८६

उद्योग संचालनालय

उद्योग संचालनालयातील सहाय्यक शासकिय माहिती अधिकारी, शासकीय माहिती अधिकारी व अपिलीय माहिती अधिकारी यांची माहिती

क्र.	कार्यालय	विषय	सहाय्यक शासकिय माहिती अधिका-यांचे पदनाम	शासकिय माहिती अधिका-यांचे पदनाम	अपिलीय प्राधिकारी
१	२	३	४	५	६
१.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-**३२.**	औद्योगिक वसाहत शाखा	उद्योग अधिकारी	सहनिबंधक	अतिरिक्त उद्योग संचालक
२.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-**३२.**	सामुहिक प्रोत्साहन योजना	उद्योग अधिकारी	अधिक्षकीय उद्योग अधिकारी	उद्योग सह संचालक,
३.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-**३२.**	आस्थापना	उद्योग अधिकारी	उद्योग उप संचालक	उद्योग सह संचालक,
४.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-**३२.**	विशेष आर्थिक क्षेत्र / मातं	उद्योग अधिकारी	उद्योग उप संचालक	उद्योग सह संचालक,
५.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-**३२.**	अनुज्ञाती/निर्यात प्रचलन/ नाजकधा//लघु उद्योग धोरण शाखा/ऊर्जा शाखा	उद्योग अधिकारी	उद्योग उप संचालक	उद्योग सह संचालक,
६.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-**३२.**	प्रशासन	उद्योग अधिकारी	उद्योग उप संचालक	अतिरिक्त उद्योग संचालक
७.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-**३२.**	भांडार खरेदी	उद्योग अधिकारी	उद्योग उप संचालक	उद्योग सह संचालक,
८.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-**३२.**	जैव तंत्रज्ञान शाखा	उद्योग अधिकारी	उद्योग उप संचालक	उद्योग सह संचालक,

क्र.	कार्यालय	विषय	सहाय्यक शासकिय माहिती अधिका-यांचे पदनाम	शासकिय माहिती अधिका-यांचे पदनाम	अपिलीय प्राधिकारी
१	२	३	४	५	६
९.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-३२.	जिल्हा उद्योग केंद्र शाखा	उद्योग अधिकारी	उद्योग उप संचालक	उद्योग सह संचालक,
१०.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-३२	औद्योगिक सांख्यिकी/ प्रगणना	उद्योग अधिकारी	उद्योग उप संचालक	उद्योग सह संचालक,
११.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-३२.	लेखा व नियोजन्	लेखा अधिकारी	सहाय्यक संचालक (वित्त व लेखा)	अतिरिक्त उद्योग संचालक, (लेखा व नियोजन)
१२.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-३२.	विधानसभा प्रश्न शाखा	उद्योग अधिकारी	उद्योग उप संचालक	उद्योग सह संचालक
१३.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-३२.	हस्तकला	उद्योग अधिकारी	उद्योग उप संचालक	उद्योग सह संचालक
१४.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-३२.	असाईड	उद्योग अधिकारी	उद्योग उप संचालक	उद्योग सह संचालक
१५.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-३२.	उद्योग मित्र	उद्योग अधिकारी	उद्योग उप संचालक	उद्योग सह संचालक
१६.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-३२.	स्थानिक लोकांना रोजगार	उद्योग अधिकारी	उद्योग उप संचालक	अतिरिक्त उद्योग संचालक

क्र.	कार्यालय	विषय	सहाय्यक शासकिय माहिती अधिका-यांचे पदनाम	शासकिय माहिती अधिका-यांचे पदनाम	अपिलीय प्राधिकारी
१	**२**	**३**	**४**	**५**	**६**
१७.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-**३२.**	नियोजन	उद्योग अधिकारी	उद्योग उप संचालक	उद्योग सह संचालक
१८.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-**३२.**	आजारी उद्योग	उद्योग अधिकारी	उद्योग उप संचालक	उद्योग सह संचालक
१९.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-**३२.**	जमिन	उद्योग अधिकारी	उद्योग उप संचालक	अतिरिक्त उद्योग संचालक
२०.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-**३२.**	रसायन	उद्योग अधिकारी	उद्योग उप संचालक	उद्योग सह संचालक
२१.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मुंबई-**३२.**	पर्यावरण	उद्योग अधिकारी	उद्योग उप संचालक	उद्योग सह संचालक

उपकलमे - १

उद्योग संचालनालयाच्या अंतर्गत कार्यालयाचा आकृतीबंध, कार्ये व जबाबदा-यांचा तपशिल.

राज्यातील औद्योगिकरणाच्या प्रयोजनासाठी उद्योग विभागाअंतर्गत उद्योग संचालनालय कार्यरत आहे. उद्योग संचालनालय हे राज्यस्तरीय, विभागीय स्तरीय व जिल्हास्तरीय या पातळींवर कार्यरत आहे. राज्यात प्रत्येक जिल्हयांत उद्योग व्यवसाय सुरु व्हावेत. उद्योगांना अधिक चालना मिळावी व प्रस्तावित उद्योग सुस्थितीत चालु रहावेत व परिणामी रोजगारांच्य संधी अधिकाधिक उपलब्ध व्हाव्यात. या उद्दिष्ठपूर्तीसाठी उद्योग संचालनालयाची यंत्रणा कार्यरत आहे.

उद्योग संचालनालयाच्या अधिपत्याखाली मुख्यालय (मुंबई), मुंबई प्राधिकरण विभाग (एक), विभागीय कार्यालय (सहा), आणि जिल्हा उद्योग केंद्र कार्यरत आहेत. विकास आयुक्त (उद्योग) हे संचालनालयाचे प्रमुख अधिकारी आहेत. त्यांच्या मदतीसाठी अतिरिक्त उद्योग संचालक, उद्योग सह संचालक, अधिक्षकीय उद्योग अधिकारी, उद्योग उप संचालक, उद्योग अधिकारी व अन्य कर्मचारीवृंद आहे. विकास आयुक्त (उद्योग) हे भारतीय प्रशासन सेवेतील अधिकारी असून अन्य अधिकारी राज्यस्तरीय संवर्गातील आहेत. उद्योग संचालनालयाअंतर्गत कार्यालयाचा आकृतीबंध दर्शविणारा तक्ता सोबत जोडला आहे.

१.१ विभागीय कार्यालय :

उद्योग संचालनालयाअंतर्गत सहा विभागीय कार्यालये असून ती कोकण (ठाणे) , पुणे, नाशिक, औरंगाबाद, अमरावती व नागपूर येथे कार्यरत आहे. याशिवाय मुंबई प्राधिकरण विभागासाठी मुंबई प्राधिकरण विभाग कार्यालय कार्यरत आहे.

उद्योग संचालनालयाची जी उद्दिष्ठे व कार्य आहेत ती प्रत्येक विभागात प्रभावीपणे राबविण्यासाठी ही क्षेत्रीय कार्यालये आहेत. या विभागीय कार्यालयांचे प्रमुख हे उद्योग सह संचालक संवर्गातील आहेत. तथापि अमरावती आणि कोकण (ठाणे) येथील विभागीय कार्यालयाचे प्रमुख अधिक्षकीय उद्योग अधिकारी हया संवर्गातील आहेत.

२. उद्योग संचालनालयाचे कार्य :-

उद्योग संचालनालयाचे कार्य नव्या उद्योग धंदयांना चालना देणे, उद्योगकांच्या समस्या सोडविणे, उद्योग धंदयाचे नियमन करणे, लघु उद्योग धोरण व अंमलबजावणी , लघु उद्योग नोंदणी, मुंबई प्राधिकरण विभागासाठी स्थान निश्चयन धोरण व ना हरकत प्रमाणपत्र , कच्चा माल पुरवठा धोरण व अंमलबजावणी , सचिव पातळीवरील उद्योग विषयक समन्वय समिती, उद्योग मित्र समिती, सहकारी औद्योगिक वसाहती, कमल जमिन

धारणा विषयक धोरण (उद्योगासाठी) वअंमलबजावणी आणि सुशिक्षित बेरोजगारांसाठी बीज भांडवल योजना, जिल्हा उद्योग कर्ज योजना, उद्योजकता विकास कार्यक्रम असे आहेत. याशिवाय राज्याच्या औद्योगिक दृष्टया अविकसित व विकसनशील भागात मोठया प्रमाणात औद्योगिक गुंतवणूक व्हावी या उद्देशाने शासनाने अंमलात आणलेली सामुहिक प्रोत्साहन योजना, योजना राबविणे , कर्जवसुली, पूरक उद्योग विकास , निर्यात प्रचालन, औद्योगिक (विकास व नियमन) कायद्यानुसार शिफारशी, औद्योगिक सांख्यिकी इत्यादी कार्य संचालनालयामार्फत करण्यात येत आहे. तसेच द्राक्ष प्रक्रिया धोरण **२००१** , माहिती तंत्रज्ञान व माहिती तंत्रज्ञान सहायभूत सेवा धोरण- **२००१** , जैव तंत्रज्ञान धोरण **२००१** इत्यादी संचालनालयामार्फत राबविण्यात येतात.

मुंबई प्राधिकरण विभाग : मुंबई प्राधिकरण विभागाच्या अंतर्गत मुंबई जिल्हा, मुंबई उपनगर जिल्हा, ठाणे व रायगड जिल्हयातील काही भागांचा अंतर्भाव होतो. मुंबई प्राधिकरण विभागांतर्गत येणा-या कार्यक्षेत्रांमध्ये शासनांच्या योजना वरील कार्यालयामार्फत राबविण्यात येतात.

१.३ जिल्हा उद्योग केंद्र :-

केंद्र शासनाने डिसेंबर **१९७७** मध्ये जाहीर केलेल्या औद्योगिक धोरणानुसार ग्रामीण भागात लघु व कुटीर उद्योगांचा झपाटयाने घडवून आणण्यासाठी जिल्हा स्तरावर एकच छत्राखाली स्थानिक उद्योजकांना मार्गदर्शन व सहाय्यभूत सेवा/सुविधा उपलब्ध करुन देण्याच्या दृष्टीने महाराष्ट्रात **१९७८** मध्ये **२५** जिल्हा उद्योग केंद्रांची स्थापना करण्यात आली सद्या राज्यात (मुंबई व मुंबई उपनगर जिल्हा वगळून) सर्व जिल्हयांत म्हणजेच एकूण **३३** जिल्हयांत जिल्हा उद्योग केंद्र कार्यरत आहेत. जिल्हा उद्योग केंद्रांद्वारे जिल्हा पातळीवर संचालनालया अंतर्गत सेवा योजना प्रभावीपणे राबविण्यात येत आहेत.

उपकलमे - २

उद्योग संचालनालय, मुंबई
पदाची कर्तव्य व जबाबदारी

(१) विकास आयुक्त (उद्योग) : विकास आयुक्त (उद्योग) हे उद्योग संचालनालयाचे कार्यालय प्रमुख असून कार्यालयातील अधिकारी/कर्मचारी यांच्यावर नियंत्रण ठेवणे, केंद्र शासन/राज्य शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या उद्योग विषयक धोरणाची प्रभावी अमँलबजावणी करणे, लघु उद्योग संदर्भात केंद्र शासनाने व राज्य शासनाने गठीत केलेल्या विविध समितीच्या बैठकीला उपस्थित रहाणे.

(२) अतिरिक्त उद्योग संचालक : अतिरिक्त उद्योग संचालकांना विभाग प्रमुखाच्या शक्ती प्रदान करण्यात आलेल्या आहेत. महाराष्ट्र शासनाच्या विविध योजना राबविण्यासाठी विकास आयुक्त (उद्योग) यांना मदत करणे, विकास आयुक्त व उद्योग सह संचालक यांच्यामध्ये समन्वय साधणे, राज्याच्या उद्योग वाढीच्या संदर्भात वार्षिक योजना तयार करणे, उद्योगाच्या विकासाबाबत भारत सरकारने स्थापन केलेल्या निरनिराळया समित्यांवर राज्य शासनाच्या वतीने प्रतिनिधित्व करणे, विभागवार होणा-या बैठकांना मार्गदर्शन करणे.

(३) उद्योग सह संचालक : मुख्यालय व विभागीय कार्यालय यांच्यामध्ये समन्वय साधण्याचे कार्य करणे. तसेच महाराष्ट्र शासनाच्या उद्योग विभागाशी संबंधिच्या योजना राबविण्यासाठी विकास आयुक्त (उद्योग) यांना मदत करणे, विभागीय कार्यालयांवर नियंत्रण ठेवणे व जिल्हा उद्योग केंद्रांना मार्गदर्शन करणे तसेच विविध लघु उद्योग यांच्या वाढीसाठी तांत्रिक सल्ला देणे. राज्यातील उद्योग घटकांना उद्योग विकासाच्या वाढीसाठी प्रोत्साहित करणे. तसेच केंद्र/राज्य शासनाच्या विविध योजना प्रभावीपणे राबविणे.

(४) विशेष कार्य अधिकारी : महाराष्ट्र शासनाच्या उद्योग विभागा अंतर्गत येणा-या लघु उद्योगाशी संबंधित योजना राबविण्याबाबत विकास आयुक्त (उद्योग) यांना मदत करणे. जिल्हा उद्योग केंद्राच्या कामकाजावर नियंत्रण ठेवणे. जिल्हयातील लघु उद्योगांना उद्योगांशी संबंधित तांत्रिक मुद्दयांवर सल्ला देणे. शासनाच्या वतीने जिल्यातील उद्योग विकासाच्या वाढीसाठी नविन तंत्रज्ञानाच्या बाबतीत माहिती पुरविणे. आजारी लघु उद्योगांबाबत शासनास अहवाल सादर करणे.

(५) अधिक्षकीय उद्योग अधिकारी : महाराष्ट्र शासनाच्या उद्योग विभागा अंतर्गत येणा-या लघु उद्योगांशी संबंधित योजना राबविण्याबाबत विकास आयुक्त (उद्योग) यांना मदत करणे. जिल्हा उद्योग केंद्राच्या कामकाजावर नियंत्रण ठेवणे. जिल्हयातील लघु उद्योगांशी संबंधित तांत्रिक मुद्दयावर सल्ला देणे. शासनाच्या वतीने जिल्हयातील उद्योग विकासाच्या वाढीसाठी नविन तंत्रज्ञानाच्या बाबतीत माहिती पुरविणे. आजारी लघु उद्योगाबाबत शासनास अहवाल सादर करणे.

(६) उद्योग उप संचालक (तांत्रिक): विकास आयुक्त (उद्योग) यांना उद्योगांशी संबंधित योजना कार्यन्वित करणेबाबत मदत करणे, प्रशासकीय कामकाजात मदत करणे, संबंधित विभागातील लघु उद्योग आणि युनिट यांना तांत्रिक विषयावरील सल्ला देऊन त्यांच्या उत्पादन वाढीस प्रोत्साहीत करणे. जिल्हयातील उद्योग घटकांची सांख्यिकी माहिती अद्ययावत करणे, राज्यातील विकासाचा समतोल राखणे, जिल्हयातील उद्योग घटकांना शासनाच्या विविध योजनांबाबत मार्गदर्शन करणे. नवनविन उद्योगांच्या सांख्यिकी माहितीचे संकलन व सादरीकरण करणे, जिल्हा उद्योग केंद्रातील अधिकारी/कर्मचारी यांच्या कामकाजावर नियंत्रण ठेवणे, तसेच जिल्हा स्तरावर कार्यालय प्रमुख म्हणून काम पहाणे, कार्यालयात समन्वये साधणे, जिल्हा

उद्योग केंद्र प्रमुख म्हणून जिल्हयात अयोजीत केलेल्या सभांना उपस्थित रहाणे, आहरण व संवितरण अधिकार वापरणे, प्रशासकीय बाबी हाताळणे, शासनाने दिलेल्या व्यवस्थापकीय, आर्थिक व इतर अधिकाराचा उपयोग उद्योगांच्या भरभराटीसाठी करणे. जिल्हा उद्योग केंद्राच्या कक्षेतील उद्योगांना लघु उद्योग नोंदणी देणे, उद्योग घटकांना लागणा-या कच्च्या मालाची संबंधित संस्थेला/कार्यालयास कच्चा माल मिळणेसाठी शिफारस करणे, औद्योगिक विकासाच्या दृष्टीने योजना आखणे, सुशिक्षित बेरोजगारांसाठी बीज भांडवल योजना, पंतप्रधान रोजगार योजना राबविणे. तसेच विविध बँकेला भेटी देणे. बँकेने आयोजीत केलेल्या सभेला उपस्थित राहणे. बँका व इतर संस्थांशी औद्योगिक विकासाच्या हेतूने समन्वय साधणे. निरनिराळया शैक्षणिक व इतर संस्थांना कार्यालयातील योजनांसंबंधी माहिती देणे.

(७) उद्योग उप संचालक (प्रशासन) : कार्यालयातील प्रशासकीय बाबी हाताळणे तसेच अधिकारी/कर्मचा-यांच्या आस्थापना विषयक कामे पहाणे. अधिकारी/कर्मचारी यांच्यामध्ये समन्वय साधून कामकाजावर नियंत्रण ठेवणे.

(८) सहाय्यक संचालक (वित्त व लेखा) : उद्योग संचालनालयातील सहाय्यक संचालक (वित्त व लेखा) हे पद संचालनालयाकरीता निर्माण करण्यात आले असून उद्योग संचालनालया अंतर्गत असलेल्या **३३** जिल्हा उद्योग केंद्र, सहा विभागीय कार्यालये आणि मुख्यालयाच्या कामावर आर्थिक नियंत्रण ठेवणे, शासनास अर्थसंकल्प सादर करणे. मंजूर अनुदानाचे वाटप करणे. जमा व खर्चाचा ताळमेळ घेणे व त्यानुसार त्याबाबतचे योग्य लेखे ठेवणे. तसेच त्याबाबतचा अहवाल महालेखापाल यांना लेखी सादर करणे. केंद्र शासनाकडून मंजूर झालेल्या अनुदानाचे संबंधितांना प्रदान करणे. निवृत्ती वेतन व वेतन निश्चिती या बाबींची कामे करणे, उपरोक्त कामाच्या अनुषंगाने लेखे तयार करणे, लेखा परिक्षणाबाबत महालेखापाल कार्यालयाशी निपटारा करण्याबाबत कार्यवाही करणे, कार्यक्रम अंदाजपत्रक सादर करणे, विभागात आर्थिक शिस्त राहील असे पाहणे.

(९) उद्योग अधिकारी (तांत्रिक) : जिल्हयातील मोठे, मध्यम व लघु उद्योग, ग्रामिण व कुटीर उद्योग यांची माहिती संकलीत करणे, स्थानिक साधन संपत्ती व मनुष्य बळ यांचे सर्वेक्षण करणे, लघु उद्योग घटकांची माहिती तयार करणे, औद्योगिक विकासा संबंधी अहवाल तयार करणे, लघु उद्योगांची वार्षिक उत्पादनाबाबतची तासणी करणे, वित्तीय संस्थांना/बँकाना निरनिराळ्या योजनेविषयी माहिती देणे. उद्योगांच्या कर्जाची आवश्यकता निर्धारित करुन कर्ज मिळवून देणे. तांत्रिक अहवाल व कर्जाच्या कागदपत्राची छाननी करणे, कर्ज व कर्ज वसूली यावर देखरेख ठेवणे व वित्तीय महामंडळाकडून कर्ज घेतलेल्या उद्योगांच्या खेळत्या भांडवलासाठी प्रकरणे शिफारस करणे, उद्योग घटकांच्या आर्थिक परिस्थितीवर लक्ष ठेवणे व घटकास आवश्यक ती मदत मिळण्यास सहाय्य करणे, केंद्र शासनाची पंतप्रधान व रोजगार योजना, राज्य शासनाची बीज भांडवल योजना इत्यादी कामे राबविली जातात. त्याकरीता ठरवून दिलेले लक्ष्य साध्य करण्यासाठी बँकांशी संपर्क साधुन सुशिक्षित बेरोजगारांचे मेळावे आयोजित करुन व योग्य ते अर्ज भरुन घेऊन वित्तीय संस्थांकडे/बँकेकडे शिफारस करुन पाठविणे इ.कामे व्यवस्थापकांमार्फत केली जातात. लघु उद्योगाच्या कारखान्यासाठी बांधलेले गाळे व दूरध्वनी सुविधा मिळण्यासाठी सहाय्य करणे, औद्योगिक वसाहतींच्या कर्ज वसुलीवर देखरेख ठेवणे, उद्योग घटकाच्या प्रकल्पास मंजुरी मिळण्यास सहाय्य करणे, सुशिक्षित बेरोजगारांच्या कर्ज प्रकरणी प्रकल्प अहवाल तांत्रिक व आर्थिकदृष्टया किफायतशीर होण्यास मदत करणे, सुशिक्षित बेरोजगारांना मार्गदर्शन करणे, त्यांचे प्रशिक्षण शिबिर आयोजित करणे, एकात्मिक ग्रामिण विकास यंत्रणेसाठी **२०** कलमी कार्यक्रमा अंतर्गत योजना राबविणे, खादी ग्रामोद्योग मंडळ इ.उद्योगांना सहाय्य करणे, केंद्र शासनाने शिथिल केलेल्या औद्योगिक धोरणामुळे ज्या उद्योगांना आयईएम/एलओआय दिले गेले आहेत अशा उद्योगांचे प्रकल्प अहवाल गोळा करणे व त्यांच्या विविध अडचणींचे निराकरण करण्यासाठी संबंधित खात्याशी संपर्क साधुन

अडचणी सोडविण्यासाठी पाठपुरावा करणे, तसेच जिल्हा उद्योग मित्र व राज्यस्तरीय उद्योग मित्र समिती यांच्या समितीच्या बैठकीस खाते प्रमुखांशी चर्चा करुन घटकांच्या अडचणीबाबत त्वरीत निर्णय घेणे याबाबत प्रयत्न करणे, महाव्यवस्थापकांच्या आदेशानुसार जिल्हयात होणा-या सभेंना उपस्थीत रहाणे.

(१०) उद्योग अधिकारी (प्रशासन) : प्रशासकीय बाबी हाताळणे, तसेच अधिकारी/कर्मचा-यांच्या आस्थापना विषयक कामे हाताळणे, मुख्यालयातील अधिकारी/कर्मचारी यांच्या कामकाजावर नियंत्रण ठेवणे, तसेच वरिष्ठांना त्यांच्या कामकाजात मदत करणे.

(११) लेखाधिकारी : लेखाधिकारी यांनी संचालनालयाच्या लेखाविभागव रोखविभागाच्या कामावर देखरेख ठेवणे, सहाय्यक लेखधिकारी व इतर दुय्यम कर्मचा-यांच्या कामावर देखरेख, नियंत्रण ठेवणे, आवश्यक असलेल्या सर्व नोंदवहया अद्यावत रहातील याची नोंद घेणे, वैयक्तिक व शासकीय देणे संबंधितांना विहित मुदतीत प्रदान होतील याबाबत योग्य ती कार्यवाही करणे, अर्थसंकल्प तयार करण्याच्या दृष्टीने हाताखालील कर्मचा-यांना योग्य ते मार्गदर्शन करणे व होणा-या खर्चावर नियंत्रण ठेवून मंजूर अर्थसंकल्पीय तरतूदीपेक्षा जास्त खर्च होणार नाही याची दक्षता घेणे. संचालनालयातील आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून लेखा शाखेतील कार्यभार सांभाळणे, कार्यालयीन खर्च, वेतन, निवृत्तीवेतन, अनुदान, अर्थसहाय्य इत्यादी संबंधित देयके अधिदान व लेखा कार्यालयास सादर करुन त्याबाबतचे प्रदान करणे, प्राप्त झालेल्या शासकीय महसुलाचा कोषागारामध्ये त्वरीत भरणा करणे, रोख नोंदवहीमध्ये वेळोवेळी नोंदी घेऊन सदर नोंदवही अद्ययावत असेल याबाबत दक्षता घेणे, विविध लेखाशिर्षा अंतर्गत होणा-या खर्चाचा तपशिल दर महिन्यास अर्थसंकल्प शाखेस सादर करणे, संचालनालयातून निवृत्त होणा-या अधिकारी/कर्मचा-यांची निवृत्ती वेतनाची कागदपत्रे नियतवेळेपूर्वी महालेखापालास सादर करणे, संचालनालयातील कर्मचारी/अधिकारी यांच्या पदोन्नती, पदावनती, नियुक्ती इत्यादी संदर्भातील वेतननिश्चिती करणे.

(१२) सहाय्यक लेखा अधिकारी : लेखा विभागाच्या वरिष्ठ लिपिक व कनिष्ठ लिपिक यांच्या कामावर देखरेख ठेवणे व मार्गदर्शन करणे, विविध योजनांच्या अर्थसंकल्पीय तरतुदी यावर योग्य प्रकारे लक्ष ठेवणे, लेखाधिकारी यांना सहाय्य करणे.

(१३) अधिक्षक : तृतीयश्रेणी व चतूर्थश्रेणी कर्मचारी वर्गाच्या कामावर देखरेख ठेवून त्यांना मार्गदर्शन करणे व त्याच्यावर नियंत्रण ठेवणे. विभागीय कार्यालयातील व जिल्हा उद्योग केंद्रातील दप्तरे निरिक्षणे पार पाडणे आणि लिपिकाकडून सादर झालेल्या आस्थापना , लेखा विषयक महत्वाच्या प्रकरणाची तपासणी करुन वरिष्ठांना सादर करणे.

१४) शाखाप्रमुख : शाखाप्रमुख हा पर्यवेक्षीय कर्मचारी असून त्याला नेमून दिलेल्या निरनिराळया उपविभागचा प्रभार स्वतंत्रपणे सांभाळणे शासनाकडून प्राप्त झालेली महत्त्वाची प्रकरणे व संदर्भ यावर कार्यवाही करणे व उपविभागाच्या कामाकडे लक्ष देणे. शासकीय नियमांचे संकलन करणे विभागातील दुय्यम कर्मचारी वर्गावर देखरेख ठेवणे त्यांना मार्गदर्शन करणे. याशिवाय अधिक्षकास त्यांच्या कामात सहाय्य करणे जिल्हा स्तरावर शाखाप्रमुखाची कामे कर्ज खाते व कर्ज पुस्तके अद्यावत ठेवणे. जमा झालेले मुद्दल व व्याजाच्या रक्कमाचा जिल्हा कोषागार कार्यालयात भरणा करणे. जास्तीत जास्त कर्ज वसुली होण्याच्या हेतूने कर्जदारांना पत्र/नोटिसा पाठविणे व महसूल प्रमाणपत्र तयार करुन संबंधित तहसिल कार्यालयात वसुलीकरिता सादर करणे. शाखेचे सर्व अहवाल तयार करणे व मुख्यालय/विभागीय कार्यालयास सादर करणे. शहरी/ग्रामीण भागात कर्जदारांना प्रत्यक्ष भेटून वसुली करणे व तहसिल कार्यालयास भेट देऊन वसुलीच्या बाबतीत प्रयत्नशिल राहणे.

१५) मुख्य लिपिक-नि-लेखापाल : लेखा, आस्थापना व प्रशासन विभागावर देखरेख ठेवणे टंकलेखनावर देखरेख ठेवणे. लिपिक-नि-टंकलेखक यांचे टेबल निरिक्षण कार्यालयाचे टपाल बटवडा करणे , कर्मचा-यांचे सेवापुस्तक अद्यावत ठेवणे आवक जावक विभागाच्या कामावर देखरेख ठेवणे.

१६) उद्योग निरिक्षक : जिल्हयातील औद्योगिक क्षेत्रातील उद्योगांबाबतची कामे पहाणे. लघु उद्योग नोंदणी स्थायी/अस्थायी/एसएसआय/बीज भांडवल/जिल्हा उद्योग केंद्र कर्ज योजने अंतर्गत वाटप करण्यात आलेल्या कर्जाची वसुली करणे सुशिक्षित बेरोजगाराकरिता बीज भांडवल योजना, पंतप्रधान रोेजगार योजना राबविणे. एक दिवशीय व आठ दिवशीय मेळावे आयोजित करणे, सुशिक्षित बेरोजगारांना योजनेबाबत माहिती देणे विविध बँकांना भेटी देणे बँकेने आयोजित केलेल्या सभेला उपस्थित राहणे, बँक व इतर संस्थाशी औद्योगिक विकासाचया हेतून समन्वय साधणे. आयईएम/एलओआय उद्योग घटकांना भेटी देणे त्यांचा प्रकल्प कार्यान्वित करण्यासाठी मदत करणे औद्योगिक विकासाशी संबंधित असलेले ग्रामीण व शहरी भागातील सर्व कामे पाहणे, लघु उद्योग घटकांच्या युनिटची तपासण्णी करणे व त्यांना मार्गदर्शन करणे. अनुज्ञप्ति पत्र,ना हरकत प्रमाणपत्र इत्यादीबाबत उद्योजकांना

१७) टिप्पणी सहाय्यक : शासकीय, निमशासकीय तसेच विविध स्तरांवरुन आलेल्या पत्रांवर टिप्पणी तयार करुन वरिष्ठांना सादर करणे. मासिक , त्रैमासिक व वार्षिक विवरण पत्राची छाननी व संकलन करणे . अधिक्षक व शाखप्रमुख यांना त्यांच्या कामकाजात मदत करणे. तसेच वरिष्ठानी नेमून दिलेली कामे पार पाडणे. कर्जवसुली शाखेची छाननी व संचिका अद्यावत ठेवणे. कर्जवसुली करणे. कर्ज शाखेचा कोषागाराशी मेळ घालणे. कर्जदाराकडून उपयोगिता पडताळून प्रमाणपत्र प्राप्त करणे. शाखेचे काम पाहणे.

१८) स्वीय सहाय्यक : विकास आयुक्त (उद्योग) व अतिरिक्त उद्योग संचालक यांचे श्रृतलेखन घेणे त्यांचे पत्रव्यवहार सांभाळणे.

१९) लघुलेखक (उच्चश्रेणी) : अतिरिक्त उद्योग संचालक व उद्योग सह संचालक त्याप्रमाणे इतर वरिष्ठ अधिकारी यांनी दिलेले श्रृतलेखन घेणे व गोपनीय कामकाज सांभाळणे ही कामे करावी लागतात. याशिवाय इतर वरिष्ठ अधिका-यानी नेमून दिलेली कामे स्वतंत्ररित्या करावी लागतात.

(२०) लघुलेखक (निम्नश्रेणी) : वरिष्ठ अधिका-यांनी दिलेले श्रृत लेखन घेणे व मजकून टंकलेखित करणे. याशिवाय इतर वरिष्ठ अधिका-यांनी नेमून दिलेली कामे स्वतंत्ररित्या करावी लागतात.

(२१) लघुटंकलेखक : वरिष्ठ अधिका-यांनी दिलेले श्रृत लेखन घेणे व टंकलिखित करणे. संगणकावर लघु उद्योग नोंदणीबाबतची व इतर योजनांची माहिती संकलित करणे. लघुलेखन व टंकलेखनाची कामे करणे. टंकलेखन यंत्र सुस्थितीत ठेवणे. शासकीय व निमशासकीय पत्र टंकलेखित करणे. वरिष्ठांनी नेमून दिलेली कामे पार पाडणे.

(२२) वरिष्ठ लिपिक सांख्यिकी : कार्यालयातील सर्व शाखाच्या आकडेवारीचे संकलन करणे, सांख्यिकी माहिती गोळा करणे, अहवाल सादर करणे वरिष्ठ अधिका-यांनी सांगितलेली कामे पार पाडणे. कार्यालयातील अहवालाची नोंदवही बाळगणे. लघु उद्योग घटकाची वार्षिक उत्पादन तपासणी व लघु उद्योगाची सांख्यिकी माहिती तयार करणे.

(२३) प्रमुख टंकलेखक : टंकलेखन शाखेतील टंकलेखकास विविध शाखेतून आलेली कामे विभागून देणे व टंकलेखित केलेली कामे जमा करणे तसेच टंकलेखन विभागातील कर्मचा-यांवर नियंत्रण ठेवणे.

(२४) लिपिक : संदर्भ कार्य आवक-जावक पत्राची नोंदणी इत्यादींशी संबंधीत कार्यवाही पार पाडणे नेमून दिलेल्या उपविभागात नित्याची लिपिकीय प्रकरणे हाताळणे. याशिवाय टिप्पणी सहाय्यकास सहाय्य करणे व इतर वरिष्ठ अधिका-यांनी नेमून दिलेली कामे स्वतंत्ररित्या करावी लागतात.

(२५) लिपिक-टंकलेखक : उपविभागात नेमून दिलेली नित्याची लिपिकीय प्रकरणे हाताळणे मराठी व इंग्रजी भाषेत टंकलेखन करणे इत्याची कामे करावी लागतात. याशिवाय टिप्पणी सहाय्यकास सहाय्य करणे इतर वरिष्ठ अधिकाऱ्यांनी नेमून दिलेली कामे स्वतंत्ररित्या करावी लागतात. संचिका व कार्यालयीन अभिलेख व्यवस्थित ठेवणे. आवक/जावक टपालाचे काम पाहणे. कार्यालयात आलेले पत्र संबंधित शाखांना वितरित करणे. विवरण नोंदवहीत नोंदी घेणे. सरकारी मुद्रकांचा हिशोब ठेवणे. अ व ब पुस्तक अद्यावत ठेवणे. साप्ताहिक गोषवारा ठेवणे. टपाल नोंदवही ठेवणे. अधिकारी/कर्मचारी वर्गाचे सेवापुस्तक, रजा मंजुरीबाबतची कामे पहाणे.

(२६) टंकलेखक : संचालनालयाच्या संपूर्ण उपविभागाची मराठी/इंग्रजी भाषेतील मजकूर स्वच्छ व निटनेटक्या स्वरुपात टंकलेखित करणे याशिवाय इतर वरिष्ठ अधिका-यांनी नेमून दिलेली कामे स्वतंत्ररित्या करावी लागतात.

(२७) वाहन चालक : वाहन चालकाचे मुख्य कार्य वाहन चालवणे व ते सुस्थितीत ठेवणे हे आहे. जिल्हयातील औद्योगिक वसाहतीच्या पहाणीसाठी सुशिक्षित बेरोजगाराच्या मेळाव्यासाठी व कर्ज वसुलीसाठी औद्योगिक विस्तार करण्याच्या कामासाठी जिल्यातील निरनिराळया गावांना भेटी देण्यासाठी उपयोग केला जातो.

(२८) दप्तरी : अभिलेख कक्षाची साफसफाई करणे अभिलेख व्यवस्थित ठेवणे अभिलेखावर किटकनाशक पावडरची फवारणी करणे विविध उपविभागडून प्राप्त झालेल्या अभिलेखाची निंदणी व जोपासना करणे. नोंदवहया नोंद करणे अभिलेख कक्षातील विभिन्न प्रवर्गात वर्गीकरण केलेल्या अभिलेख्याच्या प्रत्येक वर्षी आढावा घेणे. अत्यावश्यक असलेल्या अभिलेख निंदणी करुन
टाकण्यासाठी उपाययोजना करणे आणि अभिलेख मांडण्यामध्ये योग्यरितीने व्यवस्थित ठेवणे अभिलेख्याच्या नोंदवहया अद्यावत ठेवण्यासाठीच्या कामात वरिष्ठ लिपिकास सहाय्य करणे. याशिवाय इतर वरिष्ठ अधिका-यांनी नेमून दिलेली कामे स्वतंत्ररित्या करावी लागतात.

(२९) हवालदार : शिपाई व नाईक यांच्यावर देखरेख करणे. वरिष्ठ अधिका-याने नेमून दिलेली कामे स्वतंत्ररित्या करणे.

(३०) रोनियो ऑपरेटर : चक्रमुद्रण यंत्र सुव्यवस्थित ठेवणे तसेच चक्रमुद्रण करणे.

(३१) नाईक : शिपायाच्या कामावर देखरेख ठेवणे आणि त्यांना विकसित कामे नेमून देणे व कार्यालयातील कामे योग्यरितीने करण्यासाठी त्यांना मार्गदर्शन व सहाय्य करणे कार्यालयातील इतर वरिष्ठ अधिका-यांनी दिलेली कार्यालयीन कामे निर्धारित वेळेत पार पाडणे.

(३२) शिपाई : कार्यालय व्यवस्थापनाच्या दृष्टीने कार्यालय उघडणे व बंद करणे कार्यालयातील नस्ती संबंधित कक्षात पोचविणे स्थानिक टपाल वाटप करणे इतर स्थानिक अभिकरणाची संबंधित असलेल्या पत्रव्यवहार पोहचता करणे. अधिका-याचे संदेश कर्मचा-यांना देणे. त्याचप्रमाणे वरिष्ठ अधिकारी ,अधिक्षक, शाखाप्रमुख टिप्पणी सहाय्यक यांनी दिलेली कामे पार पाडावी लागतात.

उपकलमे - ३
निर्णय घेण्याच्या प्रक्रियेची पध्दत

१. सहकारी औद्योगिक वसाहत स्थापना :-

लघु जलद विकासासाठी मुख्यत: राज्यातील अविकसित भागात उद्योगांच्या व रोजगारांच्या संधी उपलब्ध होण्यासाठी सहकारी औद्योगिक वसाहती निर्माण करण्याची योजना कार्यान्वित करण्यात आली आहे. ज्या जिल्हयात सहकारी औद्योगिक वसाहती स्थापन करावयाच्या आहेत अशा जिल्हा उद्योग केंद्राचे महाव्यवस्थापक औद्योगिक वसाहतीच्या जागेचे तांत्रिक व आर्थिक सर्वेक्षण **(Techno economic Survey)** तयार करुन मुख्यालयातील सहनिबंधक सहकारी संस्था यांचेकडे प्रसताव सादर करतात. सदर प्रस्तावाची छाननी करुन विभाग प्रमुख यांचे मान्यतेने शासनास सादर करण्यात येतो. शासनाकडून प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झाल्यावर संबंधित संस्था तांत्रिक मंजूरीचा प्रस्ताव महाव्यवस्थापक, जिल्हा उद्योग केंद्र यांचेमार्फत मुख्यालयास सादरकरतात. सदरप्रस्तावाची पुन्हा छाननी करुन मुख्यालयात स्थापन करण्यात आलेल्या समितीसमोर मान्यतेसाठी सादर करण्यात येतो. समितीच्या मान्यतेनुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

सहकारी औद्योगिक वसाहतीने प्रकल्प खर्चाच्या **२०** टक्के समभाग भांडवल उभारले असल्यास शासनाच्या **२०** टक्के समभाग भांडवलासाठी मुख्यालयात अर्ज सादर करण्यात येतो. सदर अर्जाची छाननी करुन शासनास सादर करण्यात येतो. शासनाने समभाग भांडवल मंजूर केल्यास त्यानुसार निधी सहाकरी औद्योगिक वसाहतींना प्रदान करण्यात येतो.

२. नागरी जमीन कमाल धारणा , कायदा,**१९७६** :-

मुंबई, ठाणे , उल्हासनगर व पुणे नागरी समुहातील औद्योगिक परिमंडळात अतिरिक्त मोकळी जमीन धारण करणा-या व्यक्ती / उद्योग कलम **२०** खाली सूट मंजुर करुन घेण्यासाठी नागरी जमीन उद्योग संचालनालयाच्या मुंबई येथील शाखेकडे संपर्क साधतात. कारण हे अधिकार विकास आयुक्त (उद्योग) यांना प्रदान करण्यात आले आहेत. अशा अर्जाची छाननी करुन पुढील कार्यवाहीसाठी संबंधित नस्ती शाखाप्रमुख व शाखेचे अधिकारी यांचेमार्फत अंतिम मंजुरीसाठी विकास आयुक्त (उद्योग) यांचेकडे सादर करण्यात येते. आवश्यक कागदपत्रे / दस्तऐवज अर्जदाराने सादर केले असल्यास असे अर्ज त्वरित निकाली काढण्यात येतात व अर्जदारास सूट आदेश निर्गमित करण्यात येतात.

मुंबई , ठाणे , उल्हासनगर व पुणे नागरी समुहात अतिरिक्त मोकळया जमीनीस सूट देण्याचे अधिकार विकास आयुक्त (उद्योग) यांना प्रदान करण्यात आले आहेत. त्यानुसार मुंबई, ठाणे व उल्हासनगर नागरी समुहात **२०,०००** चौ.मी. व पुणे नगरी समुहात **५०,०००** चौ.मी. एवढया जमीनीस विकास आयुक्त (उद्योग) हे सर्वसाधारण **(Matter of Course)** सूट देण्यास सक्षम असून त्यापेक्षा जास्त मोकळी जमीन असल्यास मंत्रीमंडळाच्या उपसमितीसह मंजुरी घेऊन सूट आदेश निर्गमित केले जातात. आवश्यक कागदपत्रांची यादी शासनाच्या संकेत स्थळावर ठेवण्यात आली आहे.

राज्यातील उर्वरित नागरी समुहामधील औद्योगिक परिमंडळातील मोकळया जमीनीस सूट देण्याचे अधिकार खालील अधिका-यांना देण्यात आले आहेत.

अ. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ. महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या अधिकारीतेखाली येणा-या क्षेत्रासाठी

ब. व्यवस्थापकीय संचालक , पश्चिम महाराष्ट्र औद्योगिक विकास मंडळ मर्यादित
१. नाशिक नागरी समुह, **२.** सांगली नागरी समुह, **३.** कोल्हापूर नागरी समुह,
४. सोलापूर नागरी समुह, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाची क्षेत्रे वगळून

क. व्यवस्थापकीय संचालक , विदर्भ विकास महामंडळ मर्यादित :-
महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाची क्षेत्रे वगळून नागपूर नागरी समुहातील क्षेत्र.

३. मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेची माहिती

१. एकापेक्षा अधिक शासकीय कार्यालयांना लागणाऱ्या वस्तूंची खरेदी अथवा वस्तूसाठी दरकरार मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेमार्फत करण्यात येतात. शासकीय कार्यालयांनी करावयाच्या खरेदीसाठी मॅन्युअल ऑफ ऑफिस प्रोसिजतर फॉर परचेस ऑफ स्टोअर्स बाय दि गव्हमेंट डिपार्टमेंट या पुस्तिकेमध्ये संपूर्ण मार्गदर्शन करण्यात आलेले आहे. तसेच खरेदी संबंधीचे धोरण, नियम व सुचना शासन निर्णय उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, दि. **२.१.१९९२** मध्ये देण्यात आल्या आहेत. त्यानुसार मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेकडे एकूण **२९** वस्तूंचे दरकरार व संख्याकरार करण्यास दिलेले आहेत. (परिशिष्ट-**४**, पृष्ठ-**१२**)

२. वस्तूंचे दरकरार संख्याकरार तसेच दरनिश्चिती करण्यासाठी शासनाने खालील सदस्यांची एक समिती गठीत केलेली आहे.

१) उप सचिव (उद्योग)	: अध्यक्ष
२) उप सचिव (वित्त)	: सदस्य
३) उद्योग सह संचालक (भांख)	: सदस्य सचिव

३. मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेमार्फत करण्यात येणारे दरकराक/संख्याकरार वरील समितीच्याच मान्यतेने अंतिम करण्यात येतात.संख्याकरार अथवा दरकरार करतांना काही धोरणात्मक अडचणी उद्भवल्या तरच शासनाकडे संदर्भ करण्यात येऊन मार्गदर्शन अथवा आदेश घेण्यात येतात.

४. शासन मुद्रण व लेखन सामुग्री संचालनालयाने संख्या / दरकरार करावयाच्या वस्तुची यादी शासन निर्णय **२.१.९२** च्या पृ.क्र.**१०** वर परिशिष्ट दोन मध्ये देण्यात आली असून अशा वस्तुंची खरेदीसाठी खालील सदस्यांची एक समिती गठीत केली आहे.

१) उप सचिव(उद्योग)	:	अध्यक्ष
२) उद्योग सह संचालक(भांडार खरेदी)	:	सभासद
३) संचालक,शासन मुद्रण व लेखन सामुग्री संचालनालय	:	सभासद
४) उपसंचालक ,शासन मुद्रण वलेखन सामुग्री संचालनालय	:	निमंत्रक

५. सार्वजनिक निवडणुकीसाठी आवश्यक असणा-या वस्तुंच्या खरेदीसाठी वरील सदस्यां व्यतिरिक्त उप सचिव,सामान्य प्रशासन विभाग/उपमुख्य निवडणूक अधिकारी सभासद असून मुख्य निवडणूक

अधिकारी,महाराष्ट्र राज्य यांचेकडून तातडीची खरेदी पध्दत प्रमाणपत्र मिळवून तातडीची खरेंदी करण्यात येते.

६. शासन अंगीकृत व्यवसाय तसेच अंध,अपंग व सेवाभावी संस्था यांचंसाटी काही बाबी शासनाने आरक्षित ठेवल्या आहेत. (पृष्ठ क्र.**१३** परिशिष्ट पांच) सदर बाबीची दरनिश्चीती करण्याच्या दृष्टीने अशा प्रकारच्या सुमारे **५०** संस्थाचे प्रस्ताव संघटनेकडे येतात.त्या वस्तुंचे उत्पादन खर्च बाजारभाव इत्यादी बाबी लक्षात घेवून सामान खरेदी समितीच्या मान्यतेने आरक्षित बाबीची दरनिश्चिती म.भा.ख.स. तर्फे करण्यात येते.

सक्षम तसेच सुस्थापित पुरवठादार उत्पादक यांचेकडून खरेदी होण्याच्या दृष्टीने मध्यवर्ती भांडारखरेदी संघटनेचे मान्यतादार पुरवठादार म्हणून नोंदणी देण्याचे काम हया संघटनेतर्फे करण्यात येते.

दरकरार / संख्याकरार करणे-

७. निरनिराळया शासकीय कार्यालयांना लागणाऱ्या एकुण **२५** वस्तुंचा दर / संख्या करार करण्याचे काम या शाखेकडून केले जाते. संख्याकरार हा मागणीकार कार्यालयांच्या मागणीपत्रानुसार केला जातो. तर दरकरार हा प्रत्येक वर्षी केला जातो. यासाठी निविदा सुचनाप्रसिध्द करण्यापासून ते अंतिम करार करण्यापर्यंत अनेक कामे करावी लागतात. उदा. निविदा प्रसिध्दीस देणे, दरकरार करणे इत्यादी.

८. मान्यता प्राप्त पुरवठादार म्हणून नोंदणी-

९. दरकरारावर उपलब्ध नसलेल्या वस्तुंची पन्नास हजारपर्यंतची खरेदी मान्यताप्राप्त पुरवठादार म्हणून नोंदणी झालेल्या पुरवठादाराकडून करावी असा शासन निर्णय आहे.

१०. भांडारा खरेदी संघटनेकडे अशा पुरवठादारांची योग्य त्या छाननी नंतर नोंदणी करण्याचे काम केले जाते. सदर नोंदणी **३** वर्षांकरीता ग्राहय असल्यामुळे त्यांचे नुतनीकरणाचे कामही केले जाते.

११. डी.जी.एस ॲण्ड डी. चे दरकराराबाबत माहिती देणे-

१२. भांडार खरेदी संघटनेप्रमाणेच केंद्र शासनाचे महासंचालक पुरवठा आणि विनियोग विभाग (डी.जी.एस.ॲण्ड डी) यांचेकडून सुध्दा दरकरार केले जातात. भांडार खरेदी संघटनेच्या दरकरारावर नसलेल्या व इतर संस्थांना आरक्षित नसलेल्या वस्तु शासकीय विभागांना डी.जी.एस.ॲण्ड डी चे दरकरारानुसार खरेदी करता येतात.

१३. डी.जी.एस.ॲण्ड डी च्या दरकरारांची माहिती संकलित करणे व ती जरुरीनुसार शासकीय कार्यालयांना पुरविणे हे काम शाखेकडून केले जाते.

१४. खरेदी धोरणा संबंधात इतर कार्यालयांना सल्ला-

१५. निरनिराळया शासकीय कार्यालयांना वेळोवेळी वस्तू खरेदी कराव्या लागतात. यावेळी त्यांना खरेदी विषयक धोरणाची पूर्ण माहिती नसल्यामुळे अनेक अडचणी येतात. सबब त्यांचेकडून अनौपचारीक संदर्भ येतात. त्यांना उत्तरे देण्याचे काम शाखेकडून केले जाते.

१६. शासकीय विभागांच्या खरेदी समित्यांच्या सभांना हजर राहणे-

१७. काही शासकीय विभागांना काही विशिष्ट प्रकारच्या वस्तू मोठया प्रमाणावर लागतात. त्या खरेदी करण्याचे अधिकार त्या त्या विभागांना देण्यात आले आहेत. असे विभाग खरेदी समिती स्थापन करतात. त्यामध्ये या शाखेचे प्रतिनिधी सदस्य असतात. त्यामुळे अशा सभांना हजर राहण्याचे काम करावे लागते.

१८. दर निश्चितीचे काम शासन अंगीकृत संस्था/सेवाभावी संस्था/अंध, अपंग यांच्या धर्मादाय संस्था यांना विशिष्ट वस्तुसाठी दिनांक **२.१.९२** च्या शासन निर्णयामध्ये आरक्षण देण्यात आले आहे. अशा वस्तु या वरील आरक्षित संस्थाकडूनच खरेदी करण्याचे बंधन आहे.

१९. त्यामुळे वरील संस्थांकडून त्यांना आरक्षण दिलेल्या वस्तुंचे दर मागवून घेऊन त्यातील निम्नतम दर निवडुन व मागील वर्षीच्या तुलनेत योग्य वाढ देऊन दर निश्चित करावे लागतात. व याच दराने शासकीय विभागांनावरील संस्थांकडून खरेदी करावी लागते. हे दर निश्चितीचे काम या शाखेकडून केले जाते.

२०. कोर्ट प्रकरण हाताळणे-

२१. दर कराराचा भंग उदा. माल पुरवठा विलंबाने करणे, न करणे, खराब माल पुरविणे इत्यादी अनेक कारणामुळे परवठादारा विरुध्द कारवाई करावी लागते. पुरवठादाराच्या कारवाईची योग्य ती दखल घेऊन तक्रार दूर न केल्यास त्यांचे विरुध्द न्यायालयीन कारवाई करावी लागते याचे कामही यांचेकडून केले जाते.

२२. लेखा आक्षेप- या शाखेमध्ये लेखा आक्षेपाचे प्रमाणही बरेच असते. त्यांचा पाठपुरावा करण्याचे काम करावे लागते.

४. <u>सामूहिक प्रोत्साहन योजना - **२०१३**</u>

(सुक्ष्म, लघु, मध्यम व मोठे विशाल व अतिविशाल उद्योग)

औद्योगीक दृष्टया अविकसित व विकसनशील भागात मोठया प्रमाणात औद्योगीक गुंतवणूक व्हावी, या उद्देशाने महाराष्ट्र शासन सन **१९६४** पासून सामुहिक प्रोत्साहन योजना राबवित आहे. प्रस्तुत योजनेमध्ये वेळोवेळी सुधारणा करण्यात येते. शासन निर्णया दिनांक **१** एप्रिल **२०१३** नुसार शासनाने सामुहिक प्रोत्साहन योजना - **२०१३** अंमलात आणली. प्रचलित योजनेचा कालावधी **१** एप्रिल **२०१३** ते **३१.३.२०१८** पर्यंत आहे.

राज्यातील वैयक्तीक, भागीदारी, खाजगी क्षेत्र, सार्वजनिक / संयुक्त क्षेत्र, सहकारी संस्था तसेच केंद्रपुरस्कृत सार्वजनिक क्षेत्र (फक्त विशाल उद्योग) उद्योग घटकांना सामुहीक प्रोत्साहन योजना **२०१३** अंतर्गत समाविष्ट केलेले आहे.

जिल्हयातील तालुक्यांची त्यांच्या औद्योगीक विकासाच्या प्रतवारीवर अ, ब, क, ड , ड+ व विना उद्योग जिल्हा व नक्षलग्रस्त क्षेत्र अशा सात गटात विभागणी करण्यांत आली आहे.

१	गट अ	विकसित विभाग (उदा.मुंबई प्राधिकरण विभाग व पुणे प्राधिकरण विभाग).
२	गट ब	गट अ पेक्षा कमी विकसित झालेला भाग.
३	गट क	गट अ व ब मधील विभागांपेक्षा कमी विकसित भाग.
४	गट ड	गट अ, ब, क पेक्षा कमी विकसित भाग.
५	गट ड +	गट अ, ब, क, ड पेक्षा कमी विकसित विभाग तसेच आधारभूत मूलभत सुविधांचा अभाव.
६	विना उद्योग जिल्हा	जेथे कोणताही मोठा उद्योग स्थापित झाला नाही आणि गट अ,ब,क,ड व ड + भाग व्याप्त नसलेला.
७	नक्षलग्रस्त क्षेत्र	शासन निर्णय **G॰.NAVIKA-२००८/C.R२०९/ka.१४१६ dated ३१.०५.२००९** अनुसार नक्षलवाद्यांमुळे बाधित झालेले क्षेत्र.

सदर योजनेअंतर्गत उद्योग घटकांना खालील प्रोत्साहने देय आहेत.

दिनांक **०१.०४.२०१३** च्या शासन निर्णयातील मुद्दा क्र. **४.९** अन्वये प्रोत्साहन प्रात्रतेसाटी गट अ व ब विभागात असलेले सुक्ष्म, लघु, मध्यम मोठे उद्योग समाविष्ट केलेले आहे.

तालुका वर्गवारीनुसार सदर अनुदानाच्या टक्केवारीची मर्यादा खालीलप्रमाणे आहे.

तालुका वर्गवारी	स्थिर भांडवली गुंतवणूकीची टक्केवारी		कालावधी (वर्षामध्ये)	
	सुक्ष्म व लघु उद्योग	मध्यम व मोठे उद्योग	सुक्ष्म व लघु उद्योग	मध्यम व मोठे उद्योग
अ	-	-	**७**	**७**
ब	**२०**	-	**७**	**७**
क	**४०**	**३०**	**७**	**७**
ड	**७०**	**४०**	**१०**	**७**
b+	**८०**	**५०**	**१०**	**७**
विना उद्योग जिल्हा	**९०**	**७०**	**१०**	**७**
नक्षलग्रस्त क्षेत्र	**१००**	**८०**	**१०**	**७**

❖ अन्न व शेती प्रक्रिया उत्पादक घटकांना **१०** टक्के जादाची प्रोत्साहने मंजूर करण्यात आलेली आहेत तसेच प्रोत्साहने पात्रता कालावधीमध्ये **१** वर्षाने वाढ केली आहे.

❖ सूक्ष्म, लघु, मध्यम व मोठे उद्योग घटकाकरिता औद्योगिक प्रोत्साहन अनुदान

1. राज्यातील निरनिराळया भागामध्ये स्थापित झालेले नवीन/ विस्तारीत सुक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योग घटक खालीलप्रमाणे औद्योगिक प्रोत्साहन अनुदान मिळण्यास पात्र आहेत.

अनु क्र.	तालुका /क्षेत्र वर्गवारी	प्रति वर्ष औद्योगिक प्रोत्साहन अनुदान मिळण्याचे परिमाण
१	नक्षलग्रस्त क्षेत्र	**VAT on local sales minus input Tax Credit (ITC) or zero whichever is more + CST payable + १००% of ITC**
२	विना उद्योग जिल्हा	**VAT on local sales minus ITC or zero whichever is more + CST payable + ७५% of ITC**
३	संपूर्ण विदर्भ आणि मराठवाडा (अनु क्र.१ व २ सोडून)	**VAT on local sales minus ITC or zero whichever is more + CST payable + ६५% of ITC**
४	गट ड+ तालुका (अनु क्र.१ व ३ सोडून)	**VAT on local sales minus ITC or zero whichever is more + CST payable + ५०% of ITC**
५	गट ड तालुका (अनु क्र.१ व ३ सोडून)	**VAT on local sales minus ITC or zero whichever is more + CST payable + ४०% of ITC**
६	गट क तालुका	**VAT on local sales minus ITC or zero whichever is more + CST payable + ३०% of ITC**
७.	गट ब तालुका	**VAT on local sales minus ITC or zero whichever is more + CST payable + २०% of ITC**

2. मोठ्या उद्योगांसाठी औद्योगिक प्रोत्साहन अनुदान

राज्यातील निरनिराळया भागामध्ये स्थापित झालेले नवीन /विस्तारीत मोठे उद्योग घटक खालीलप्रमाणे औद्योगिक प्रोत्साहन अनुदान मिळण्यास पात्र आहेत.

अनु क्र.	तालुका/क्षेत्र वर्गवारी	प्रति वर्ष औद्योगिक प्रोत्साहन अनुदान
१	नक्षलग्रस्त क्षेत्र	**१००% VAT on local sales minus input Tax Credit (ITC) or zero whichever is more + CST payable**
२	विदर्भ आणि मराठवाडामधील विना उद्योग जिल्हे	**९०%VAT on local sales minus ITC or zero whichever is more + CST payable**
३	गट ड+ तालुका (अनु क्र.१ व २ सोडून)	**८०%VAT on local sales minus ITC or zero whichever is more + CST payable**
४	गट ड तालुका (अनु क्र.१ व २ सोडून)	**७०% VAT on local sales minus ITC or zero whichever is more + CST payable**
५	गट क तालुका	**६०%VAT on local sales minus ITC or zero whichever is more + CST payable**

❖ विस्तारीकरण / विविधीकरण :

अस्तित्वातील/नवीन सुक्ष्म, लघु, मध्यम व मोठे उद्योग घटक (माहिती तंत्रज्ञान /जैव तंत्रज्ञान उद्योग घटकासह) विस्तारीकरण व विविधता याकरिता पात्र आहेत अशा उद्योगांच्या विस्तारीकरणासाठी /xवxवधतेसाठी औद्योगिक प्रोत्साहन अनुदानाची टक्केवारी वरील पात्र टक्केवारीच्या **७५** टक्के व देय कालावधीपेक्षा **१** वर्षाने कमी राहिल.

❖ व्याज अनुदान :

गट अ वगळता इतर सर्व गटातील पात्र नवीन सुक्ष्म व मध्यम उद्योग घटकांना त्यांनी बँक व आर्थिक संस्था यांचेकडून स्थिर भांडवली गुंतवणूकीसाठी घेतलेल्या कर्जावर **५** टक्के व्याज अनुदान देय आहे. व प्रोत्साहनाची रक्कम त्या वर्षाच्या विज बीलाच्या मर्यादेत अनुज्ञेय करण्यात आली आहे. (व्याज अनुदान हे कोणत्याही संस्था / भारत सरकार पुरस्कृत योजना किंवा **५** टक्के प्रति वर्ष यापैकी जी कमी असेल ती) व्याज अनुदानाची रक्कम ही त्या वर्षी भरलेल्या वीज देयकाच्या रकमेच्या मर्यादेपर्यंत प्रतिवर्षी अनुज्ञेय आहे.

❖ विद्युत शुल्क माफी :

क, ड, ड + आणि विना उद्योग क्षेत्रात तसेच नक्षलग्रस्त क्षेत्रामध्ये नव्याने स्थापन होणा-या उद्योग घटकांना विद्युत शुल्क माफी **१५** वर्षे कालावधीसाठी देण्यांत येते.

राज्यातील उर्वरित क्षेत्रांतील (म्हणजे अ व ब) **१००** टक्के निर्यात प्रधान, माहिती तंत्रज्ञान व जैव तंत्रज्ञान घटक यांना विद्युत शुल्क भरण्यापासून **७** वर्षाच्या कालावधीसाठी माफी देण्यात येते.

❖ मुद्रांक शुल्क माफी :-

क, ड, ड + व विना उद्योग जिल्हयातील तसेच नक्षलग्रस्त क्षेत्रातील नवीन उद्योग अथवा उद्योगांचा विस्तारीकरण/ विविधीकरण करण्यासाठी कराव्या लागणाऱ्या दस्तऐवजावर अनुज्ञेय मुद्रांक शुल्कात दि. **१.४.२०१३** ते नवीन साप्रोयो जाहीर होईपर्यंतच्या योजनेच्या कालावधीकरीता सुट देण्यात आली आहे. अ व ब क्षेत्रामध्ये सार्वजनिक उद्यानातील माहिती व जैव तंत्रज्ञान घटकांना **१००** टक्के तर खाजगी उद्यानातील माहिती व जैव तंत्रज्ञान उद्योग घटकांना **७५** टक्के तसेच विशाल उद्योग घटकांना **५०** टक्के मुद्रांक शुल्क

माफी देण्यात येते तसेच साप्रोयो-**२००७** अंतर्गत पात्र घटकांना त्यांचे गुंतवणूक कालावधीमध्ये मुद्रांक शुल्क सवलत अनुज्ञेय आहे.

❖ विद्युत कर अनुदान :-

गट **'अ'** क्षेत्रातील उद्योग घटक वगळून नवीन सुक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योग घटक विद्युत कर अनुदान मिळण्यास पात्र आहेत. वापर केलेल्या व त्याची किंमत अदा केलेल्या उर्जेकरिता विदर्भ, मराठवाडा , उत्तर महाराष्ट्र आणि कोकण विभागातील रायगड, रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग जिल्हातील उद्योग घटकाकरिता रु.**१**/- प्रती युनिट व राज्यातील इतर क्षेत्रामधील उद्योग घटकाकरीता रु.**०.५०** प्रती युनिट यानुसार त्यांनी उत्पादनास सुरुवात केल्यापासून **३** वर्षाच्या कालावधीकरीता अनुदान देय आहे.

❖ सुक्ष्म, लघु आणि मध्यम उत्पादक घटकांचे सक्षमीकरण :

गुणात्मक स्पर्धात्मकता, संशोधन व विकास कार्य आणि तांत्रिक श्रेणीमध्ये वाढ, पाणी व उर्जा सरंक्षण, पत मुल्यांकन याकरीता खालील सवलती देण्यात आल्या आहेत.

सर्व विभागातील नवीन/विस्तारीत सुक्ष्म,लघु व मध्यम उद्योग घटकांकरीता खालीलप्रमाणे सवलती आहेत.

- तांत्रिक श्रेणीवाढीकरीता (**Technology up-gradation**) स्थिर मालमत्तेच्या गुंतवणूकीवर **५** टक्के अनुदान रु. **२५** लाख मर्यादेपर्यंत.
- गुणवत्ता प्रमाणपत्रासाठी (**Quality Certificate**) येणा-या खर्चावर **७५** टक्के अनुदान रु. **१** लाख मर्यादेपर्यंत.
- स्वच्छ उत्पादन मोजमापकाकारिता स्थापित स्थिर मालमत्तांच्या गुंतवणुकीच्या (**Cleaner production measures**) **२५** टक्के अनुदान रु.**५** लाख मर्यादे पर्यंत.
- राष्ट्रीय पेटेंट रजिस्ट्रेशनकरिता केलेल्या खर्चावर (**Patent registration**) **७५** टक्के अनुदान रु. **१०** लाख मर्यादेपर्यंत व आंतरराष्ट्रीय पेटेंट रजिस्ट्रेशनकरिता रु.**२०** लाख मर्यादेपर्यंत

सुक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योगांच्या पत मुल्यांकनाकरिता प्रोत्साहन

- स्मॉल इंडस्ट्रीज डेव्हलेपमेंट बँक ऑफ इंडिया/शासनमान्य पत मुल्यांकन संस्था यांचेकडून पत मुल्यांकनाकरिता येणा-या खर्चावर **७५**टक्के अनुदान रु.**४०,०००** मर्यादेपर्यंत

सर्व विभागातील नवीन/विस्तारीत सुक्ष्म, लघु, मध्यम व मोठे उद्योगांना खालीलप्रमाणे प्रोत्साहने देय आहेत.

- पाणी परिक्षणाकरिता येणा-या खर्चावर **७५** टक्के अनुदान रु.**१** लाख मर्यादेपर्यंत
- उर्जा परिक्षणाकरिता येणा-या खर्चावर **७५** टक्के अनुदान रु.**२** लाख मर्यादेपर्यंत
- पाणी प्रक्रीया / जतन याकरिता स्थिर मालमत्तेच्या गुंतवणुकीवर **५०** टक्के अनुदान रु.**५** लाख मर्यादेपर्यंत
- उर्जा कार्यक्षमता वाढीकरिता स्थिर मालमत्तेच्या गुंतवणुकीवर **५०** टक्के अनुदान रु.**५** लाख मर्यादेपर्यंत

विशाल प्रकल्प /अतिविशाल प्रकल्प

राज्यामध्ये विशाल प्रकल्प धोरण **२००५** पासून राबविण्यात येत आहे. राज्यातील विशाल प्रकल्पांना सुविधा/ प्रोत्साहने मंजूर मर्यादेपर्यंत ठरविण्याचे अधिकार मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांचे अध्यक्षतेखालील उच्चाधिकार समितीस आहे. तसेच मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे अध्यक्षतेखालील आधारभूत सुविधा समितीस प्रतिष्ठित विशाल प्रकल्पांची व अतिविशाल प्रकल्पांची प्रत्येक प्रकरणी परिक्षण करुन त्यास विशेष / अतिरिक्त प्रोत्साहने देण्याचे अधिकार आहेत.

शासन निर्णयानुसार राज्यामध्ये विशाल व अतिविशाल प्रकल्पांना मान्यता द्यावयाचे निकष खालीलप्रमाणे आहेत.

प्रकल्प प्रकार	तालुका / विभाग वर्गवारी	किमान स्थीर भांडवल अनुदान (रु. कोटी)	किमान थेट रोजगार निर्मिती
विशाल प्रकल्प	अ व ब	**७५०**	**१,५००**
	क	**२५०**	**१,०००**
	ड व **ड+**	**२५०**	**५००**
	विना उद्योग जिल्हा व नक्षलग्रस्त क्षेत्र	**१००**	**२५०**
अति विशाल प्रकल्प	राज्याअंतर्गत	**१,५००**	**३,०००**

रोजगार निर्मितीवर आधारीत प्रकल्पांना रोजगारनिर्मितीची मर्यादा पूर्ण प्रकल्पाच्या कालावधीत कायम ठेवावयाची असून त्यापैकी **७५** टक्के व्यक्ती स्थानिक असणे आवश्यक आहे. शासन निर्णयानुसार घटकाने रोजगार निर्मितीचा निकष औद्योगिक उत्पादन सुरु झाल्यापासून दोन वर्षाच्या कालावधीत पूर्ण करणे आवश्यक आहे.

५) <u>पंतप्रधान रोजगार निर्मिती कार्यक्रम :</u>

सदर योजना केंद्र शासन पुरस्कृत असून भारत सरकारच्या सुक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योग मंत्रालयामार्फत ऑक्टोबर **२००८** पासून लागू करण्यात आली आहे.

योजने अंतर्गत आर्थिक सहाय्याचे प्रमाण व स्वरुप :-

प्रवर्ग	शहरी भागासाठी		ग्रामिण भागासाठी (वीस हजार लोकसंख्येपेक्षा कमी)	
	अनुदान	स्वत:चे भांडवल	अनुदान	स्वत:चे भांडवल
सर्वसाधारण गट	**१५** %	**१०**%	**२५**%	**१०**%
अनु.जाती/जमाती/इतर मागासवर्गीय जाती/माजी सैनिक	**२५**%	**५**%	**३५**%	**५**%

<u>पात्रता -</u>

- अर्जदाराचे वय **१८** पूर्ण.
- अर्जदारास योजने अंतर्गत सहाय्याकरिता कौटूंबिक उत्पन्नाची अट नाही.
- शिक्षण - उद्योगाकरिता रु. **१०** लाखावरील प्रकल्प किंमतीकरिता व सेवा व्यवसायाकरिता रु. **५** लाखावरील प्रकल्प किंमतीकरिता किमान आठवी पास. अन्यथा शिक्षणाची अट नाही.
- नवीन प्रकल्पासाठी स्वतंत्र सहाय्यता गट, सहकारी सोसायटया, उत्पादीत सह सोसायटी, चॅरीटेबल ट्रस्ट यांना अर्थसहाय्य करण्यात येते.

<u>वैशिष्टे -</u>

- सेवा व्यवसायासाठी रु. **१०** लाख कर्ज मर्यादा.

- उद्योगासाठी रु. **२५** लाख कर्ज मर्यादा.
- व्यापार /व्यवसाय लाभ घेण्यास पात्र नाही.
- बँकेच्या रकमेचा व्याज दर प्रचलित बँकेच्या दराप्रमाणे.
- प्रशिक्षण कालावधी - दोन आठवडे, दोन लक्ष पर्यंतच्या सेवा प्रकल्पांना **३** दिवसाचे प्रशिक्षण.
- प्रकल्प किंमतीच्या उर्वरीत रक्कम बँकेद्वारे कर्ज मंजूर केले जाते.

६) सुधारित बीज भांडवल योजना (एसएमएस) :
(जिल्हा स्तरीय योजना अंतर्गत योजना)

उद्दिष्टे -

- शहरी व ग्रामिण भागातील सुशिक्षित बेरोजगार युवकांना स्वयंरोजगारासाठी बीज भांडवलाच्या रुपाने अर्थसहाय्य करणे.

पात्रता -

- कमीत कमी **७** वी पास.
- वयोमर्यादा **१८** ते **५०** वर्षे.
- अर्जदार महाराष्ट्राचा किमान **१५** वर्षाचा रहिवासी असावा.
- शिक्षणाची अट कुशल कारागीरांसाठी पात्रतेनुसार शिथिल करण्यात येते.

वैशिष्टये -

शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्र. इपीपी-**२००७/(११९८)**/उ-**७**, दि. **१८** मे, **२००७** नुसार खालीलप्रमाणे धोरणात्मक बदल करण्यात आलेले आहेत.

- प्रकल्प मर्यादा रु. **२५.००** लाखा पर्यंत आहे.
- बीज भांडवल कर्जाचे प्रमाण बँक / वित्तिय संस्थांनी मंजूर केलेल्या प्रकल्प खर्चाच्या **१५%** राहील.
- बीज भांडवल कर्जाची कमाल मर्यादा रु. **३.७५** लाख राहील.
- बँक कर्ज **७५** टक्के.
- रुपये दहा लाखा पेक्षा कमी प्रकल्प खर्च असलेल्या प्रकल्पांमध्ये बीज भांडवल कर्जाचे प्रमाण पुढीलप्रमाणे राहील :
  - **१.** सर्वसाधारण प्रवर्गातील लाभधारकांसाठी **१५%**
  - **२.** अनु. जाती/जमाती, अपंग, विमुक्त व भटक्या जाती/ जमाती आणि इतर मागासवर्गीस उमेदवारांना **२०%**
- बीजभांडवल सहाय्यावर आकरावयाचे व्याज - बीज भांडवलाची रक्कम मृदू कर्ज (सॉफ्ट लोन) म्हणून दरसाल **६%** व्याजाने देण्यात यांवे.
- बीज भांडवल कर्जाच्या रकमेची विहीत कालावधीत परतफेड करण्यात आली नाही तर थकीत रकमेवर द.सा.द.शे. **१** टक्का दंडनीय व्याज आकारण्यात यांवे.
- बीज भांडवली कर्जाच्या रकमेची नियमितपणे विहीत कालावधीत परतफेड करणाऱ्या लाभार्थींना **३** टक्के रिबेट देण्यात येतो. म्हणजेच नियमित परतफेड करणाऱ्यांना व्याजाचा दर **३%** प्रमाणे लागू होईल.
- शासन निर्णय **१५** सप्टेंबर, **२००३** अनुसार कर्जदाराने थकीत मुद्दल व व्याज एक रकमी भरणा केल्यास त्यास दंडनीय व्याज माफ आहे. अशा प्रकरणामध्ये द.सा.द.शे. **१%** दराने दंडव्याज आकारण्यात यांवे व वरील व्याज पूर्वलक्षी प्रभावाने दि. **१/१०/१९९३** पासूनच्या सर्व चालू प्रकरणांना लागू करावे.
- सदर योजना वाहन व्यवसाय, व्यापार व उद्योगासाठी लागू आहे.

- कर्जाची परतफेड **७** वर्षाच्या आत करावयाची असून सुरुवातीचा **३** वर्षे विलंबावधी (वाहनांसाठी **६** महिने) निश्चित करण्यात येईल.

७. <u>जिल्हा उद्योग केंद्र कर्ज योजना</u>

(जिल्हा स्तरीय योजना अंतर्गत योजना)

निमशहरी व ग्रामिण भागात अति लहान उद्योगांना आर्थिक सहाय्य उपलब्ध करुन त्यांचा विकास साधणे व याद्वारे अधिक रोजगारसंधी व स्वयंरोजगार निर्माण करण्यासाठी जिल्हा उद्योग केंद्र कर्ज योजना सुरु करण्यात आली. ही योजना राज्यस्तरीय योजना असून उद्योग संचालनालय तसेच त्यांच्या अधिपत्याखाली येणाऱ्या जिल्हा उद्योग केंद्र कार्यालयामार्फत राबविली जाते.

<u>पात्रता -</u>

१. शिक्षणाची व वयाची अट नाही.

२. उद्योग, लघु उद्योग नोंदणीस पात्र असावा.

३. उद्योगामधील यंत्रसामुग्री गुंतवणूक रु. **२** लाखाचे आत असावी.

४. उद्योग **१** लाख लोकवस्ती (**१९८१** च्या प्रगणनेनुसार) असणाऱ्या गावामध्ये सुरु करता येतो.

५. चालू उद्योगाचा विस्तार करण्यासाठीही या योजनेचा लाभ घेता येतो.

<u>वैशिष्टये -</u>

१. **६५** ते **७५** टक्के बँक कर्ज.

२. बीज भांडवल **२०** टक्के कमाल मर्यादा रु. **४०,०००/-** सर्वसाधारण गटाकरिता.
अनु. जाती/जमातीच्या लाभार्थीस **३०** टक्के कमाल रु. **६०,०००/-.**

३. स्वत:चे **५** टक्के भांडवल.

४. बीज भांडवल परतफेड **८** वर्षे.

५. व्याज दर **४** टक्के.

सदर योजनेंतर्गत उद्दिष्टाच्या प्रमाणात कमी साध्य झाल्याचे सदर योजनेच्या सन **२००७-०८** पासून दिसून येते. पंतप्रधान रोजगार निर्मिती योजना याच दरम्यान सुरु झाल्याने सदर योजनेमध्ये उद्योजकास मिळणारे अनुदान व कर्ज यांकडे सुशिक्षित बेरोजगार आकर्षित झाल्याने सदर योजनेस कमी प्रतिसाद दिसून येतो. सुधारीत बीज भांडवल योजना व जिल्हा उद्योग केंद्र कर्ज योजना या दोन्ही योजना एकत्रित करुन नवीन योजना पंतप्रधान रोजगार निर्मिती योजनेच्या धर्तीवर करण्याचे या संचालनालयाने शासनास दि. **२३/०८/२०११** च्या पत्राने प्रस्तावित केले आहे.

८. <u>उद्योजकता विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम</u>

(जिल्हा स्तरीय योजना अंतर्गत योजना)

सुशिक्षित बेरोजगारांना स्वयंरोजगारासाठी प्रवृत्त करण्याच्या दृष्टीने उद्योजकता विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविला जातो. सदर प्रशिक्षण कार्यक्रमात मार्गदर्शक शिबिरे व प्रशिक्षण शिबिरे घेतली जातात. त्यामध्ये उद्योग / सेवा यांकरिता मार्गदर्शन देण, जागेसंबंधी आवश्यक तरतूदी, प्रकल्प अहवाल तयार करणे, निरनिराळे परवाने मिळविण्याच्या पध्दती विक्रीकरिता आवश्यक बाबी इत्यादीबाबत उपयुक्त माहिती दिली जाते. या योजनेमध्ये महाराष्ट्र उद्योजकता विकास केंद्र, मिटकॉन व उद्योग संचालनालयाने मान्यता दिलेल्या अशासकीय कुशल प्रशिक्षक संस्थांमार्फत खालीलप्रमाणे प्रशिक्षण कार्यक्रम घेण्यात येतात.

१. उद्योजकता परिचय कार्यक्रम (१ दिवस, अनिवासी)

एक दिवसाच्या परिचय कार्यक्रमात व्यवसायाची निवड, उद्योजकीय व्यक्तिमत्व विकास, व्यवसाय व्यवस्थापन, शासनाच्या विविध संस्था व अर्थसहाय्य देणाऱ्या संस्था व त्यांचेमार्फत राबविल्या जाणाऱ्या योजनांची माहिती दिली जाते. प्रति प्रशिक्षण कार्यक्रम **६००/-** रुपये खर्च राहील.

२. उद्योजकता विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम (**१२** दिवस, निवासी)

सदर प्रशिक्षण कार्यक्रम **१२** दिवसाचे, निवासी व भोजन व्यवस्थेसह आहे. उद्योजकता परिचय कार्यक्रमात निवडलेल्या प्रशिक्षणार्थ्यांना उद्योगांशी संबंधित कलागुणांचा विकास व माहिती मिळण्याचा प्रशिक्षणात प्रामुख्याने समावेश आहे. प्रति प्रशिक्षणार्थी रु. **४०००/-** संस्थेस देण्यात येतात.

३. तांत्रिक प्रशिक्षण कार्यक्रम (**१५** दिवस ते **२** महिने, अनिवासी) :-

या प्रशिक्षण कार्यक्रमात उत्पादन/सेवा उद्योगांशी निगडीत तांत्रिक प्रशिक्षण देण्यात येते. हे प्रशिक्षण अनिवासी असून प्रशिक्षणार्थीस **१५** दिवसाकरिता रु. **५००/-** आणि दरमहा रु. **१०००/-** तसेच **२** महिन्याच्या प्रशिक्षण कार्यक्रमासाठी रु. **२०००/-** विद्यावेतन देण्यात येते. तसेच प्रति प्रशिक्षणार्थीस रु. **३०००/-** संस्थेस देण्यात येतात.

सन **२०११-१२** मध्ये उद्योजकता विकास प्रशिक्षण कार्यक्रमांतर्गत मान्यता दिलेल्या कुशल प्रशिक्षण संस्थांची यादी खालीलप्रमाणे आहे :-

क्र	संस्थेचे नांव	कार्यपुर्ती जिल्हे
१	मिटकॉन, पुणे	सर्व जिल्हे
२	महाराष्ट्र उद्योजकता विकास केंद्र, औरंगाबाद	सर्व जिल्हे
३	ल्युपिन हयूमन अँड वेलफेअर रिसर्च फाउंडेशन, पुणे	पुणे
४	राजर्षी शाहू एकता ग्रामविकास प्रतिष्ठान, पुणे	पुणे
५	शिवजन प्रतिष्ठान, सासवड, पुणे	पुणे
६	ॲग्रीकल्चर डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, पुणे	पुणे
७	यश एज्युकेशन सोसायटी, पुणे	पुणे
८	भारतीय समाज संशोधन व विकास प्रतिष्ठान, पुणे	पुणे
९	कस्तुरबा महिला खादी ग्रामोद्योग विद्यालय, पुणे	पुणे
१०	मोटे शिक्षण संस्था, पुणे	पुणे
११	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर वसतीगृह संस्था, पुणे	पुणे
१२	महाराष्ट्र जीवन विकास शिक्षण संस्था, पुणे	पुणे
१३	जिजाऊ इंदापुर तालुका महिला बचतगट असोसिएशन, पुणे	पुणे
१४	टाईम इंडस्ट्रीयल ॲंड एंटरप्रिनरशिप डेव्हलपमेंट इन्टिटयूट, कोल्हापुर	सातारा/ सोलापूर/कोल्हापुर/सांगली
१५	यश उद्योजकता विकास केंद्र, सांगली	सांगली / सोलापूर
१६	जयदुर्गा बहुउद्देशीय शिक्षण संस्था, नागपुर	नागपुर
१७	महाराष्ट्र एज्युकेशन सोसायटी, कोल्हापुर	कोल्हापुर
१८	मानव सेवक एज्युकेशन अँड मेडीकल रिसर्च फाउंडेशन, दादर, मुंबई	मुंबई प्राधिकरण विभाग
१९	खेरवाडी सोशल वेलफेअर असोसिएशन, बांद्रा, मुंबई	मुंबई प्राधिकरण विभाग
२०	शिव उद्योग सेना, दादर,मुंबई	मुंबई प्राधिकरण विभाग
२१	सिध्दीविनायक ग्रुप, अमरावती	नांदेड

सन **२०१२-१३** मध्ये (जून **२०१२** पर्यंत) उद्योजकता विकास प्रशिक्षण कार्यक्रमांतर्गत मान्यता दिलेल्या कुशल प्रशिक्षण संस्थांची यादी खालीलप्रमाणे आहे :-

क्र	संस्थेचे नांव	कार्यपुर्ती जिल्हे
१	मिटकॉन, पुणे	सर्व जिल्हे
२	महाराष्ट्र उद्योजकता विकास केंद्र, औरंगाबाद	सर्व जिल्हे
३	स्नेहदीप बहूउद्देशीय ग्रामिण विकास संस्था, यवतमाळ	यवतमाळ

९. <u>राजीव गांधी उद्यमि मित्र योजना</u>

नवउद्योजकांना त्यांचा सुक्ष्म किंवा लघु उद्योग स्थापन करण्याच्या दृष्टीकोनातून उद्योजकतेचे मार्गदर्शन व प्रशिक्षण देणाऱ्या संस्थांना (उद्यमि मित्र) अर्थसहाय्य करणे हा या योजनेचा उद्देश आहे.

१. या योजने अंतर्गत खालील संस्थांना उद्यमि मित्र म्हणून मान्यता देता येते :-

१) अस्तित्वात असलेल्या राष्ट्रस्तरीय उद्योजकता विकास संस्था (EDIS)

२) **MSMEDIS/NSIC/MIDC/KVIC etc.**

३) राज्यस्तरीय उद्योजकता विकास संस्था (EDIS) व खाजगी किंवा सार्वजनिक क्षेत्रातील उद्योजकता विकास केंद्र.

४) समूह विकास योजनेअंतर्गत उद्योजकता विकासाकरिता काम करणारे स्पेशल परपज व्हेहीकल्स.

५) सुक्ष्म व लघु, मध्यम उद्योगांच्या औद्योगिक संघटना.

१०. जिल्हा पुरस्कार योजना

लघु उद्योग सुरु करणाऱ्या उद्योजकांना प्रोत्साहन मिळावे व त्यांनी संपादन केलेल्या प्रथित यशाची साभार पोच द्यावी, या हेतूने राज्य सरकारतर्फे जिल्हा पातळीवर जिल्हा पुरस्कार योजना **१९८५** साली सुरु करण्यात आली. कमीत कमी **३** वर्षे नोंदणी झालेला आणि सलग दोन वर्षे उत्पादन करीत असलेल्या घटकाचा मालक / भागीदार / संचालक जिल्हा पुरस्कारासाठी पात्र ठरु शकतो. पुरस्कारासाठी उद्योजकाची निवड जिल्हा स्तरावरील जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती करते. पुरस्कारासाठी उद्योजकाची निवड, विकासाचा वेग, तंत्रज्ञानाचा वापर, स्वावलंबन घटकाचे स्थान, उत्पादन विकास व गुणवत्ता नियंत्रण आयाता पर्याय, निर्यात उत्पादनातील बदल, व्यवस्थापन इ. निकषावर केली जाते. मागासवर्ग / अनुसूचित जाती जमातीच्या उद्योजकांना निवडीसाठी अतिरिक्त गुण दिले जातात. जिल्हा पुरस्काराचे वितरण **२६** जानेवारी रोजी मुख्य शासकीय समारंभाचे वेळी शकयतो करण्यात येते.

या योजने अंतर्गत प्रत्येक जिल्हयात दोन पुरस्कार देण्यात येतात. रु. **५०००/-** रोख अधिक गौरव चिन्ह आणि शाल असा पहिला पुरस्कार व रु. **३०००/-** रोख अधिक गौरव चिन्ह आणि शाल असा दुसरा पुरस्कार दिला जात होता. तथापि शासन निर्णय क्र. लउधो-**२००५/(८३९२)**/उद्योग-**७**, दि. **१८/०९/२००६** या रकमेत वाढ होवून सन **२००६-२००७** पासून प्रथम पुरस्कार रु. **१५०००/-** व द्वितीय पुरस्कार रु. **१००००/-** असे पुरस्कार देण्यात येत आहे. तसेच या सोहळयासाठी स्मृतीचिन्ह, शाल, श्रीफळ, निमंत्रणपत्रिका इ. येणाऱ्या खर्चासाठी रु. **५०००/-** इतकी रक्कम मंजूर करण्यात आली आहे.

११. <u>राज्य कौशल्य विकास कार्यक्रम</u>

मा. पंतप्रधानांच्या अध्यक्षतेखाली राष्ट्रीय स्तरावरील कौशल्य विकाससंदर्भातील धोरण निश्चित करण्यासाठी राष्ट्रीय कौशलय विकास परिषदेची स्थापना करण्यात आली आहे. सदरहू परिषदेने सन **२०२२** पर्यंत देशामध्ये **५००** दशलक्ष कुशल मनुष्यबळ निर्मितीचे उद्दिष्ट ठेवले आहे. याअनुषंगाने राज्यस्तरावर **४.५** कोटी

एवढे प्रशिक्षित मनुष्यबळ तयार करण्याचे वार्षिक उद्दिष्ट ठरविण्यात आले आहे. त्यानुसार उच्च व तंत्र शिक्षण विभागास प्रतिवर्षी **१०** लाख कुशल मनुष्यबळ निर्मितीचे उद्दिष्ट निश्चित करण्यात आले आहे.

सदर कार्यक्रमाच्या प्रभावी अंमलबजावणीकरिता राज्यात अस्तित्वात असलेले उद्योग व भविष्यात व्याप्ती वाढविणारे उद्योग यांचा क्षेत्रनिहाय अभ्यास करुन गावस्तरापासून ते शहरापर्यंत आवश्यक असणारा मनुष्यबळ तयार करुन कौशल्यातील उणीवा भरुन काढण्यासाठी योग्य कृती कार्यक्रमाची शासनास शिफारस करण्याकरिता विविध क्षेत्र निहाय समिती मा. मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली ञ्राज्य कौशल्य विकास कार्यकारी समितीचीछ स्थापना करण्यात आली आहे.

१२. वंगण तेल व ग्रीस विक्रेत्यांना अनुज्ञाप्ती देणे :-

वंगण तेल व ग्रीस विक्रेत्यांना त्वरीत अनुज्ञाप्ती मिळणे शक्य व्हावे या दृष्टीने, वंगणतेल व ग्रीस विक्रेत्यांना अनुज्ञाप्ती देण्याचे अधिकार महाव्यवस्थापक, जिल्हा उद्योग केंद्र यांना देण्यात आले आहेत. वंगणतेल व ग्रीस विक्रेत्यांनी त्यांच्या जिल्हयातील महाव्यवस्थापक जिल्हा उद्योग केंद्र यांचेकडे विहित नमुन्यात अर्ज करणे आवश्यक आहे. विहित नमुन्यातील अर्जासोबत विकास आयुक्त (उद्योग) यांच्या नावाने काढलेला रुपये पंचवीस फक्त इतक्या रक्कमेचा दर्शनी धनाकर्ष व अर्जात नमूद केलेली इतर कागदपत्रे सादर करणे आवश्यक आहे. सदर अर्जाची छाननी केलयानंतर संबंधित जिल्ह्यांचे महाव्यवस्थापक, जिल्हा उद्योग केंद्र, पात्र विक्रेत्यांना अनुज्ञाप्ती देतात. सदर अनुज्ञाप्ती पाच वर्षांसाठी विधीग्राह्य असते.

वंगण तेल व ग्रीस आणि तत्सम पदार्थांचे उत्पादन दुय्यम होऊ नये या करीता उत्पादक घटकाने उभारलेली यंत्रसामुग्री, प्रयोगशाळेतील उपकरणे यांची तपासणी करुनच अनुज्ञाप्ती देणे आवश्यक असल्याने उत्पादक घटकांना सक्षम अधिका-यांमार्फतच अनुज्ञाप्ती दिली जाते. वंगणतेल व ग्रीस यांचे उत्पादन करणा-या उद्योग घटकांनां विहित नमुन्यातील अर्ज विकास आयुक्त (उद्योग) यांचे नांवे काढलेल्या रुपये पंचवीस फक्त इतक्या रक्कमेचा धनाकर्ष व इतर आवश्यक कागदपत्रे जोडणे आवश्यक आहे. अर्जाची संयुक्त तपासणी तेल कंपनीच्या प्रतिनिधीसह केली जाते. आवश्यकता वाटल्यास उत्पादक घटकाच्या उत्पादनाच्या दर्जाची खात्री करण्यासाठी उत्पादनाच्या नमुन्याची तपासणी तेल कंपनीच्या प्रयोगशाळेत केली जाते. या आदेशाची अंमलबजावणी करण्यासाठी सक्षम अधिका-यास तांत्रिक मार्गदर्शन करण्यासाठी तेल कंपनीचे तांत्रिक अधिकारी असलेली एक समिती स्थापन केलेली आहे. संयुक्त भेटी झालेल्या उद्योग घटकाचा अहवाल तांत्रिक समितीच्या बैठकीत, समितीच्या मान्यतेसाठी सादर केला जातो. तांत्रिक समितीने मंजूरी दिलेल्या घटाकंना पाच वर्षांपर्यंत विधीग्राह्य असलेली अनुज्ञाप्ती दिली जाते.

१३. मोठया व मध्यम घटकांना औद्योगिक परवाने :-

सर्वसाधारणपणे राज्यात नव्याने येणा-या किंवा प्रस्थापित मध्यम व मोठया उद्योग घटकांच्या प्रकल्पांनाप्रमाणित कार्यपध्दतीनुसार औद्योगिक (विकास व नियमन) कायदा **१९५१** नुसार औद्योगिक परवाना अथवा इरादा पत्र देण्यात येते.

सदर मान्यता उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे औद्योगिक सहाय्यता सचिवालय **(Secretariat for Industrial Assistance : SIA)** यांचेकडून दिले जाते.

औद्योगिक मान्यता खालील प्रकारात दिली जाते.

१. इरादापत्र **(Letter of Intent : LOI)**
२. औद्योगिक परवाना **(Industrial License :IL)**
३. **१००** टक्के निर्यातभिमुख उद्योग घटक स्थापन करण्यासाठी परवाना (**१००%** **Export Oriented Unit : EOU)**

४. आवेदन पत्राची पोच पावती (**Acknowledgement of Industrial Entrepreneurs Memorandum : IEM)**

सर्वसाधारणपणे औद्योगिक मान्यता पुढील कारणासाठी घ्यावी लागते.

१. नवीन उद्योग (**New Unit : NU**)
२. घटकाची उत्पादन क्षमता वाढविण्यासाठी (**Substantial Expansion : SE**)
३. नवीन वस्तूचे उत्पादन (**New Article : NA**)
४. औद्योगिक व्यवस्थापन चालू ठेवण्यासाठी (**Carry on Business:COB**)

तसेच काही विशिष्ट व संयुक्तिक कारणास्तव एखाद्या घटकाला आपली कारखान्याची जागा बदलायची असेल तर त्यासाठीही केंद्र शासनाची अनुमती घेणे आवश्यक आहे.

२५ जुलै **१९९१** रोजी केंद्र शासनाने उदार औद्योगिक धोरण स्विकारुन परवाना पध्दती सोपे आणि सूटसूटीत केलेले आहे. त्यानुसार सार्वजनिक क्षेत्रासाठी राखीव सूचीतील (सूची क्र.**१**) व औद्योगिक परवाना आवश्यक आहे अशा औद्योगिक उत्पादन गटातील (सूची क्र.**२**) उत्पादनासाठी औद्योगिक परवाना (**IL**) अथवा इरादापत्र (**LOI**) मिळविण्यासाठी विहित नमुन्यात अर्ज तसंच ज्यांचे औद्योगिक उत्पादन सूची क्र.**१**, सूची क्र.**२** किंवा लघु उद्योगांसाठी राखून ठेवलेल्या यादीमध्ये (सूची क्र.**३**) समाविष्ट होत नाही अशा उद्योगांसाठी आवेदन पत्र (**IEM**) मिळविण्यासाठी विहीत नमुन्यात अर्ज केंद्र शासनाच्या उद्योग मंत्रालयातील औद्योगिक सहाय्यता सचिवालय (**SIA**) यांचेकडे करावे लागतात. अशाप्रकारे निरनिराळया प्रकारच्या औद्योगिक मान्यता देण्याचे कार्य जरी प्रत्यक्षात केंद्र शासनाकडून केले जात असले तरी त्याबाबत राज्य शासनाचे औद्योगिक धोरण व स्थान निश्चयन धोरण लक्षात घेऊन योग्य ते अभिप्राय देण्याचे कार्य प्रचलित कार्य पध्दतीनुसार संबंधित जिल्हा उद्योग केंद्रामार्फत थेट केंद्र शासनास (**SIA**) शिफारस केली जाते.

केंद्र/राज्य शासनाच्या स्थान निश्चयन धोरणानुसार **१९९१** च्या खानेसुमारीनुसार ज्या शहराची लोकसंख्या **१०** लाखापेक्षा जास्त आहे (महाराष्ट्रात अशी शहरे फक्त मुंबई, पुणे आणि नागपूर ही आहेत) अशा शहरांच्या प्रमाणित नागरी क्षेत्राबाहेर **२५** किलो मीटरच्या आत उद्योग स्थापन करण्यास परवानगी नाही. तथापि, जर तो प्रदुषणविरहित असेल व **२४** जुलै **१९९१** पूर्वी स्थापन झालेल्या अधिकृत व मान्यताप्राप्त औद्योगिक पट्टयात जर जागेची निवड झाली असेल तर आवश्यक कागदपत्राच्या पूर्तता केल्यानंतर राज्य शासनाची परवानगी मिळू शकते. त्यानुसार संबंधित जिल्हा उद्योग केंद्रामार्फत घटकाच्या नियोजित प्रकल्पाबाबत योग्य ते अभिप्राय केंद्र शासनास (**SIA**) कळविले जातात.

१३. औद्योगिक समूह शाखा

केंद्र शासनाच्या विविध समुह विकास योजने अंतर्गत राज्यातील औद्योगिक समुह प्रकल्पाबाबतची माहिती.

सुक्ष्म, लघु व मध्यम उपक्रमांच्या परिणामकारक विकासासाठी औद्योगिक समूह विकास योजना (**Cluster Development)** केंद्र शासनाने जाहीर केल्या आहेत. सदर औद्योगिक समूह विकास योजनांपैकी सुक्ष्म, लघु उपक्रम-समुह विकास योजना (**MSE-CDP**) व औद्योगिक पायाभूत श्रेणीवाढ विकास योजना (**IIUS**) या दोन महत्वपूर्ण योजनांचा लाभ राज्यातील उद्योग घटकांना होणेसाठी उद्योग संचालनालयाकडून कार्यवाही करण्यात येत

आहे. औद्योगिक समुहांच्या शास्त्रशुद्ध व नियोजनबद्ध विकासासाठी समुह विकास योजनेतुन सामायिक सुविधा केंद्र उभारण्यात येतात. सामायिक सुविधा केंद्रांतर्गत उच्च दर्जाच्या संशोधन व विकास सुविधा, चाचणी केंद्र, प्रयोगशाळा, पॅकेजिंग केंद्र, सांडपाणी निचरा व्यवस्थापन, प्रक्रिया केंद्र इ. बाबी समाविष्ट आहेत. योजनानिहाय वैशिष्ट्ये व उपलब्धी खालीलप्रमाणे आहे.

१. सुक्ष्म, लघु उपक्रम- समुह विकास योजना (MSE-CDP)

केंद्र शासनाच्या सुक्ष्म, लघु व मध्यम (**MSME**) मंत्रालयामार्फत सुक्ष्म व लघु उपक्रमासाठी सुधारीत सुक्ष्म, लघु उपक्रम- समुह विकास योजना (**MSE-CDP**) दिनांक **१०.०२.२०१०** रोजी घोषित केली आहे. सदर योजनेतुन सुक्ष्म व लघु उपक्रमाच्या सर्वांगीण विकास व वाढीकरीता सामायीक सुविधा निर्मितीसाठी सहाय्यक अनुदान स्वरुपात देण्यात येते.

सुधारीत योजनेची ठळक वैशिष्टये खालीलप्रमाणे :-

१. सामायिक सुविधा केंद्राची प्रकल्प किंमत मर्यादा रु.**१०** कोटी वरुन रु.**१५** कोटी पर्यंत वाढवलेली आहे. ज्यामध्ये केंद्र शासनाचा सहभाग **७०%** राहील.
२. पायाभूत सुविधांच्या विकासासाठी प्रकल्प किंमत मर्यादा रु.**१०** कोटी असून ज्यामध्ये केंद्र शासनाचा सहभाग **६०%** राहील.
३. क्षमतावृध्दी कार्यक्रमासाठीची प्रकल्प किंमत मर्यादा रु.**१०** लाखावरुन रु.**२५** लाखापर्यंत वाढवलेली असून ज्यामध्ये केंद्र शासनाचा सहभाग **७५ %** राहील.
४. सामाईक सुविधा केंद्र आणि पायाभूत सुविधांच्या विकासासाठी तयार करावयाच्या विस्तृत प्रकल्प अहवालासाठीची किंमत मर्यादा रु.**५.००** लाखापर्यंत अनुज्ञेय असेल.

सदर योजने अंतर्गत राज्यात एकूण पुढील नमूद **४०** क्लस्टर प्रकल्प हाती घेण्यात आले आहेत. उद्योग क्षेत्राच्या नियोजनबद्ध व परिणामकारक विकासासाठी राज्य शासन सामुहिक विकास संकल्पनेस प्रोत्साहन देत आहे.

सुक्ष्म लघु उपक्रम-समुह विकास कार्यक्रम अंतर्गतह हाती घेण्यात आलेले महाराष्ट्र राज्यातील प्राथमिक मंजूरी प्राप्त प्रकल्प:-

क्र.	क्लस्टरचे नाव	ठिकाण
१.	टेक्स्टाईल क्लस्टर	इचलकरंजी, जि. कोल्हापूर
२.	रेझिन मेकींग क्लस्टर	मिरज, सांगली
३.	रेझिन मेकींग क्लस्टर	नाशिक
४.	फ़्लाय ॲश क्लस्टर	चंद्रपूर
५.	कोल्हापूरी चप्पल क्लस्टर	कोल्हापूर
६.	काजू प्रक्रिया क्लस्टर	सिंधुदूर्ग
७.	आंबा प्रक्रिया क्लस्टर	रत्नागिरी

क्र.	क्लस्टरचे नाव	ठिकाण
८.	टेक्स्टाईल (गारमेंट) क्लस्टर	विटा, जि. सांगली
९.	गणेशमुर्ती क्लस्टर	पेण, जि. अलिबाग-रायगड
१०.	पेंट, व्हॅर्निश अँण्ड एनॅमल	पालघर, जि. ठाणे
११.	लेदर क्लस्टर	धारावी, जि. मुंबई
१२.	सिल्वर क्लस्टर	हुपरी, जि. कोल्हापूर
१३.	ऑटो ॲण्ड इंजिनीअरींग क्लस्टर	अहमदनगर
१४.	रेडीमेड गारमेंट	नागपूर
१५.	हर्बल, आयुर्वेदिक आणि कलर कॉस्मेटीक क्लस्टर	वसई, ठाणे
१६.	टॉय क्लस्टर	मुंबई
१७.	ऑटो काम्पोनन्ट क्लस्टर	औरंगाबाद
१८.	प्रिंटींग क्लस्टर	औरंगाबाद
१९.	गारमेंट क्लस्टर	पुणे
२०.	बांबू आर्टीकल्स क्लस्टर	चंद्रपूर
२१.	जॅगरी प्रोसेसिंग क्लस्टर	कोल्हापूर
२२.	पैठणी साडी क्लस्टर	येवला, नाशिक
२३.	पी.पी.मॅट क्लस्टर	जळगाव
२४.	वायनरी क्लस्टर	नाशिक
२५.	रोलिंग मिल क्लस्टर	जालना
२६.	टेक्स्टाईल क्लस्टर	शिरपूर, जिल्हा धुळे
२७.	राईस मिल क्लस्टर	मुल, जिल्हा चंद्रपूर
२८.	बांबू आर्टीकल्स क्लस्टर	गडचिरोली
२९.	टेक्सटाईल क्लस्टर, मालेगाव	मालेगाव, जि. नाशिक
३०.	डाल मिल क्लस्टर, नागपूर	नागपूर
३१.	जनरल इंजिनिअरिंग अँन्ड अलाईड क्लस्टर	भोसरी, पुणे
३२.	टेरी टॉवेल क्लस्टर	सोलापूर
३३.	टर्मरिक क्लस्टर	सांगली
३४.	कोकम प्रोसेसिंग क्लस्टर,	कुडाळ, जि.सिंधुदुर्ग
३५.	गोल्ड ऑर्नामेंट क्लस्टर,	जळगांव
३६.	इंजिनिअरिंग क्लस्टर,	जळगांव
३७.	टायनी जनरल इंजिनिअरिंग अँन्ड अलाईड इंडस्ट्रीज	औरंगाबाद
३८.	टेक्स्टाईल क्लस्टर,	नवापूर, जि.नंदुरबार

क्र.	क्लस्टरचे नाव	ठिकाण
३९.	कॉटन फॅब्रीक क्लस्टर,	हातकणंगले, जि.कोल्हापूर
४०.	महासैनिक को-ऑपरेटीव्ह इंडस्ट्रियल इस्टेट	पिंपरी चिंचवड,पुणे

अनुदान:- औद्योगिक समूह विकास प्रकल्पांना केंद्र शासनाकडून खालील कारणासाठी अनुदान प्राप्त झाले आहे,

तत्तसंबंधिची माहिती खालीलप्रमाणे आहे:-

(अ) केंद्र शासनाचे अनुदान:-

अ.क्र.	वर्ष	हेतू (कार्यक्रम)	केंद्र शासनाचे वितरित अनुदान (रू.लाखात)
१	**२००८-२००९**	**१५** समूह प्रकल्पांना निदानोपयोगी अभ्यास अहवाल तयार करणेसाठी	**२०.२५**
२	**२००९-२०१०**	**११** समूह प्रकल्पांकरीता क्षमतेचा निदानोपयोगी अभ्यास अहवाल तयार करणेसाठी	**५७.४५५**
३	**२००९-२०१०**	**३** समूह प्रकल्पांचा निदानोपयोगी अभ्यास अहवाल तयार करणेसाठी	**६.७५**
४	**२०१०-२०११**	**२** समूह प्रकल्पांचा निदानोपयोगी अभ्यास अहवाल **१** समूह प्रकल्पाचा क्षमतावृद्धी कार्यक्रम **२** समूह प्रकल्पांच्या सामायिक सुविधा केंद्र उभारणीसाठी	**१.६९** **७.२०** **७०८.००**
५	**२०११-२०१२**	**४** समूह प्रकलपांचा निदानोपयोगी अभ्यास अहवाल तसेच क्षमतावृद्धी कार्यक्रम **१** समूह प्रकल्पाचा सामायिक सुविधा केंद्र उभारणीकरीता	**२५.०१५** **६४.५०**
६	**२०१२-२०१३**	**१** समूह प्रकल्पाचा सामायिक सुविधा केंद्र उभारणीकरीता	**८१०.००**
७	**२०१३-२०१४**	**१** समूह प्रकल्पाच्या सामायिक सुविधा केंद्र पूर्णत्वाकरीता **१** समूह प्रकल्पाचा सामायिक सुविधा केंद्र उभारणीकरीता **१** समूह प्रकल्पाचा निदानोपयोगी अभ्यास अहवालासाठी **१** समूह प्रकल्पाचा क्षमतावृद्धी कार्यक्रमासाठी **४** समूह प्रकल्पाचा क्षमतावृद्धी कार्यक्रमासाठी	**१०५.९७४** **५३५.९८** **१.८५** **७.४२** **३२.८४**
		एकूण	**२३८४.९२५**

अंतिम मंजूरी प्राप्त झालेल्या समूह प्रकल्पांच्या वर्षनिहाय तपशिल व मंजूर प्रकल्प तपशील खालीलप्रमाणे आहे:

(रक्कम रू. कोटीत)

अ.क्र.	वर्ष निहाय	प्रकल्पाचे नाव	मंजूर प्रकल्प किंमत	केंद्र शासनाचे मंजूर अनुदान
१	**२०१०-२०११**	गारमेंट क्लस्टर, विटा, सांगली. रेझीन क्लस्टर, सांगली फ्लाय ॲश क्लस्टर, चंद्रपूर	**०९.१०** **०७.०८** **१५.३७**	**०६.८२** **०४.९६** **१३.५०**
२	**२०११-२०१२**	टेक्स्टाईल क्लस्टर, शिरपूर, धुळे गारमेंट क्लस्टर, नागपूर	**१५.८१** **१५.९१**	**१०.५०** **१४.३२**
अ.क्र.	वर्ष निहाय	प्रकल्पाचे नाव	मंजूर प्रकल्प किंमत	केंद्र शासनाचे मंजूर अनुदान
३	**२०१२-२०१३**	इचलकरंजी टेक्स्टाईल क्लस्टर, कोल्हापूर टेक्स्टाईल क्लस्टर, मालेगांव, नाशिक दाल मिल क्लस्टर, नागपूर	**१६.५७** **१५.८४** **१६.२७**	**१२.७०** **११.९६** **१०.०३**
४	**२०१३-२०१४**	अहमदनगर ऑटो ॲन्ड इंजि. क्लस्टर, अहमदनगर जनरल इंजिनिअरिंग ॲन्ड अलाईड क्लस्टर, भोसरी, पुणे	**१५.२३** **१५.२९**	**१०.२१** **१३.४३**
		मॅंगो प्रोसेसिंग क्लस्टर, रत्नागिरी	**१५.०३**	**११.३९**
		एकूण	**१५७.५०**	**११९.८२**

२.इंडस्ट्रीयल इंफ्रास्ट्रक्चर अपग्रेडेशन स्कीम (आय.आय.यू.एस. योजना)

या योजनेतून पुर्वीपासुन आस्तित्वात असलेल्या उद्योग समूहाच्या कार्यक्षमतेत वाढ होणेसाठी जागतिक दर्जाच्या पायाभूत सुविधा- सामायिक सुविधा निर्माण केल्या जातात. या योजने अंतर्गत सदर सुविधा उभारणीसाठी उद्योग व वाणिज्य मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचेकडून प्रकल्पाच्या **७५** टक्केपर्यंत रक्कम अनुदान स्वरुपात (जास्तीत जास्त रु.**६०** कोटी) उपलब्ध होते. उर्वरीत **२५** टक्के रक्कम संबंधित औद्योगिक संस्था तसेच लाभार्थी संस्था यांचे मार्फत उपलब्ध करणे अपेक्षित आहे. सद्यस्थितीत या योजनेतुन महाराष्ट्रात **३** क्लस्टर प्रकल्प कार्यान्वित झाले आहेत. **०२** प्रकल्पांची उभारणी प्रगतीपथावर आहे. प्रकल्पांची बांधणी व अंमलबजावणी विशेष हेतू वाहन (एस.पी.व्ही.) द्वारे करणेत येते.

आय.आय.यू.एस. प्रकल्पांचा तपशिल पुढीलप्रमाणे आहे.

(रक्कम रु. कोटीमध्ये)

क्र.	प्रकल्पाचे नाव	मंजूर प्रकल्प किंमत	केंद्र शासनाची मंजूर अनुदान	अंमलबजावणी यंत्रणेचा (एसपीव्ही) सहभाग	केंद्र शासनाचे अनुदान वितरण
१	इचलकरंजी टेक्स्टाईल क्लस्टर	**६५.०७**	**३२.७०**	**३२.३७**	**३२.७०**
२	पुणे (पिंपरी-चिंचवड) ऑटो क्लस्टर	**५९.९९**	**४४.९९**	**१५.००**	**४४.९९**
३	नाशिक इंजिनिअरींग क्लस्टर	**६७.२६**	**४२.८७**	**२४.३९**	**४१.५९**
४	ऑटो व इंजिनियरींग क्लस्टर, औरंगाबाद	**८०.९७**	**५५.७०**	**२५.२७**	**५०.८१**
५	कोल्हापूर फाऊंड्री अँड इंजिनियरींग क्लस्टर, कोल्हापूर	**४२.६३**	**३०.९२**	**०७.५१**	**१८.५४**
	एकूण	**३१५.९२**	**२०७.१८**	**१०४.५४**	**१८८.६३**

३. राज्य शासनाचा सहभाग:- शासन निर्णय दिनांक **९** जून, **२०१०** व दिनांक **२०** ऑक्टोबर, **२०१०** अन्वये सामायिक सुविधा केंद्राच्या उभारणीकरीता राज्य शासनाचा **१०%** सहभाग देण्यास योजना जाहीर करणेत आली आहे. खालील समूह प्रकल्पांना राज्याच्या सदर योजनेचा लाभ देण्यात आला आहे.

अ.क्र.	हेतू (कार्यक्रम) सामायिक सुविधा केंद्राच्या उभारणीकरीता राज्य शासनाचा **१०** टक्के सहभाग	योजनेचे नाव	वर्ष	राज्य शासनाचे वितरित अनुदान (रू.लाखात)
१	गारमेंट क्लस्टर, विटा, सांगली	**MSE-CDP**	**२०१०-२०११**	**५३.८८**
२	सांगली ग्रेप प्रोसेसिंग क्लस्टर, सांगली	**MSE-CDP**	**२०११-२०१२**	**७०.८९**
३	मराठवाडा ऑटोमोबाईल क्लस्टर, औरंगाबाद	**IIUS**	**२०११-२०१२** **२०१२-२०१३** **२०१३-२०१४**	**२००.००** **२८०.००** **२४२.००**
४	कोल्हापूर फौन्ड्री अँन्ड इंजिनअरिंग क्लस्टर, कोल्हापूर	**IIUS**	**२०१२-२०१३** **२०१३-२०१४**	**१२०.००** **१२०.००**
५	टेक्स्टाईल क्लस्टर, मालेगांव, नाशिक	**MSE-CDP**	**२०१३-२०१४**	**६०.००**
६	दाल मिल क्लस्टर, नागपूर	**MSE-CDP**	**२०१३-२०१४**	**५७.५८४**
७	पॉवरलूम क्लस्टर, शिरपूर, धुळे	**MSE-CDP**	**२०१३-२०१४**	**५६.९२४**
			एकूण	**१२६१.२७८**

४. <u>महाराष्ट्र राज्य औद्योगिक समूह विकास योजना (एमएसआय-सीडीपी):-</u>

सन **२०१३-२०१४** मध्ये महाराष्ट्र राज्याची औद्योगिक समूह विकास योजना शासन निर्णय दि.**२५.०२.२०१४** अन्वये अंमलात आली असून सदर योजनेंतर्गत राज्यातील ड व ड+ या क्षेत्रातील समूह विकास कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करण्यात येणार आहे.

५. <u>स्कीम फॉर ईंटीग्रेटेड टेक्स्टाईल पार्क (एस.आय.टी.पी.)</u>

वस्त्रोद्योग मंत्रालय, भारत सरकार यांचेमार्फत **SITP** योजना राबविली जाते. या योजेने अंतर्गत टेक्स्टाईल प्रकल्पांना ४०:६० या निकषाप्रमाणे आर्थिक अनुदान उपलब्ध करण्यात येते. यामध्ये केंद्र शासनाच्या अनुदानाची कमाल मर्यादा मंजूर प्रकल्प किंमतीच्या **४०** टक्के (उच्चतम मर्यादा रु.**४०** कोटी) इतकी आहे.

प्रकल्प पूर्ण होण्याचा कालावधी : **३** वर्षे

या योजेनेअंतर्गत केंद्र शासनाने महाराष्ट्रातील खालील टेक्स्टाईल पार्क प्रकल्पांना मंजूरी दिली आहे.

(रक्कम रु. कोटीमध्ये)

क्र.	प्रकल्पाचे नाव	मंजूर प्रकल्प किंमत	केंद्र शासनाची मंजूर अनुदान	अंमलबजावणी यंत्रणेचा (एसपीव्ही) सहभाग
१	मेट्रो हायटेक को-ऑप. टेक्स्टाईल पार्क लि., कोल्हापूर (प्रकल्प : आयएलएफएस)	**१०६.०५**	**४०.००**	**६६.०५**
२	प्राईड इंडिया को-ऑप. टेक्स्टाईल पार्क लि., कोल्हापूर (प्रकल्प : आयएलएफएस)	**५८.१९**	**२३.२८**	**३४.९१**
३	बारामती हाय-टेक टेक्स्टाईल पार्क लि., बारामती (प्रकल्प : आयएलएफएस)	**९६.७२**	**३८.६८**	**५८.०४**
४	श्री.धैर्यशील माने टेक्स्टाईल पार्क को-ऑप. सोसायटी लि., कागल, कोल्हापूर (प्रकल्प : आयएलएफएस)	**७२.२५**	**२८.९०**	**४३.३५**
५	पूर्णा ग्लोबल टेक्स्टाईल पार्क लि., हिंगोली (प्रकल्प : आयएलएफएस)	**९१.८०**	**३६.७२**	**५५.०८**
६	अस्मिता इन्फ्राटेक प्रा. लि., भिवंडी (ठाणे) (प्रकल्प : मॅगस कन्सल्टंट)	**२००.८०**	**४०.००**	**१६०.८०**
७	दिसान इंन्फास्ट्रक्चर प्रा.लि. शिरपूर (धुळे) (प्रकल्प : मॅगस कन्सल्टंट)	**१३९.२३**	**४०.००**	**७९.२३**
८	इस्लामपूर(सांगली) इंटिग्रेटेड टेक्स्टाईल पार्क (प्रकल्प : टेक्नोपॅक कन्सल्टंट)	**१०२.४०**	**४०.००**	**६०.००**
९	लातुर इंटिग्रेटेड टेक्स्टाईल पार्क (प्रकल्प : टेक्नोपॅक कन्सल्टंट)	**१०२.००**	**४०.००**	**६२.००**
	एकूण :	**९७०.०५**	**३२७.५८**	**६४२.४७**

उपरोक्त नमुद **SITP** प्रकल्पांव्यतीरिक्त खालीलप्रमाणे नव्याने **०६** प्रकल्पांना केंद्र शासनाने मंजूरी दिलेली आहे. (संकेतस्थळावरून प्राप्त माहितीआधारे):-

१. खेड टेक्सस्टाईल पार्क, पुणे

२. बिर्ला इंटरग्रेटेड टेक्सस्टाईल पार्क, अमरावती

३. कागल इंडस्ट्री. टेक्सस्टाईल टेक्नोलॉजी पार्क, कोल्हापूर

४. सुंदरराव सोलंखे को.ऑप. टेक्सस्टाईल पार्क, बीड

५. कल्लाप्पना आवाडे टेक्सस्टाईल पार्क, कोल्हापूर

६. एशियाटिक को.ऑप.पावरलूम टेक्सस्टाईल पार्क, सोलापूर.

१५. माहिती तंत्रज्ञान उद्यान/घटक :-

महाराष्ट्र शासनाने **१९९८** मध्ये माहिती तंत्रज्ञान धोरण जाहीर केले. धोरणांतर्गत माहिती तंत्रज्ञान घटकांना विविध सवलतींचा लाभ घेता यावा याकरिता त्यांना द्यावयाचे इरादा पत्र / नोंदणी पत्राबाबत दिनांक **७.५.१९९९** रोजीच्या उद्योग संचालनालयाच्या परिपत्रक क्र.**६/१९९९** अन्वये कार्यक्षेत्र निहाय प्राधिकृत अधिकारी तसेच इरादा पत्र नोंदणी देण्याची कार्यपध्दती , त्याकरिता लागणारे कागदपत्रे, त्याच्या अटी व शर्ती याबाबतची माहिती देण्यात आलेली आहे.

माहिती तंत्रज्ञान उद्योगांशी सर्व संबंधितांशी विचार विनिमय करुन **१२** जुलै **२००३** रोजी शासनाने माहिती तंत्रज्ञान व माहिती तंत्रज्ञान सहाय्यभूत सेवा धोरण **२००३** जाहीर केले. दिनांक **२१.६.२००१** रोजी उद्योग संचालनालयाकडे पारित करण्यात आलेल्या आदेशा संदर्भात दिनांक **१०.६.२००५** रोजी शासन निर्णय क्र.आयटीपी-**२००५**/प्रक्र.**३९२३**/उद्योग-**७** निर्गमित करण्यात आला. त्यानुसार खाजगी माहिती तंत्रज्ञान उद्यानाच्या प्रवर्तकानी/विकासकानी इरादापत्र / नोंदणी पत्र मिळविण्याकरिता मुंबई महानगरासाठी विकास आयुक्त (उद्योग) आणि राज्यातील उर्वरित जिल्हयासाठी संबंधीत महाव्यवस्थापक जिल्हा उद्योग केंद्र यांच्याकडे विहित नमुन्यात अर्ज सर्व कागदपत्रासी करावयाचे असून त्यांची छाननी करुन संबंधित प्राधिकृत अधिका-यांनी इरादा पत्र/ नोंदणी पत्र अदा करावयाच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत. हया शासन निर्णयात खाजगी माहिती तंत्रज्ञान उद्यानासाठी आवश्यक निकष आणि अटी व शर्ती, कार्यप्रणाली आणि इरादा पत्र / नोंदणी पत्र देण्याकरिता आवश्यक असलेल्या कागदपत्रांची माहिती देण्यात आलेली आहे.

- महाराष्ट्राचे माहिती तंत्रज्ञान व माहिती तंत्रज्ञान सहाय्यभूत सेवा धोरण **२००९**

नाशिक, औरंगाबाद व नागपूर या शहरात व सर्वात मागासलेल्या जिल्हयात सातत्याने सुधारणा घडवून आणणे आणि सामाजिक-आर्थिक विकासाचे लोण पोहचविणे, या उद्योगाखाली सर्व-समावेशक वाढीसाठी माहिती तंत्रज्ञान उद्याने विकसित करणे, झपाटयाने वाढणाऱ्या माहिती तंत्रज्ञान उत्पादन व दूरसंचार उद्योगाच्या क्षमतेवर भर देणे याकरीता, माहिती व मा.तं. सहाय्यभूत सेवा धोरणाची सर्व-समावेशक अशी फेर-आखणी करण्यात आली असून महाराष्ट्राचे नविन माहिती तंत्रज्ञान व मा.तं. सहाय्यभूत सेवा धोरण-**२००९** या शासन निर्णयान्वये जाहीर करण्यात आला आहे.

धोरणातील सवलती

- सार्वजनिक व खाजगी मा.तं. उद्यानांतील सर्व नोंदणीकृत **१००** टक्के अतिरिक्त चटईक्षेत्र निर्देशांक उपलब्ध करुन देण्यात येईल.
- माहिती तंत्रज्ञान/मा.तं. सहाय्यभूत सेवा घटक सामुहिक प्रोत्साहान योजने अंतर्गत विद्युत शुल्क अदा करण्यातून सूसाठी पात्र आहे.
- माहिती तंत्रज्ञान/मा.तं. सहाय्यभूत सेवा घटकांना, महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाच्या वीज दराच्या आदेशाच्या अधिन राहून औद्योगिक दराने वीज पुरवठा करण्यात येईल.
- माहिती तंत्रज्ञान/मा.तं. सहाय्यभूत सेवा घटकांना, कोणत्याही क्षेत्रात उभारण्यास परवानगी देण्यात येईल.
- माहिती तंत्रज्ञान/मा.तं. सहाय्यभूत सेवा घटकांना मुद्रांक शुल्कात सामुहिक प्रोत्सहान योजना **२००७** अंतर्गत सूट अनुज्ञेय राहील.
- अ व ब प्रवर्ग क्षेत्रामध्ये येणाऱ्या माहिती तंत्रज्ञान/मा.तं. सहाय्यभूत सेवा घटकांना **७५** टक्के मुद्रांक शुल्कात सूट अनुज्ञेय राहील.
- राज्यातील नोंदणीकृत माहिती तंत्रज्ञान/मा.तं. सहाय्यभूत सेवा घटकांना, त्यांचे विलीनीकरण/विभक्त किंवा फेररचना झाल्यास, मुद्रांक शुल्कात **९०** टकके सूट देण्यात येईल.
- उत्पादनावरील कार्यसंविदा कर सर्वसाधारणपणे
- माहिती तंत्रज्ञान/मा.तं. सहाय्यभूत सेवा घटकांना जकात/प्रवेश कर किंवा अन्य करातून सूट देण्यात येईल.
- माहिती तंत्रज्ञान/मा.तं. सहाय्यभूत सेवा घटकांना निवासी दराने मालमत्ता कर आकारण्यात येईल.
- मुल्यवर्धीत कर किमान दरानुसार आकारण्यात येईल.
- आयएसओ **२७००१** सुरक्षेसाठी आणि सीओपीसी व ईएससीएम प्रमाणपत्रांसाठी झालेल्या खर्चापैकी **५०** टकके खर्चाची प्रतिपूर्ती, जास्तीत जास्त रुपये **५** लाख, सामुहिक प्रोत्साहन योजनेतील सूक्ष्म व लघु-स्तरावरील माहिती तंत्रज्ञान घटकांना करण्यात येईल.
- औद्योगिक सलोखा व पुरक वातावरण
- दुकाने व आस्थापना अधिनियमाखालील तरतुदी शिथिल करण्यात आल्या आहेत.
- प्रत्यक्ष हजेरी आणि वेतनविषयक नोंद-वहया ठेवण्यातून सूट.
- माहिती तंत्रज्ञान/मा.तं. सहाय्यभूत सेवा घटक उत्पादन प्रक्रियेतून नि:स्त्रुत पाणी निर्माण करीत नाहीत व अशा घटकांमध्ये **१००** पेक्षा कमी कर्मचारी आहेत त्यांना महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडून परवाना घेण्यापासून सूट असेल.
- विशिष्ट क्षेत्रांचा विकास ॲनिमेशन, व्हिज्युअल इफक्टस, गेमिंग आणि कॉमिक्स.
- माहिती तंत्रज्ञान घटकांना या धोरणाखाली देण्यात आलेले सर्व लाभ मिळण्यास एव्हीजीसी घटक पात्र राहतील.
- हरित माहिती तंत्रज्ञानाचा विकास.
- उत्पादनाचा कार्यकाल संपल्यावर ही उत्पादने मागे घेण्याचे निश्चित धोरण असणाऱ्या आणि ई-कचऱ्याकरिता पुनरुत्पादन प्रक्रिया वापरणाऱ्या घटकांना, माहिती तंत्रज्ञान उत्पादने खरेदी करताना शासन प्राधान्य देईल.
- राज्यात इन्क्युबेशन सेंटर्सची स्थापना करण्याकरिता एक मॉडेल व चौकट निश्चित करणे.

- महाराष्ट्र ब्रँन्ड विकसित करणे सर्वसाधारणपणे माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्राशी आणि विशेषत: एव्हीजीसीशी संबंधित असणाऱ्या आंतर-राष्ट्रीय व देश-पातळीवरील व्यावसायिक परिसंवाद, प्रदर्शन इत्यादी कार्यक्रमांच्या महाराष्ट्रातील आयोजनास शासन शासन पाठिंबा देईल.

१६. आजारी मोठे उद्योग :

आजारी लघु व मोठया उद्योगांचे पुनर्वसन करण्यासाठी शासनाने खालीलप्रमाणे शासन निर्णय निर्गमित केले आहेत.

१) (लघु उद्योग) शासन निर्णय उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग क्र. एसयूसी-**२००१** /(**२८९१**) उ-**१०**, दि. **२१.४.२००१** व दिनांक **७.६.२००१** एसयीसी-**२००१**/ (**२९५१**) / उ.-**१०**, शासन निर्णय क्र. एसयुसी -**२००७**/(**१/०७**)/उ-**१०**, दिनांक **३०.३.२००७** तसेच शासन निर्णय दि. **१७.१०.२००७.**

२) (मोठे उद्योग) शासन पत्र क्र. बीआयएफआर -**१०८९**(**११११**) / आयएनडी -**१०**ए, दि. **१७.१०.१९९०** व सुधारीत पत्र दि. **१९.९.१९९२** अन्वये देण्यात येणा-या स्टॅडर्ड पॅकेज अंतर्गत तसेच शासन पत्र क्र. एसयुसी -**२००७** /(**१/०७**) /उ-**१०**, दिनांक **३०.३.२००७** अन्वये आणि शासन निर्णय दि. **१७.१०.२००७**

सवलती :- **१**) राज्यातील सर्व भागातील आजारी उद्योगांचे पुर्नवसनासाठी शुश्रुषा दिनांकापर्यतची सर्व शासकिय थकबाकीची वसूली **७** टक्के व्याज आकारुन समान **६०** मासिक हप्त्यामध्ये करण्यात येते. महाराष्ट्र सहकारी संसथाअधिनियम अंतर्गत आयुक्त (सहकार) यांचेकडे नोदंणीकृत आलेल्या उद्योगांनाही लागू राहील

३) सामुहिक प्रोत्साहन योजनेतंर्गत पात्रता प्रमाणपत्र घेतलेल्या उद्योग घटक आजारी प्रमाणपत्र धारक असतील तर अशा घटकांना शासनाकडून दिले जाणारे अनुदान प्राधान्याने वितरित करण्यांत येते.

४) जे घटक पुनरुज्जीवनक्षम नाहीत अशा घटकांना बाहेर पडण्यासाठी स्पेशल ॲमनेस्टी स्कीमद्वारे शासनाची एकरकमी परतावा (वन टाईम सेटलमेंट) द्वारे राज्यशासनाची देणी देय असलेल्या रकमेपैकी फक्त मुद्दल एकरकमी भरल्यास व्याज व दंडव्याज माफ करण्यात यावे., व सदर योजनेचा लाभ घेण्यासाठी उद्योगांनी सर्व रक्कम व्याज व दंडव्याज सोडून दिनांक **३१.३.२००८** पुर्वी भरणे आवश्यक आहे.

५) एमआयडीसी किंवा सहकारी औद्योगिक वसाहतीतील आजारी उद्योगांना बाहेर पडण्यासाठी व त्यासाठी उद्योगांना स्थिर मालमत्ता विकण्यास परवानगी देण्यात येईल. परंतु सदर जागा ही यापूढे स्थानिक विकास नियमानुसार औद्योगिक किंवा सेवा उद्योग या कारणासाठी वापरण्यात यावी.

आजारी मोठया उद्योगाबाबतची माहिती :

व्याखा / पात्रता - आजारी माठया उद्योगांचे पुर्नवसन करणकरिता आजारी औद्योगिक कंपन्या (विषेश तरतुदी) अधिनियम **१९८५** च्या तरतुदीनुसार केद्रं शासनाने औद्योगिक व वित्तीय फेररचना मंडळ (बीआयएफआर) ची स्थपना केली आहे.

तोटयात गेलेल्या घटकाने औद्योगिक व वित्तीय फेररचना मंडळाकडे संपर्क साधल्यास त्याच्या अर्जाच्या छाननीनुसार योग्य वाटल्यास कंपनीला आजारी घोषित करुन मंडळाकडून प्रातिनिधीक संस्थेची नेमणूक करण्यांत येते. बीआयएफआर खंडपीठाने कंपनीला पुर्नवसन योजना मंजुर केल्यास राज्य शासन पुढील प्रमाणे सवलती देते.
सवलती :- (शासन पत्र क्र. बीआयएफ -**१०८९ (११११)** /आयएनडी -**१०**ए, दि. **१७.१०.१९९०** व सुधारीत पत्र दि. **१९.९.१९९२** अन्वये देण्यात येणा-या स्टॅंडर्ड पॅकेज अंतर्गत) तसेच शासन पत्र क्र. सयुसी-**२००७ /(१/०७)/** उ-**१०,** दिनांक **३०.३.२००७** अन्वये. आणि शासन निर्णय दि. **१७.१०.२००७**
आर्थिक सवलती **(Fiscal Concessions) :-**

१) कट ऑफ डेट च्या दिनांकापासून राज्य शासनाची मूळ रक्कमेची थकीत देणी **५** वर्षापर्यत परतफेडीचा कालावधी देण्यात येतो. सदर परतफेडीसाठी **७** टक्के सरळ व्याज आकारले जाते.
२) कंपनीकडून कट ऑफ डेटच्या दिनांकाला वरील परिच्छेद क्र. **१** मध्ये नमुद केलेल्या शासकिय येणे रक्कमेवरील थकीत असलेली व्याजापोटीची रक्कम कंपनीला परतफेड करण्याकरिता **५** वर्षाचा मासिक समान हप्त्यामध्ये सदर परतफेडीसाठी **७** टक्के सरळव्याज आकारले जाईल. (बीआयएफआरची सदंर्भ दिनांक व कट ऑफ डेट) यामधील कालावधीकरीता व्याजाच्या वसुलीकरीता पुन्हा व्याज लावले जाणार नाही.
३) कंपनी बंद झालेल्या कालावधीत कंपनीने बीआयएफआर कडे संदर्भ केलेल्या दिनांकापासून ते कट ऑफ डेट च्या तारखेपर्यत किमान मागणी (मिनिमम डिमांड चार्जे ऑफ एमएसईबी) संपूर्ण माफ केले जाते.
४) कंपनीने बीआयएफआरकउे संदर्भ केलेल्या दिनांकापासून ते कट ऑफ डेट पर्यंतचे महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाचे डिलेड पेमेंट चार्जेस माफ केले जातात.
५) कंपनीस कट ऑफ डेटच्या दिनांकापर्यत महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाच्या देयकावरील थकीत व्याजाच्या रक्कमेची परिगणना सर्वसाधारण व्याज दरापेक्षा कमी व्याज दर आकारुन ती **७** टक्के सरळ व्याज दराने केली जाईल. (बी.आय.एफ.आर. संदर्भाचा दिनांक व कट ऑफ डेट या दरम्यानच्या कालावधीकरिता) व त्याची वसुली **६०** समान मासिक हप्त्यांमध्ये केली जाईल. अशा प्रकारच्या व्याजावर पुन्हा व्याज लावे जाणार नाही.

आर्थिक सवलती व्यतिरिक्त इतर सवलती **(Fiscal Concessions) :-**

१) विद्युत पुरवठा देतांना प्राधान्यक्रम व विद्युत कपातीच्या वेळी सूट.
२) बॉम्बे रिलिफ अंडरटेकिंग अधिनियम **१९५२** अतंर्गत रिलिफ अंडरटेकिंग म्हणून घोषित करणे.
३) कामगारांशी चर्चा करतांना आजारी उद्योगाला शासकिय यंत्रणेमार्फत मदत.

महाराष्ट्र शासनाने उद्योग गुंतवणूक व पायाभुत सुविधा धोरण -**२००६** नुसार खालीलप्रमाणे सवलती देण्यात आल्या आहेत व त्यास अनुसरुन दिनांक **३०.३.२००७** रोजी शासन निर्णय निर्गमित करणत आले आहेत.

रिझर्व बॅंक ऑफ इंडियाने केलेल्या व्याख्येनुसार असलेल्या आजारी उद्योगांना वित्तीय सहाय्य करणा-या वित्तिय संस्था / बॅंक यांनी बनविलेल्या पुनुरुज्जीवन योजनेत राज्यशासनातर्फे पुढीलप्रमाणे सोईसवलती देण्यात येतील.

१) शुश्रुषा कार्यक्रम अंमलात येणाच्या दिनांका दिवशी राज्य शासनाची सर्व देणी म्हणजेच विक्रीकर, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाच्या थकबाकीची मूळ रक्कम, व्याज व दंडनीय व्याज इत्यादीसह जी एकूण रक्कम येईल ती सर्व रक्कम थकबाकी म्हणून समजण्यात यावी. आजारी घटकाने ती संपूर्ण रक्कम जास्तीत जास्त **६०** मासिक हप्त्यामधे व त्यावर **७** टक्के वार्षिक व्याजाने परतफेड करणे.
२) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम अंतर्गत आयुथ्त (सहकार) यांचेकडे नोंदणीकृत आलेल्या उद्योगांनाही शुश्रुषा कार्यक्रम अमंलात येणाच्या दिनांकादिवशी राज्यशासनाचे सर्व देणी म्हणजेच विक्रीकर, महाराष्ट्र राज्य विद्युतमंडळाच्या थकबाकीची मूळ रक्कम व्याज व दंडव्याज इत्यादीसह जी एकूण रक्कम येईल ती सर्व रक्कम थकबाकी समजण्यात यावी, आजारी घटकाने ही संपूर्ण रक्कम जास्तीत जास्त **६०** टप्यामध्ये व त्यावरील **७** टक्के वार्षिक व्याजाने परतफेड करणे.
३) जे घटक पुनरुज्जीवनक्षम नाहीत अशा घटकांना बाहेर पडण्यासाठी स्पेशल ॲमनेस्टी स्कीमद्वारे शासनाची एकरकमी परतावा (वन टाईम सेटलमेंट) द्वारे राज्यशासनाची देणी देय आलेल्या रकमेपैकी फक्त मुद्दल एकरकमी भरल्यास व्याज व दंडव्याज माफ करण्यात यावे, व सदर योजनेचा लाभ घेण्यासाठी उद्योगांनी सर्व रक्कम व्याज व दंडव्याज सोडून दिनाक **३१.३.२००८** पुर्वी भरणे आवश्यक आहे.
४) एमआयडीसी किंवा सहकारी औद्योगिक वसाहतीतील आजारी उद्योगांना बाहेर पडण्यासाठी व त्यासाठी उद्योगांना स्थिर मालमत्ता विकण्यात परवानगी देण्यात येईल. परंतु सदर जागा ही यापूढे स्थानिक विकास नियमानुसार औद्योगिक किंवा सेवा उद्योग या कारणसाठी वापरण्यात यावी.

१७ . विशेष आर्थिक क्षेत्र :

राज्य शासनाने विशेष आर्थिक क्षेत्र स्थापन करण्याचे धोरण शासन निर्णय, दिनांक **१२.१०.२००१** नुसार जाहिर केले असून केंद्र शासनाने विशेष आर्थिक क्षेत्र अधिनियम, **२००५** अन्वये कायदा मंजूर केला. विशेष आर्थिक क्षेत्र धोरण अंमलात आणण्यामध्ये देशात विदेशी गुंतवणूक आकर्षित करणे व औद्योगिक क्षेत्रामध्ये निर्यातक्षम उत्पादन घेऊन निर्यातीस चालना देणे व देशांतर्गत रोजगार उपलब्ध करणे हा मूळ उद्देश आहे.

२. महाराष्ट्र राज्यातील खाली नमूद केलेल्या **१४६** विशेष आर्थिक क्षेत्रांच्या प्रकल्पांना केंद्र शासनाने मान्यता दिली आहे. या मान्यता प्राप्त विशेष आर्थिक क्षेत्रांमध्ये त्यांच्या विकासकांनी सादर केलेल्या प्रस्तावानुसार अपेक्षित जमिन क्षेत्र, गुंतवणूक व रोजगार निर्मिती खालीलप्रमाणे होणार आहे. (दिनांक **२८.०२.२०१३** पर्यंत)

अ.क्र.	मंजूरी प्रकार	मंजूर संख्या	जमीन क्षेत्र हेक्टरमध्ये	गुंतवणूक कोटीमध्ये	रोजगार
१	अधिसूचित मान्यता **(Notified)**	**७१**	**१०४४१.६०**	**८१५४७.७३**	**२३५०६६३**
२	अंतिम मान्यता **(Formal Approval)**	**५२**	**३६७१.५४**	**३६७८५.८३**	**२४०४२४८**

३	तत्वत: मान्यता (In-principle Approval)	२३	१७२६०.३८	४३१५१.५३	१२६८२६०
एकूण		१४६	३१३७३.५२	१६१४८५.०९	६०२३१७१

३. केंद्र शासनाची मान्यता प्राप्त केलेल्या या **१४६** विशेष आर्थिक क्षेत्रांपैकी **२२** अधिसूचित / अंतिम मान्यताप्राप्त / तत्वत: मान्यता मिळालेल्या विशेष आर्थिक क्षेत्राच्या विकासकांनी बाजारातील चढउतारामुळे त्यांची विशेष आर्थिक क्षेत्र अ-अधिसूचित केली आहेत / माघार घेतली आहे.

अ.क्र	अ-अधिसूचित / अंतिम तत्वत: प्रस्तावातून माघार	मंजूर संख्या	जमीन क्षेत्र हेक्टरमध्ये	गुंतवणूक कोटीमध्ये	रोजगार
१	अ-अधिसूचित विआक्षे **(De-notified SEZ)**	७	२६४.७८	४०६९.६४	२००४३३
२	माघार घेतलेले विआक्षे **(Withdrawal SEZ)** अ) अंतिम मान्यता विआक्षे **(Formal Approval SEZ)**	१२	१०९१.९५	१३१२०.५६	२१८१००
	ब) तत्वत: मान्यता विआक्षे **(In-principle Approval SEZ)**	०३	३२८.०२	५०५.००	३१५००
	एकूण (अ+ब)	१५	१४१९.९७	१३६२५.५६	२४९६००
एकूण		२२	१६८४.७५	१७६९५.२०	४५००३३

४. अ-अधिसूचित झालेल्या / माघार घेतलेल्या विशेष आर्थिक क्षेत्र प्रकल्पानंतर शिल्लक विशेष आर्थिक क्षेत्रांची माहिती खालीलप्रमाणे आहे:-

अ.क्र.	मंजूरी प्रकार	मंजूर संख्या	जमीन क्षेत्र हेक्टरमध्ये	गुंतवणूक कोटीमध्ये	रोजगार
१	अधिसूचित मान्यता **(Notified)**	६४	१०१७६.८२	७७४७८.०९	२१५०२३०
२	अंतिम मान्यता **(Formal Approval)**	४०	२५७९.५९	२३६६५.२७	२१८६१४८
३	तत्वत: मान्यता **(In-principle Approval)**	२०	१६९३२.३६	४२६४६.५३	१२३६७६०
एकूण		१२४	२९६८८.७७	१४३७८९.८९	५५७३१३८

५. राज्यातील उपरोक्त उल्लेखित शिल्लक **६४** अधिसूचित विशेष आर्थिक क्षेत्रापैकी, **१७** विशेष आर्थिक क्षेत्र कार्यान्वित झाली आहेत. त्यांचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे:-

अ.क्र.	कार्यान्वित विआक्षे	जमिन क्षेत्र हेक्टरमध्ये	कार्यान्वित घटक	अपेक्षित गुंतवणूक कोटीमध्ये		अपेक्षित रोजगार (विकासक व घटक)
				विकासक	घटक	
१	**१७**	**२४२१**	**१७५**	**९७९९.९२**	**५२५०.००**	**१२५२५८**
२	**१७**	**२४२१**	**१७५**	**९७९९.९२**	**५२५०.००**	**१२५२५८**

६. कार्यान्वित झालेल्या **१७** विशेष आर्थिक क्षेत्रामध्ये **१७५** नविन घटक् कार्यान्वित झाले आहेत. यातील विकासक व घटकांनी मिळून एकूण रु.**१५०४९.९२** कोटी ची गुंतवणूक केली आहे. या कार्यान्वित झालेल्या घटकांमध्ये **१२५२५८** इतक्या रोजगाराच्या नविन संधी निर्माण झाल्या आहेत. **१२४** विशेष आर्थिक क्षेत्रांपैकी, कार्यान्वित झालेले विशेष आर्थिक क्षेत्र वगळता, **४७** विशेष आर्थिक क्षेत्राचे विकासक प्रकल्प उभारणीमध्ये किंवा त्यासाठी लागणाऱ्या विविध विभागांच्या परवानग्या इत्यादी मिळविण्यात, संबंधित विभागांची ना-हरकत पत्र मिळविण्यात तसेच विदेशी गुंतवणूकदारांबरोबर त्यांना केंद्र शासनाने नेमून दिलेल्या मुदतीत, करार करण्याच्या प्रक्रियेत गुंतले आहे. त्यानुसार केंद्र शासनाने मान्यता दिलेल्या विशेष आर्थिक क्षेत्र विकसित करण्याचे काम प्रगतीपथावर असल्याचे दिसून येते.

७. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार, मल्टी प्रोडक्ट विशेष आर्थिक क्षेत्रांकरिता किमान **१०००** हेक्टर क्षेत्र, मल्टी सर्व्हिसेस विशेष आर्थिक क्षेत्रासाठी **१००** हेक्टर आणि सेक्टर स्पेसिफिक विशेष आर्थिक क्षेत्रासाठी किमान **१०** हेक्टर क्षेत्र उपलब्ध असणे आवश्यक आहे.

मान्यता प्राप्त **१२४** विशेष आर्थिक क्षेत्रांचे वर्गीकरण खालीलप्रमाणे आहे:-

अ.क्र.	विआक्षे चा प्रकार	मंजूर संख्या	जमीन क्षेत्र* हेक्टरमध्ये	गुंतवणूक* कोटीमध्ये	रोजगार*
१	मल्टी प्रोडक्ट विआक्षे	**१४**	**१८६३४.५१**	**७४४६०.९७**	**१६२१९१७**
२	मल्टी सर्व्हिसेस विआक्षे	**०७**	**११९०.५३**	**२४८९.९५**	**३३३८५०**
३	सेक्टर स्पेसिफिक विआक्षे	**२६**	**७६२१.६४**	**२९८९९.०७**	**२६११९९**
४	इलेक्ट्रॉनिक्स, हार्डवेअर, सॉफ्टवेअर आणि माहिती तंत्रज्ञान सेवा विआक्षे	**५५**	**१४२६.१६**	**२६८३९.०३**	**२७७३४३६**
५	जेम्स ॲण्ड ज्वेलरी विआक्षे	**०६**	**१९४.०४**	**२३०४.८३**	**१५७९५०**
६	बायोटेक्नॉलॉजी विआक्षे	**१०**	**२४५.५१**	**४३४९.२६**	**१६४२०३**
७	नॉन-कन्व्हेन्शनल एनर्जी विआक्षे	-	-	-	-
८	फ्री ट्रेड ॲण्ड वेअर हाऊसिंग विआक्षे	**०६**	**३७६.३८**	**३४४६.७८**	**२६०५८३**
	एकूण	**१२४**	**२९६८८.७७**	**१४३७८९.८९**	**५५७३१३८**

*विकासकाने सादर केलेल्या प्रकल्पानुसार उपरोक्त आकडेवारी दर्शविण्यात आली आहे.
राज्यातील कार्यान्वित झालेल्या **१७** विशेष आर्थिक क्षेत्राचे वर्गीकरण खाली दर्शविण्यात आले आहे.

अ.क्र.	विआक्षे चा प्रकार	मंजूर संख्या	जमीन क्षेत्र* हेक्टरमध्ये	गुंतवणूक* कोटीमध्ये	रोजगार*
१	मल्टी प्रोडक्ट विआक्षे	**०१**	**१५९७**	**११६५.३**	**५८९**
३	सेक्टर स्पेसिफिक विआक्षे	**०३**	**२४३**	**३८५३.६**	**१०३६**
४	इलेक्ट्रॉनिक्स, हार्डवेअर, सॉफ्टवेअर आणि माहिती तंत्रज्ञान सेवा विआक्षे	**१२**	**५३५**	**३८४९.५**	**१२३४१७**
८	फ्री ट्रेड ऍण्ड वेअर हाऊसिंग विआक्षे	**०१**	**४६**	**९३१.५**	**२१६**
	एकूण	**१७**	**२४२१**	**९७९९.९**	**१२५२५८**

*विकासकाने सादर केलेल्या प्रकल्पानुसार उपरोक्त आकडेवारी दर्शविण्यात आली आहे.

केंद्र शासनाच्या विशेष आर्थिक क्षेत्र कायदा, **२००५** मधील तरतुदीनुसार, नॉन प्रोसेसिंग कामासाठी एकूण क्षेत्रापैकी जास्तीत जास्त **५०%** क्षेत्र वापरण्याची परवानगी देण्यात आली आहे.

९. शासनाने विशेष आर्थिक क्षेत्राच्या विकासकांना व घटकांना मुद्रांक शुल्कातून सूट, मुल्यवर्धीत कराचा कालबध्द पध्दतीने परतावा, आकृषिक आकारणीतून सूट तसेच गौण खनिजाच्या स्वामीत्वधन आकारणीतून सूट देण्याबाबतचा शासन निर्णय दिनांक **१५.१०.२०११** रोजी निर्गमित केला आहे.

१०. प्रस्तावित महाराष्ट्र विशेष आर्थिक क्षेत्रे व नेमून दिलेले क्षेत्र अधिनियम-**२०१०** हे विधेयक विधानमंडळ स्तरावर असून, सदर विधेयक अद्याप पारित व्हायचे आहे.

१७. <u>लघु उद्योग घोरण शाखा :</u>

विकास आयुक्त (लघु उद्योग), नवी दिल्ली यांनी आखलेल्या सुलभ कार्यपध्दतीच्या धोरणानुसार उद्योग संचालनालयाकडून लघु उद्योग घटकांना नोंदणी देण्यात येत असे.

नवीन सुक्ष्म. लघु व मध्यम उपक्रम विकास कायदा ज़् **२००६** ची अंमलबजावणी करण्याचे आदेश पारीत केल्याने महाराष्ट्र शासनाने या संदर्भात दिनांक **२७** आक्टोबर **२००७** रोजी अधिसूचना जारी करुन अंमलबजरवणी सुरु केली आहे. या नवीन कायद्यानुसार आता उद्योगा ऐवजी उपक्रम असे संबोधण्यात येत असते. उपक्रमाचे एकूण तीन प्रकार व त्यात सेवा उपक्रम समाविष्ट करण्यात आला आहे.

केंद्र शासनाचे मार्गदर्शनानुसार सुक्ष्म, लघु व मध्यम उपक्रमांची व्याख्या खालीलप्रमाणे या उपक्रमांचे

ज्ञापन स्विकारण्याचे अधिकार महाव्यवस्थापक, जिल्हा उद्योग केद्र व उद्योग सह संचालक (मुं.प्रा.वि.) चुनाभटटी यांना प्रदान केले आहेत.

सुक्ष्म उपक्रम (उत्पादक) - प्रकल्प व यंत्रसामुग्रीमधील गुंतवणूक रु. **२५** लाखापर्यत असा उपक्रम आहे

लघु उपक्रम (उत्पादन) - प्रकल्प व यंत्रसामुग्रीमधील गुंतवणूक रु.**२५** लाखाच्या वर व रु.**५** कोटीपर्यंत असा उपक्रम आहे.

मध्यम उपक्रम (उत्पादन) -प्रकल्प व यंत्रसामुग्रीमधील गुंतवणूक रु.**५** कोटीच्या वर व रु.**१०** कोटीपर्यंत असा उपक्रम आहे.

सुक्ष्म उपक्रम (सेवा) - उपकरणांमधील गुंतवणूक रु.**१०** लाखापर्यंत असा उपक्रम आहे.

लघु उपक्रम (सेवा) -उपकरणांमधील गुंतवणूक रु.**१०** लाखापेक्षा जास्त व रु.**२.००** कोटीपर्यंत असा उपक्रम आहे.

मध्यम उपक्रम (सेवा) - उपकरणांमधील गुंतवणूक रु.**२.००** कोटींपेक्षा जास्त व रु.**५.००** कोटीपर्यंत असा उपक्रम आहे.

सदर कायद्याच्या अनुषंगाने ज्ञापन स्विकृतीबाबत परिपत्रक क्र.**१२/२००६**, दिनांक **०८.११.२००६** नुसार मार्गदश्रन सर्व जिल्हा उद्योग केंद्र व मुं.प्रा.वि (चुनाभट्टी) यांना मार्गदर्शन करण्यात आले. तसेच उद्योग संचालनालयाच्या संकेतस्थळावर **wwwdi@gov.in** ठेवण्यात आले आहे.

सदर कायद्यांतर्गत सूक्ष्म व लघु उपक्रम सुकरता परिषदेचे आदेश शासनाने निर्गमित केले असून सुकरता परिषदेचे कामकाज **८** जून **२००७** पासून सुरु होईल.

लघु उद्योग नोंदणीसाठी केंद्र शासनाच्या दिनांक **१३** मार्च **२००७** च्या अधिसूचनेन्वये **११४** उत्पादने आरक्षित केलेली आहेत.

१८. <u>राज्याचे जैव तंत्रज्ञान धोरण</u>

ज्ञानाचे शतक म्हणून गणण्यात आलेल्या या नवीन शतकात माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्राबरोबरच जैव तंत्रज्ञानाच्या उदयाने नवीन संधी उपलब्ध झाली आहे. कृषी, पशुसंवर्धन, आरोग्य, पर्यावरण संरक्षण इत्यादीद्वारे जनतेचे जीवनमान परिणामकारकरित्या बदलण्याची क्षमता जैव तंत्रज्ञानात आहे. ही क्षमता मूर्त स्वरुपात साकारण्यासाठी राज्याने, आपले जैव तंत्रज्ञान धोरण **-२००१** जाहीर केले आहे.

धोरणात्मक पुढाकार :

- ✓ या धोरणाची व्यापक व प्रभावी अंमलबाजवणी होण्यासाठी मा. मुख्यमंत्री यांचे अध्यक्षतेखाली महाराष्ट्र जैव तंत्रज्ञान मंडळाची स्थापना करण्यात आली आहे.
- ✓ डॉ. रघुनाथ माशेलकर यांचे अध्यक्षतेखाली महाराष्ट्र जैव तंत्रज्ञान आयोगाची स्थापना करण्यात आली आहे.
- ✓ राज्य शासन हे सार्वजनिक व खाजगी सहकार्यातून **५०** कोटी रुपये विशेष जैव तंत्रज्ञान निधी उभा करीत आहे.
- ✓ शासनाने सन **२००७-२००८** या आर्थिक वर्षासाठी जैव तंत्रज्ञान विकास निधी अंतर्गत रु. **९.८३** कोटी तरतूद उपलब्ध करुन दिली आहे.
- ✓ कै. पंडीत जवाहरलाल नेहरु यांचा **१४** नोव्हेंबर हा जन्मदिन जैव तंत्रज्ञान दिवस म्हणून राज्यात साजरा करण्यात येतो.

जैव तंत्रज्ञान घटकांच्या विकासाकरीता प्रोत्साहने :

- ✓ सामुहिक प्रोत्साहन योजना **२००७** अंतर्गत जैव तंत्रज्ञान घटकांना एक टप्पा पुढील सवलती देय आहेत.

- ✓ सार्वजनिक जैव तंत्रज्ञान उद्यानातील जैव तंत्रज्ञान घटकांना अनुज्ञेय चटईक्षेत्राच्या दुप्पट क्षेत्र वापरता येईल.
- ✓ नवीन व जुन्या जैव तंत्रज्ञान उद्योगांना महाराष्ट्र वीज नियामक मंडळाच्या निवाडयानुसारऔद्योगिक वीजदर लागू करण्यात येतील. याशिवाय कृषी-जैव तंत्रज्ञान उद्योगांना महाराष्ट्र वीजनियामक मंडळाच्या निवाडयानुसार कृषी क्षेत्रातील ग्राहकांना लागू दराने वीज पुरविण्यात येईल. तसेच सर्व जैव तंत्रज्ञान उद्योगांना वैधानिक वीज कपातीपासून सूट देण्यात येईल.
- ✓ राज्य सार्वजनिक उपक्रम वा त्यांची संयुक्त कंपनी यांना राज्यातील जैव तंत्रज्ञान उद्यानासाठी **"‡Ó×›ü¯Öê›Óü™ü** पॉवर प्रोडयुसर्स " स्थापन करण्यास परवानगी देण्यात येईल.
- ✓ जैव तंत्रज्ञान उत्पादनांवर विक्रीकराची / मूल्यवर्धित कराचे दर राष्ट्रीय पातळीच्या शक्ती प्रदान समितीच्या शिफारशीनुसार ठरविण्यात येतील. जैव तंत्रज्ञान उत्पादनांची व्याख्या केंद्र शासनाने ठरविल्यानुसार अथवा राज्य शासनाने नेमलेल्या टास्क फोर्सच्या सल्ल्याने ठरविण्यात येईल.
- ✓ कृषि जैव तंत्रज्ञान क्षेत्रात कार्यरत धाडसी घटकांना कृषि उद्योग संबोधण्यात येईल व कृषि उद्योगांना लागू असलेली प्रोत्साहने, सुट आणि लाभ सदर घटकांनाही देण्यात येतील. शिवाय, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळातर्फे त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील जमीनी घटकांना औद्योगिक दराने देण्यात येतील.

इतर सवलती :

- ✓ संशोधन व विकास याकरीता जैव तंत्रज्ञान कंपन्यांना जमीनधारणा कायद्याच्या मर्यादेपेक्षा जास्त कृषी जमीन संपादण्यास अनुमती.
- ✓ राज्यातील विस्तृत सार्वजनिक आरोग्य यंत्रणेच्या माहितीचा उपयोग जैव तंत्रज्ञान घटकांना होण्यासाठी त्यांना सहभागी करुन घेण्यात येईल.
- ✓ सामुहिक प्रोत्साहन योजना **-२००७** अंतर्गत कमी मानवी विकास निर्देशांक असलेल्या **१०** जिल्हयांना विशेष प्रोत्साहने देण्यात आली आहेत.
- ✓ अन्न व औषध प्रशासन यंत्रणा व लस उत्पादन करणारे सार्वजनिक उपक्रम यांचेकडून जैव तंत्रज्ञान घटकांना सहकार्य मिळेल.
- ✓ कचरा व्यवस्थापनाशी निगडीत असलेल्या शासकीय संस्था व उपक्रम यांचेकडील पायाभूत सुविधा जैव तंत्रज्ञान कंपन्यांना प्रयोग व परिरक्षणासाठी उपलब्ध करुन देण्यात येतील.
- ✓ दुकाने व आस्थापना अधिनियमातील तरतूदी जैव तंत्रज्ञान घटकांचे बाबत माहिती तंत्रज्ञान घटकांप्रमाणे शिथिल करण्यात येतील.
- ✓ पुणे व जालनातील सार्वजनिक जैव तंत्रज्ञान उद्यानामध्ये विशेष सोयी उपलब्ध करुन देण्यात आल्या आहेत.
- ✓ जैव तंत्रज्ञान उद्यान / हरित क्षेत्र /ना विकास क्षेत्र / वाणिज्यिक क्षेत्र यामध्ये विकसित करण्याची परवानगी देणे तसेच खाजगी जैव तंत्रज्ञान उद्यानासाठी **१००** टक्के अतिरिक्त चटईक्षेत्र निर्देशांस मंजूर करणेबाबत दिनांक **१०.२.२००९** रोजी शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.
- ✓ जैव तंत्रज्ञान क्षेत्रामध्ये विकसित होत असलेल्या उत्पादन व प्रक्रिया इत्यादी परिणामकारकरित्या नियमन करण्यासाठी विज्ञान व तंत्रज्ञान मंत्रालय, भारत सरकार यांनी राष्ट्रीय स्तरावर राष्ट्रीय जैव तंत्रज्ञान नियामक प्राधीकरण (**NBRA**) व राज्यस्तरावर राज्य जैव तंत्रज्ञान सल्लागार समिती (**SBAC**) स्थापन करण्याविषयी प्रस्तावित आहे.

<u>उपकलमे - **४**</u>

उद्योग संचालनालयाने कार्यवाहनासाठी ठरविलेले नॉम्स (तत्वे)

उद्योग संचालनालयाचे मार्फत राबविण्यात येणाऱ्या योजनांची नागरिकांची सनद शासनाच्या संकेतस्थळावरील उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागातील उद्योग संचालनालयाच्या संकेतस्थळावर आहे **(www.maharashtra.gov.in)** या सनदेमध्ये आवश्यकतेनुसार वेळोवेळी सुधारणा करण्यात येत असते.

उपकलमे-**५**

उद्योग संचालनालयातील अधिकारी व कर्मचारी काम करताना वापरात असलेले नियम , विनियम, मॅन्युअल्स व अभिलेखे.

१. औद्योगिक वसाहतींचे स्थापन :-

अ) शासन निर्णय,उद्योग,ऊर्जा व कामगार विभाग क्र. आयईएस-**१०९४**/(**६६४८**)/ सीआर/उद्योग-**१८**,दिनांक **१८.०३.१९९७.**

२. नागरी जमीन कमाल धारणा कायदा :-

अ. ना.ज.क.धा. अधिनियम , **१९७६** च्या अनुषंगाने शासनाच्या नगरविकास विभागाकडून प्राप्त झालेले शासन निर्णय, परिपत्रके व सूचनांनुसार प्रकरणावर उचित कार्यवाही केली जाते.

३. भांडार खरेदी संघटनेमार्फत करण्यात येत असलेले दरकरार व संख्याकरार :

(अ) शासन निर्णय क्र.उद्योग,ऊर्जा व कामगार विभाग भांखस-**१०८८**/(**२५१२**)/उद्योग- **६**,दिनांक **२.१.१९९२**

(ब) शासन निर्णय उद्योग , ऊर्जा व कामगार विभाग क्र.भाखस-**१०९४**/(**२६७९**)/उद्योग-**६**,दिनांक **३०.३.१९९४** (दोन लिफाफे पध्दती मार्गदर्शक सूचना)

(क) शासन निर्णय उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्र.भाखस-**१०९९**/प्र.क्र.**२८५६**/उद्योग-**६**, दिनांक **८.२.२०००** . (राज्यातील व राज्याबाहेरील पुरवठादार उद्योजकाकडून वस्तु खरेदी करताना अवलंबावयाची कार्यपध्दती)

(ड) शासन निर्णय उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्र.**२००१**/(**२९४७९**)/उद्योग-**६**,दिनांक **२५.६.२००२** (भांडार खरेदी करताना दोन लिफाफे पध्दतीमधील अत्यावश्यक कागदपत्रे सादर करण्याबाबतची सुधारणा)

(इ) शासन निर्णय उद्योग , ऊर्जा व कामगार विभाग क्र.भाखस-**२००२**/(**२९९०**)/उद्योग-**६**,दिनांक **४.२.२००३,** शासन निर्णय दि.**२.१.१९९२** अन्वये आणि वेळोवेळी विहीत केलेली कार्यपध्दती. (शासकीय विभाग/ निमशासकीय विभाग / मंडळे / महामंडळे / नगरपरिषदा / शासकीय उपक्रम / संस्था /स्वायत्त संस्था / जिल्हा परिषदा / महानगरालिका /नगरपालिका, सार्वजनिक उपक्रम इत्यादींना बंधनकारक करणेबाबत.)

(ई) **१९७८** चे मॅन्युअल ऑफ ऑफिस प्रोसिजर ऑफ स्टोअर्स बाय गव्हर्नमेंट डिपार्टमेंट सर मॅन्युअल प्रमाणे खरेदी पध्दती अवलंबविण्यात येते.

४. पंतप्रधान रोजगार योजना :-

अ. केंद्र शासनाचे पत्र दिनांक **०३.०९.१९९३**

ब. केंद्र शासनाची कार्यालयीन अधिसूचना दिनांक **२२.०१.१९९९**

५. बीज भांडवल योजना :-

अ. उद्योग , ऊर्जा व कामगार विभाग, शासन निर्णय इपीपी-**१०९२ /१३१९१/(६३५६)/** उद्योग- **१८,** दिनांक **३०.९.१९९३**

ब.उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, शासन निर्णय इपीपी-**२००१/३४८५८/(७४६३)/** उद्योग-**१८,** दिनांक **१५.०९.२००३.**

६. जिल्हा उद्योग केंद्र कर्ज योजना :-

अ.उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, शासन निर्णय डीआयसी-**१०८३/२७६७४/(२७५९)**/उद्योग-**१८,** दिनांक **०३.१२.१९८५.**

७. उद्योजकता विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम :-

अ.उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, शासन निर्णय एसएसआय-**२००१/३०६२/(७६२६)**/उद्योग-**१८,** दिनांक **०७.०२.२००२.**

ब.उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, शासन निर्णय एसएसआय-**२००३**/प्र.क्र.**७९१८**/उद्योग-**७,** दिनांक **२९.१०.२००७.**

८. वंगण तेल व ग्रीस विक्रेत्यांना अनुज्ञाप्ती :-

अ. केंद्र शासनाच्या, पेट्रोलियम विभागाच्या वंगण तेल व ग्रीस (नियंत्रण) आदेश **१९८७** व त्याची अंमलबजावणी करण्यासाठी उद्योग संचालनालयाने विहित केलेली पध्दती.

९. माहिती तंत्रज्ञान उद्यान व घटक :-

अ. उद्योग संचालनालयाचे परिपत्रक क्र.**६/१९९९** (क्र.**IT/RGN/POL/(८)/९९/B-२२९७५)** दिनांक **७** मे **१९९९.**

ब. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्र.आयटीपी-**२००५**/प्र.क्र.**३९२३**/उद्योग-**७,** दिनांक **१०** जून **२००५.**

१०. आजारी उद्योग :-

अ.शासन निर्णय उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग, क्रमांक एसयूसी-**१०९६/(६०४)**/उद्योग-**१०,** दिनांक **१४** मे **१९९६.**

ब. शासन निर्णय क्रमांक एसयूसी-**२००१(२८९१)/१०,** दिनांक **२१** एप्रिल **२००१** व शुध्दी पत्रक दिनांक **७** जून **२००१.**

क.क्रमांक बीआयएफआर/**१०८९ (११११),** आयएनडी **१०,** दिनांक **१७** ऑक्टोबर **१९९०** व दिनांक **१९.९.१९९२** (स्टँडर्ड पॅकेज).

<u>उपकलमे-६</u>

उद्योग संचालनालयात असलेल्या कागदपत्रांचे वर्गीकरण दर्शविणारे विवरणपत्र

<u>नस्तींचे वर्गीकरण</u>

(एक)सर्व नस्तींचे, त्यांचे महत्व व संदर्भाकरीता आणि निकालात काढण्याकरीता त्या ठेवाव्या लागतील तो कालावधी लक्षात घेऊन त्यानुसार, वर्गीकरण करण्यात यावे. आवश्यक असणाऱ्या नस्त्या जतन केल्या पाहिजेत व अनावश्यक नस्त्या आणि नस्तीतील अनावश्यक कागदपत्रे जागा वाचविण्याकरीता नष्ट केली पाहिजेत.

(दोन) महत्वाची कागदपत्रे असणाऱ्या व ज्यांची भविष्यकाळात आवश्यकता असण्याचा संभव आहे अशा नस्त्या नष्ट होणार नाहीत याची काळजी घेण्यात आली पाहिजे.

(तीन) अभिलेखांचे वर्गीकरण पुढीलप्रमाणे करण्यात यावे.

१) अ वर्ग :- यांचे परिक्षण अनिश्चित काळापर्यंत करावयाचे असते. महत्वाचे प्रश्न अथवा महत्वाचे पूर्ण दाखले प्रस्थापित करणारे आदेश, सर्वसामान्य आदेश अथवा स्थायी महत्व असलेले निर्णय हया सर्वांचे वर्गीकरण अ वर्गात स्थायी करण्यात यावे.

२) ब वर्ग :- या नस्तींचे परिरक्षण ३० वर्षापर्यंत करण्यात यावे. काही दशकानंतर संदर्भाकरीता आवश्यकता भासण्याची शक्यता नाही अशा अ वर्गातील नस्तींचे ब वर्गामध्ये वर्गीकरण करण्यात यावे.

३) क वर्ग :- या वर्गातील नस्ती ५ वर्षापर्यंत परिरक्षित करण्यात याव्यात. दुय्यम महत्वाच्या व अगदी थोडया वर्षाकरिता आवश्यक असणाऱ्या नस्तींचे क वर्गामध्ये वर्गीकरण करण्यात यावे.

४) ड वर्ग :- या वर्गातील नस्ती त्यांचे काम पूर्ण झाल्यानंतर नष्ट करण्यात याव्यात आणि कोणत्याही बाबतीत त्या एक वर्षापेक्षा जास्त काळ परिरक्षित करण्यात येवू नयेत. या नस्त्या साधारणपणे कच्च्या टिप्पणीच्या स्वरुपात असाव्यात.

(चार) टिप्पणी लिपिकाने शाखा प्रमुख्याच्या सल्ल्याने प्रत्येक प्रकरणाचे वरीलप्रमाणे वर्गीकरण करावे व फाईल करण्यासंबंधीच्या सूचनांची नोंद करताना प्रकरणाच्या निर्देशपत्रावर ते नमूद करावे.

(पाच) वर्गीकरण केल्यावर मध्यवर्ती अभिलेखाच्या प्रभारी कर्मचाऱ्याने ते प्रभारी अधिक्षकाकडून मान्य करुन घ्यावे.

(सहा) ड वर्गामध्ये वर्गीकरण केलेल्या नस्ती व कागदपत्रे ती नष्ट करण्यास योग्य होतात त्यावेळी ती शाखेमध्येच नष्ट करण्यात यावीत. म्हणून वर्गीकरण केलेल्या नस्त्या ज्या वर्षी त्या बंद झाल्या, त्या वर्षापासून पाच वर्षे झाल्याबरोबर नष्ट करण्यात येतील व त्या नष्ट केल्याबद्दलची नोंद नस्ती नोंदवहीमध्ये केली जाईल. अ व ब वर्ग नस्तींचे रक्षण करण्यासाठी त्या बांधून घ्याव्यात व दरवर्षी त्याचे पुर्नविलोकन करुन आवश्यक असल्यास वर्गीकरणामध्ये सुधारणा करावी.

(सात) प्रत्येक शाखाप्रमुखाने त्यांच्या शाखेत हाताळल्या जाणाऱ्या नस्तींसाठी एक अ, ब,क,ड अगाऊ सूची तयार करावी.

(आठ) मध्यवर्ती अभिलेख शाखेतून अभिलेखित नस्ती मिळविण्यासाठी संबंधित लिपिकाने नोंदणी शाखेच्या प्रमुखाला भेटावे. नोंदणी शाखेचा प्रमुख अभिलेख लिपिकाला त्या लिपिकाबरोबर अभिलेख कक्षामध्ये जायला सांगेल व आवश्यक नस्ती काढुन त्या नस्तीच्या जागी चिठ्ठी ठेवण्याची व्यवस्था करील. नस्ती मध्यवर्ती अभिलेख कक्षाकडे परत करताना हीच कार्यपध्दती अनुसरावी.

<u>उपकलमे-**७**</u>

<u>धोरणात्मक बाबी ठरविताना व सदर बाबीची अमंलबजावणी करताना जनसंपर्कासाठी उद्योग संचालनालयात असलेल्या व्यवस्थेबाबतचा तपशिल.</u>

औद्योगिक विकासासंदर्भातील धोरण तयार करण्यास सल्लागाराची निवड व नेमणूक :-

१. धोरणाचा कच्चा मसुदा लोकांशी विचार विनियमासाठी/शासनाच्या संकेतस्थळावर उलब्ध केला जातो.

२. लोकांना अभिप्राय पाठविण्यासाठी विकास आयुक्त (उद्योग) किंवा विकास आयुक्त (उद्योग) यांचे स्वीय सहाय्यक यांचा ई-मेल पत्ता पुरविण्यात येतो.

३. धोरणाच्या अंमलबजावणीसाठी अर्जाचे नमुने व कागदपत्रांची माहिती नागरीकांची सनद माध्यमातून पुरविण्यात येते.

<u>उपकलमे-८</u>

दोन किंवा अधिक व्यक्तींनी बनविलेली सल्लादायी मंडळे, परिषदा, समित्या इत्यादी.

अ. नागरी जमीन कमाल धारणांतर्गत सर्वसाधारण सूट देण्याच्या मर्यादेपलिकडील प्रकरणे मंत्रीमंडळ उपसमितीकडे मंजूरीसाठी पाठविण्यात येतात. मंत्रीमंडळ उपसमितीची बैठक व कार्यवृत्त लोकांसाठी खुले नसते.

ब. महाव्यवस्थापक, जिल्हा उद्योग केंद्र यांच्या अध्यक्षतेखाली जिल्हा स्तरीय कार्य पथक समितीमार्फत पंतप्रधान रोजगार योजनेअंतर्गत येणा-या अर्जांची छाननी करण्यांत येते. उपरोक्त समितीची बैठक ही जनतेसाठी नसून त्याचे कार्यवृत्त जनतेच्या माहितीसाठी खुले नसते.

क. महाव्यवस्थापक, जिल्हा उद्योग केंद्र यांच्या अध्यक्षतेखाली जिल्हा स्तरीय कार्य पथक समितीमार्फत बीज भांडवल योजनेअंतर्गत येणा-या अर्जाची प्रथम छाननी करण्यांत येते. या समितीची बैठक ही जनतेसाठी नसून त्यांचे कार्यवृत्त जनतेच्या माहितीसाठी नाही. तथापि, बीज भांडवल योजनेअंतर्गत येणा-या अर्जदाराच्या अडचणींबाबत प्राप्त झालेल्या निवेदनानुसार सदर समितीमध्ये चर्चा करुन योग्य ते निर्णय घेण्यांत येतात.

ड. महाव्यवस्थापक, जिल्हा उद्योग केंद्र यांच्या अध्यक्षतेखाली जिल्हा स्तरीय कार्य पथक समितीमार्फत जिल्हा उद्योग केंद्र कर्ज योजने अंतर्गत येणा-या अर्जाची प्रथम छाननी करण्यांत येते. या समितीची बैठक ही जनतेसाठी नसून त्यांचे कार्यवृत्त जनतेच्या माहितीसाठी नाही. तथापि, योजनेअंतर्गत येणा-या अर्जदाराच्या अडचणींबाबत प्राप्त झालेल्या निवेदनानुसार सदर समितीमध्ये चर्चा करुन योग्य ते निर्णय घेण्यात येतात.

इ. विदेशी गंुतवणूकीदारातर्फे व अनिवासी भारतीयांकडून महाराष्ट्रातील विविध क्षेत्रातील प्रकल्पामध्ये गंुतवणूक करण्यासाठी सादर करण्यात येणा-या प्रस्तावांची छाननी करुन निर्णय घेण्यासाठी मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली समिती स्थापन करण्याचा निर्णय उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग यांचा शासन निर्णय क्र.विकस-**२००५/(९२०)**/उद्योग-**२**, दिनांक **२५.७.२००५** अन्वये घेण्यात आला आहे. सदर समितीचे कार्य हे कार्यालयीन कामकजाशी संबंधीत असल्याने जनतेकरीता उपलब्ध नाही.

ई. महाराष्ट्राचे माहिती तंत्रज्ञान व माहिती तंत्रज्ञान सहाय्यभूत सेवा धोरण,**२००३** जाहीर करण्यापूर्वी माहिती तंत्रज्ञान उद्योगातील सर्व संबंधीतांशी विचार विनिमय करुन धोरणाची अंमलबजावणी करण्या संदर्भातील धोरण ठरविण्यात आलेले आहे. धोरणाची अंमलबजावणी करण्यासाठी, मार्गदर्शन देण्याकरीता व पर्यवेक्षण करण्याकरीता मा.मुख्य सचिव यांचे अध्यक्षतेखाली **७** सदस्यांची शक्ती प्रदान समिती गठीत करण्यात आलेली आहे. समितीच्या सदस्यांची यादी शासनाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे. सदर

समिती ही जनतेसाठी नसून कार्यालयीन कामकाजाविषयी आहे. आणि सदर समितीचे कार्यवृत्त जनतेस खुले नाही.

ब. आजारी उद्योगांच्या पुनर्वसनासंबंधी खालील प्रमाणे समित्या कार्यरत आहेत.

१. जिल्हास्तरीय आजारी उद्योग पुर्नवसन समिती (जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखाली)

२. उपराज्यस्तरीय अंतरसंस्था समिती (सब स्लीक) विकास आयुक्त (उद्योग) यांच्या अध्यक्षतेखाली बँक ऑफ महाराष्ट्राचे प्रतिनिधी निमंत्रक.

३. राज्यस्तरीय आंतरसंस्था समिती (स्लीक) सचिव, (उद्योग) यांच्या अध्यक्षतेखाली, भारतीय रिझर्व्ह प्रतिनिधी, सदस्य सचिव.

सदर समितीच्या बैठकी हया सर्वसाधारण जनतेसाठी अनुज्ञेय नाही. परंतू माहितीच्या अधिकाराखाली सदर बैठकीच्या इतिवृतताची प्रत मागणी केल्यास व आवश्यक बाबींची पूर्तता मागणीदाराने केल्यास त्यास देण्यात येईल.

उद्योग मित्र

मोठया मध्यम व लहान उद्योगांच्या योजना त्वरित कार्यान्वित होऊन औद्योगिकविकास जलद गतीने साधता यावा यासाठी औद्योगिकविकास कार्यात कार्यरत असलेल्या विभाग / संस्थांमध्ये समन्वय साधण्याच्या हेतूने शासनाने दि.**२१/११/१९७९** रोजी एक उच्चाधिकार समिती स्थापना केली आहे. विकास आयुक्त (उद्योग) हे या समितीचे अध्यक्ष असून महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळ, लघु उद्योग विकास महामंडळ, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, सिकॉम, महाराष्ट्र राज्य विद्युत महामंडळ, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ वगैरेचे कार्यकारी संचालक / मुख्य कार्यकारी अधिकारी हे या समितीचे सदस्य आहेत.

या समितीची कार्यकारी प्रतिनिधित्व करणारी यंत्रणा म्हणजेच राज्यस्तरावरील च्उद्योगfमित्र छ होय. पूर्वी वरील सर्व संस्थांचे प्रतिनिधी या उद्योग मित्र समितीवर पूर्ण वेळ काम पहात होते. आता फक्त महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाचे प्रतिनिधी या उद्योग मित्र समितीवर पूर्ण वेळ काम पाहतात. इतर सर्व सभासद महामंडळाच/मंडळाचे जबाबदार अधिकारी राज्यस्तरीय उद्योग मित्राच्या बैठकीस उपस्थित राहतात.

राज्यस्तरीय उद्योग मित्र समितीची बैठक दर दोन महिन्यातून एकदा तिस-या आठवडयात येणा-या शुक्रवार राज्याच्या राजधानीत व आवश्यकतेनुसार राज्यातील इतर ठिकाणीही बैठकांचे आयोजन केले जाते. उद्योजक/औद्योगिक संघटना यांच्य समस्या/अडचणी संबंधित संस्थांकडे पाठवून त्यांचे अभिप्राय घेतले जातात. याकरिता समन्वयाचे प्रमुख काम उद्योग मित्र करते. सर्व संस्थांच्यास अधिका-यांमध्ये समन्वय/संघभावना वाढीस लागावी आणि उद्योजकांच्या अडचणी लवकरात लवकर सोडविण्यासाठी सर्वांनी एकदिलाने काम करावे याकडे समिती विशेष लक्ष पुरविते. उद्योजक/औद्योगिक संघटनांना राज्यस्तरीय उद्योग मित्र समिती बैठकीत भाग घेण्यास मुभा आहे. बैठकीचे कार्यवृत्त शासनाच्या संकेत स्थळावरील उद्योग संचालनालयाच्या उद्योग मित्र मध्ये उद्योजक/औद्योगिक संघटनांना उपलब्ध केले जाते.

उपकलमे - ९

उद्योग संचालनालयातील कार्यरत अधिकाऱ्यांची निर्देशिका

अतिरीक्त उद्योग संचालक/उद्योग सह संचालक/विशेष कार्य अधिकारी/अधिक्षकीय उद्योग अधिकारी/उद्योग उप संचालक/उद्योग अधिकारी **२०१४**

अ.क्र.	अधिकाऱ्यांचे नाव	पद	संगणकीय कार्ड क्रमांक
१	श्री.गि.श्री.उमप	उद्योग सह संचालक	**१२३०२**
२	श्री.शि.वि.पाटील	उद्योग सह संचाल	--
३	श्री.एस.जे.कोरबू	अधिक्षकीय उद्योग अधिकारी	**१२०२०**
४	श्रीमती जे.ए.लाटकर	सहनिबंधक	**१२०९६**
५	श्री.सु.रा.लोंढे	उद्योग उप संचालक (तां)	**९५५९**
६	श्री.प्र.द. रेंदाळकर	उद्योग उप संचालक (तां)	**१०२३१**
७	श्री.वा.दौ.देसले	उद्योग उप संचालक (तां)	**९३९३**
८	श्रीमती वि.मु.शिरसाठ	उद्योग उप संचालक (तां)	**१२४३१**
९	श्रीमती.मृ.म.झालटे	उद्योग उप संचालक (तां)	१२४३२
१०	श्री.व्ही.व्ही.शिंदे	उद्योग उप संचालक (तां)	--
११	श्री.अ.पो.शिंदे	उद्योग अधिकारी (तां)	**१२११८**
१२	श्री.सी.ए.डोंगरे	उद्योग अधिकारी (प्र)	**१२३०८**
१३	श्री.अ.ता.पाटील	उद्योग अधिकारी (तां)	**१२१०२**
१४	श्री.सं.धा.बांगर	उद्योग अधिकारी (तां)	**१२३७१**
१५	श्री.आर.एस.काकडे	उद्योग अधिकारी (प्र)	**१२०३५**
१६	श्रीमती सं.ग.हिवाळे	उद्योग अधिकारी (तां)	**९३४९**
१७	श्री.आर.एम.नाईक	उद्योग अधिकारी (तां)	**१२४४५**
१८	श्री. पी.एम. बागडे	उद्योग अधिकारी (तां)	**१२४५८**
१९	श्री.दा.शं.नेवारे	उद्योग अधिकारी (तां)	१२४८८
२०	श्री. सी.जी.संख्ये	उद्योग अधिकारी (तां)	**१२४८२**
२१	श्रीमती भा.वि.शिळमकर	उद्योग अधिकारी (तां)	--

अधिक्षक /सहाय्यक लेखा अधिकारी

अ.क्र.	कर्मचाऱ्यांचे नाव	पद	संगणकीय कार्ड क्रमांक
१.	श्री.ल.पा.मसके	अधिक्षक	**९२०४**
२.	श्री.एम.आर.जाधव	अधिक्षक	**११४०१**
३.	श्री.बी.जी.गायकवाड	अधिक्षक	१२४२२
४.		सहाय्यक लेखाधिकारी	**११३४१**

शाखा प्रमुख

अ.क्र.	कर्मचाऱ्यांचे नाव	पद	संगणकीय कार्ड क्रमांक
१	श्री.बा.ल.कांबळे	शाखा प्रमुख	**९२१३**
२	श्रीमती शु.वि.यादव	शाखा प्रमुख	**९३७०**
३	श्रीमती स्वा.कि.लवणे	शाखा प्रमुख	**९२३२**
४	श्री.सं.बा.कनाके	शाखा प्रमुख	**९२०९**
५	श्री.वा.भा.वसिटा	शाखा प्रमुख	**९२८७**
६	श्री.बी.टी.झेंडे	शाखा प्रमुख	**९३०४**
७	श्री.एस.सी.पाटील	शाखा प्रमुख	निवडणूक कार्यालयात कार्यरत
८	श्री.र.बा.शास्त्री	शाखा प्रमुख	**९१९१**
९	श्री.पी.जी.बागडे	शाखा प्रमुख	**१२१८५**
१०	श्री.आर.के.पाल	शाखा प्रमुख	मा. मंत्री यांच्या कार्यालयात
११	श्रीमती सु.प्र.पाटील	शाखा प्रमुख	**१२२४५**

टिप्पणी सहाय्यक

अ.क्र.	कर्मचाऱ्यांचे नाव	पद	संगणकीय कार्ड क्रमांक
१	श्री.सु.म.मांडवेकर	टिप्पणी सहाय्यक	**९२०५**
२	श्रीमती वि.वि.दळवी	टिप्पणी सहाय्यक	**९३१३**
३	श्रीमती शु.रा.पावसकर	टिप्पणी सहाय्यक	**९१८१**
४	श्रीमती वि.वि.भट	टिप्पणी सहाय्यक	**९३२४**
५	श्रीमती शो.अ.दामले	टिप्पणी सहाय्यक	**९२२७**
६	श्री.ए.आर.एम.गौस	टिप्पणी सहाय्यक	**९२३९**
७	श्री.बी.व्हि.भिसे	टिप्पणी सहाय्यक	**९२२५**
८	श्रीमती एन.डी.विरनोडकर	टिप्पणी सहाय्यक	**९२७५**
९	श्रीमती वृ.रा.पाटील	टिप्पणी सहाय्यक	**९३१५**
१०	श्री.सु.म.कदम	टिप्पणी सहाय्यक	**९३५६**
११	श्री.प्र.रा.बाणे	टिप्पणी सहाय्यक	**९३२७**
१२	कु.शि.श.कुलकर्णी	टिप्पणी सहाय्यक	**९३७४**
१३	श्री.के.के.घाडी	टिप्पणी सहाय्यक	१२३३४
१४	श्रीमती पी.पी.रायकर	टिप्पणी सहाय्यक	**१२२४४**
१५	श्री.पी.जी.केदारे	टिप्पणी सहाय्यक	--
१६	श्रीमती व्ही.व्ही.घरत	टिप्पणी सहाय्यक	**९२८८**

१७	श्री.अ.ना.वाघमारे	टिप्पणी सहाय्यक	**९२८२**
१८	श्री.एस.डी.गायकवाड	टिप्पणी सहाय्यक	**९३७३**
१९	श्रीमती.यु.एस.लोटणकर	टिप्पणी सहाय्यक	**१०५७६**
२०	श्री.ए.एस.पावले	टिप्पणी सहाय्यक	**९६७३**
२१	श्रीमती क.ऊ.शिंगाडे	टिप्पणी सहाय्यक	**९५९९**
२२	श्री. रा.शां.तोडणकर	टिप्पणी सहाय्यक	**९२०७**

उद्योग निरिक्षक

अ.क्र.	कर्मचाऱ्यांचे नाव	पद	संगणकीय कार्ड क्रमांक
१	श्रीमती अ.ज.ठाणेकर	उद्योग निरिक्षक	**९३६३**
२	श्री.आर.जी.डोईफोडे	उद्योग निरिक्षक	**९६५४**
३	श्री.ए.बी.गवळी	उद्योग निरिक्षक	**१०५५१**
४	श्री.बि.गं.पाटील	उद्योग निरिक्षक	**१११८४**
५	श्रीमती प्र.वि.पवार	उद्योग निरिक्षक	**१११८५**
६	श्री.बी.एन.तरे	उद्योग निरिक्षक	**१२०१०**
७	श्री.गि.शं. आठवले	उद्योग निरिक्षक	**१२३६२**
८	श्री.म.र.पाटील	उद्योग निरिक्षक	**१२३६४**
९	श्री.मा.ल.दळवी	उद्योग निरिक्षक	**१२३६३**
१०	श्री.शे.ज.धारणकर	उद्योग निरिक्षक	**१२३७०**
११	श्री.एम.एन.मोहोड	उद्योग निरिक्षक	**१२०९०**
१२	श्री.यु.ए.सावंत	उद्योग निरिक्षक	**१२३६५**
१३	श्री.वि.स.कुमटकर	उद्योग निरिक्षक	१२३६९
१४	श्री.डी.टी.जोशी	उद्योग निरिक्षक	**१२०४८**
१५	श्री. सं.रा.बोडरे	उद्योग निरिक्षक	१२४२९
१६	श्री.आर.एम.कुलकर्णी	उद्योग निरिक्षक	--

लिपिक -लिपिक टंकलेखक/प्रमुख टंकलेखक/टंकलेखक/वाहनचालक

अ.क्र.	कर्मचाऱ्यांचे नाव	पद	संगणकीय कार्ड क्रमांक
१	श्रीमती ए.ए.खरे	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	**९२१५**
२	श्री.एच.एन.घोलप	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	**९२६७**
३	श्रीमती जे.जे.कीणी	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	**९२७३**
४	श्रीमती टी.टी.म्हात्रे	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	**९३००**
५	श्री.एस.आर.देशपांडे	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	**९३०९**
६	श्रीमती एम.डी.गायकवाड	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	**९३४५**
७	श्रीमती व्ही.बी.नर	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	**१०२३०**
८	श्री.आर.पी.पाटणे	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	**९२६६**
९	श्री.आर.एन.खामकर	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	**९३४४**
१०	श्री.एस.के.मोहीते	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	**८८७३**
११	श्रीमती एस.एस.गवंडे	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	**९१८२**
१२	श्री.एन.पी.गिरप	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	**९१९५**
१३	श्री.व्ही.के.वालपकर	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	**९२१८**

१४	श्री.यु.एम.गमरे	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९२२४
१५	श्रीमती एस.एस.खेडेकर	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९२२९
१६	श्रीमती आर.पी.म्हसकर	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	९२३७
१७	श्रीमती व्ही.आर.राणे	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९२३८
१८	श्री.एन.एम.जोशी	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९२५३
१९	श्री.ए.बी.सावंत	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९२७०
२०	श्री.व्ही.के.पुनासे	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	९२८५
२१	श्री.एच.बी.भनारकर	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९३२०
२२	श्री.आर.डी.कदम	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९३२६
२३	कु.आर.ए.घवाले	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९३२९
२४	श्रीमती व्ही.आर.पाटील	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	९३५८
२५	श्रीमती एम.डी.कांबळे	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९३५९
२६	श्री.पी.एस.गोवळकर	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९३३२
२७	श्रीमती आर.एस.तांबे	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९३८४
२८	श्रीमती ए.एस.मोरे	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	९३२५
२९	श्री.एम.ए.गडेकर	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९२६८
३०	श्रीमती जी.एम.गावडे	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९२५५
३१	श्री.के.एम.रहाणे	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९३३१
३२	श्री.पी.डी.वर्तक	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	९३७२
३३	श्रीमती एस.पी.गोवळकर	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९३१४
३४	श्रीमती यु.यु.गमरे	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९१८५
३५	श्री.व्ही.जी.केदारे	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९४८९
३६	कु.सं.ता.चव्हाण	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	१०४१२
३७	श्री.एम.ए.शेवाळे	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९७६०
३८	श्री.जी.व्ही.कांबळे	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	१०४५७
३९	श्री.पी.आर.पारकर	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	१०४९५
४०	श्री.डी.पी.सावंत	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	१०५२५
४१	श्री.स.उ.काजी	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९२४५
४२	श्री.एस.बी.तांबे	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	९२७६
४३	श्री.एस.एस.आंब्रे	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	९२८६
४४	श्री.प्र.वै.हिवरे	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	११५३०
४५	श्री.गो.रा.भगत	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	१२१८४
४६	श्री.एस.एम.हरदास	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	१२३२१
४७	श्री.एस.व्ही.महामुनी	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	१२२१९
४८	श्रीमती प्रा.प.दांडेकर	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	१२२६७
४९	श्रीमती प्रा.स.मोकाशी	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	१२३२७
५०	श्री.एस.एम.बागाईतकर	लिपिक /लिपिक टंकलेखक	१२२८९
५१	श्री.अ.व.गोरे	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	११५३१
५२	श्री.ए.एम.भुंजे	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	-
५३	श्री. क.वि.कुरणे	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	-
५४	श्री. उमेश रहागंडाळे	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	-

५५	श्री.स.प्र.पवळ	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	-
५६	श्री.वि.ल.गादेवाड	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	-
५७	श्री. उ.रा.कड	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	-
५८	कु.दि.भा. दौंड	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	-
५९	श्री. य.को.चोरमल्ले	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	-
६०	श्री. संजय शहापुरवाल	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	-
६१	श्री.वि.ए.ढाकणे	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	-
६२	श्रीमती सु.प्र.आचार्य	लिपिक/लिपिक टंकलेखक	-
६३	श्रीमती नि.र.गुप्ते	प्रमुख टंकलेखक	**९१९४**
६४	श्रीमती एस.एल.परुळेकर	टंकलेखक	**९२१६**
६५	श्री.पी.आर.कांबळे	वाहन चालक	**९३२१**
६६	श्री. प्र.ई.कळझुणकर	वाहन चालक	**१२१९५**

स्विय सहाय्यक/लघुलेखक/लघुटंकलेखक

अ.क्र.	कर्मचाऱ्यांचे नाव	पद	संगणकीय कार्ड क्रमांक
१	श्रीमती आर.टी.नाडार	स्विय सहाय्यक	**९२९७**
२	श्रीमती एम.एम.गोडांबे	स्विय सहाय्यक	**९१९३**
३	श्रीमती एच.आर.नायर	लघुलेखक	**९२८१**
४	श्रीमती एस.ए.मदान	लघुलेखक	**९३४४**
५	श्रीमती आर.ए.राणे	लघुलेखक	**९३६९**
६	श्रीमती एस.व्ही.साळवी	लघुलेखक	**९३३३**
७	श्रीमती क.रा.पाटील	लघुलेखक	**९३०६**
८	श्री.एम.एन.मर्दे	लघुटंकलेखक	**९१९२**
९	श्रीमती पी.एस.दाभोळकर	लघुटंकलेखक	**९२८४**
१०	श्री.सु.हि.आव्हाड	लघुटंकलेखक	--

हवालदार/नाईक/शिपाई,

अ.क्र.	कर्मचाऱ्यांचे नाव	पद	संगणकीय कार्ड क्रमांक
१	श्री. श.वि.साटम	दप्तरी	**९३३५**
२	श्री.एस.एस.वाजे	हवालदार	९३९२
३	श्री.एस.डी.मोरे	हवालदार	**१२४३५**
४	श्री.जी.जी.गोसावी	नाईक	९१९९
५	श्री.श.गो.लाड	नाईक	९२४९
६	श्री.म.शि.पडवळ	नाईक	९२५७
७	श्री.आर.के.शिंदे	नाईक	९३३९
८	श्रीमती श.द.नार्वेकर	नाईक	९२७४
९	श्री.द.अ.बनसोडे	नाईक	१२३८२
१०	श्री. चि.गो.गुजले	रोनिओ ऑपरेटर	--
११	श्रीमती सि.श्रा.डगळे	शिपाई	९१८९
१२	श्री.प्र.ग.पोईपकर	शिपाई	९१९८

१३	श्री.के.जी.वंजारे	शिपाई	९२००
१४	श्री.का.तु.गायकवाड	शिपाई	९२१०
१५	श्रीमती प्रि.प.कांबळे	शिपाई	९२४३
१६	श्री.बा.चा.मेंदाडकर	शिपाई	९२४४
१७	श्री.एस.सी.भोसले	शिपाई	९२४६
१८	श्री.सु.ल.पुरळकर	शिपाई	९२५९
१९	श्री.ए.ए.रझाक शेख	शिपाई	९२८०
२०	श्री.आर.एम.देसाई	शिपाई	९२८९
२१	श्रीमती सु.सि.जाधव	शिपाई	९३१२
२२	श्रीमती स्वा.शं.वर्मा	शिपाई	९३३६
२३	श्री.एस.आर.तोरस्कर	शिपाई	९३४०
२४	श्री.वि.रा.नितनवरे	शिपाई	९३४२
२५	श्रीमती एस.व्ही.मोरे	शिपाई	९३६५
२६	श्री.आर.एस.कांबळे	शिपाई	९३६७
२७	श्री.एस.एस.यादव	शिपाई	९३६८
२८	श्री.बी.बी.जाधव	शिपाई	९३१८
२९	श्री.एच.आर.पटेल	शिपाई	९३३७
३०	श्री.जे.एस.सावंत	शिपाई	**१०५२१**
३१	श्री.एस.डी.कदम	शिपाई	८९१०
३२	श्री.एस.एच.ठोंगीरे	शिपाई	**१०२५२**
३३	श्री.सु.सु.कॅंदल	शिपाई	**११४००**
३४	श्रीमती अ.अ.भंडारे	शिपाई	१२३७५
३५	श्रीमती वा.अ.सकपाळ	शिपाई	**१२५११**
३६	श्री.पी.आर.कांबळे	वाहन चालक	**९३२१**
३७	श्री. प्र.ई.कळझुणकर	वाहन चालक	**१२१९५**

उपकलमे – १०

केंद्र शासनाचा माहिती अधिकार अधिनियम-**२००५** अंतर्गत संचालनालयातील अधिकारी व कर्मचारी यांच्या वेतनश्रेणीबाबतचा तपशिल.

क्र.	पदनाम	वेतनश्रेणी
१.	२.	३.
१.	विकास आयुक्त (उद्योग)	**PB-४-३७४००-६७०००+GP-१००००**
२.	अतिरिक्त उद्योग संचालक	**PB-४-३७४००-६७०००+GP-८७००**
३.	उद्योग सह संचालक	**PB-३-१५६००-३९१००+GP-७६००**
४.	सहनिबंधक	**PB-३-१५६००-३९१००+GP-६६००**
५.	अधिक्षकिय उद्योग अधिकारी	**PB-३-१५६००-३९१००+GP-६६००**
६.	विशेष कार्य अधिकारी	**PB-३-१५६००-३९१००+GP-६६००**
७.	उद्योग उप संचालक (तांत्रिक)	**PB-३-१५६००-३९१००+GP-५४००**
८.	उद्योग उप सचालक (प्रशासन)	**PB-३-१५६००-३९१००+GP-५४००**
९.	सहाय्यक संचालक (विवले)	**PB-३-१५६००-३९१००+GP-५४००**
१०.	उद्योग अधिकारी (तांत्रिक)	**PB-२-९३००-३४८००+GP-४४००**
११.	उद्योग अधिकारी (प्रशासन)	**PB-२-९३००-३४८००+GP-४४००**
१२.	लेखा अधिकारी	**PB-२-९३००-३४८००+GP-४४००**
१३.	स्वीय सहाय्यक	**PB-२-९३००-३४८००+GP-४६००**
१४.	सहाय्यकलेखा अधिकारी	**PB-२-९३००-३४८००+GP-४४००**
१५.	संशोधन सहाय्यक	**PB-२-९३००-३४८००+GP-४३००**
१६.	ग्रंथपाल	**PB-१-५२००-२०२००+GP-२८००**
१७.	अधिक्षक	**PB-२-९३००-३४८००+GP-४३००**
१८.	उद्योग निरिक्षक (उश्रे)	**PB-२-९३००-३४८००+GP-४३००**
१९.	उद्योग निरिक्षक (निश्रे)	**PB-२-९३००-३४८००+GP-४२००**
२०.	लघुलेखिका (उश्रे)	**PB-२-९३००-३४८००+GP-४४००**
२१.	लघुलेखिका (निश्रे)	**PB-२-९३००-३४८००+GP-४३००**
२२.	लघुटंकलेखिका	**PB-१-५२००-२०२००+GP-२४००**
२३.	शाखा प्रमुख	**PB-२-९३००-३४८००+GP-४२००**
२४.	टिप्पणी सहाय्यक	**PB-१-५२००-२०२००+GP-२४००**
२५.	प्रमुख टंकलेखिका	**PB-१-५२००-२०२००+GP-२४००**
२६.	टंकलेखिका	**PB-१-५२००-२०२००+GP-२०००**
२७.	लिपीक	**PB-१-५२००-२०२००+GP-२४००**
२८.	लिपीक-टंकलेखक	**PB-१-५२००-२०२००+GP-१९००**
२९.	वाहनचालक	**PB-१-५२००-२०२००+GP-१९००**
३०.	रोनिओ ऑपरेटर	**PB-१-५२००-२०२००+GP-१६००**
३१.	हवालदार/नाईक	१S-४४४०-७४४०-GP-१६००
३२.	शिपाई	१S-४४४०-७४४०-GP-१३००

केंद्र शासनाचा माहिती अधिकार अधिनियम-**२००५** अंतर्गत संचालनालयातील
अधिकारी व कर्मचारी यांच्या मूळवेतन व स्थूळवेतनाबाबतचा तपशिल.

क्र.	अधिकारी/कर्मचारी यांची नावे	पदनाम	मूळ वेतन+ ग्रेड वेतन	स्थूळ वेतन
१.	**२.**	**३.**	**४.**	**५.**
१.	श्री.सुरेंद्रकुमार बागडे	विकास आयुक्त (उद्योग)	१३४७२४	१५५०४४
२.	रिक्त पद	अतिरिक्त उद्योग संचालक	-	-
३.	श्री.गिरीश.श्रीराम.उमप	उद्योग सह सचालक	**३७९२०/-**	**७८५४०/-**
४.	रिक्त पद	उद्योग सह संचालक	-	-
५.	श्री.एस.जे.कोरबू	अधि.उद्योग अधिकारी	**३५७००/-**	**८४८१०/-**
६.	श्रीमती.जे.ए.लाठकर	सहनिबंधक	**३५४३०/-**	**८३३८९/-**
७.	श्री.एस.व्ही.पाटील	विशेष कार्य अधिकारी	**३६६५०/-**	**७६०००/-**
८.	श्री.एस.आर.लोढे	उद्योग उप संचालक	**२९८८०/-**	**७१४२४/-**
९.	श्री.व्ही.डी.देसले	उद्योग उप संचालक	**३७७००/-**	**७८१००/-**
१०.	श्री.एम.एम.झाल्टे	उद्योग उप संचालक	**२१६३०/-**	**५२४४९/-**
११.	श्रीमती.व्ही.एम.शिरसाठ	उद्योग उप संचालक	**२१६३०/-**	**५२४४९/-**
१२.	श्री.पी.डी.रेंदाळकर	उद्योग उप संचालक	**३३१८०/-**	**७९०१४/-**
१३.	श्री.ए.टी.पाटील	उद्योग अधिकारी	**१५७६०/-**	**३७७४८/-**
१४.	श्री.ए.पी.शिंदे	उद्योग अधिकारी	**१३७००/-**	**३३०१०/-**
१५.	श्रीमती.एस.जी.हिवाळे	उद्योग अधिकारी	**१३७००/-**	**३३०१०/-**
१६.	श्री.एस.डी.बांगर	उद्योग अधिकारी	**१३७००/-**	**३३०१०/-**
१७.	श्री.आर.एम.नाईक	उद्योग अधिकारी	**२३८२०/-**	**५६२८६/-**
१८.	श्री.पी.एम.बागडे	उद्योग अधिकारी	**२४५३०/-**	**५७९१९/-**
१९.	श्री.आर.एस.काकडे	उद्योग अधिकारी	**२१३१०/-**	**५०५१३/-**
२०.	श्री.सी.ए.डोंगरे	उद्योग अधिकारी	**२३६१०/-**	**५५८०३/-**
२१.	श्री.सी.जी .संख्ये	उद्योग अधिकारी	**२४९५०/-**	**५८८८५/-**
२२.	रिक्त पद	उद्योग अधिकारी	-	-
२३.	-	लेखा अधिकारी	-	-
२४.	श्रीमती.एम.एम.गोडांबे	स्वीय सहाय्यक	**३१७८०/-**	**७४५९४/-**

२५.	श्रीमती.आर.टी.नाडार	स्वीय सहाय्यक	३३४१०/-	१४२८७२/-
२६.	श्री. बी.जी.गायकवाड	अधिक्षक	१९०५०/-	४४५१५/-
२७.	श्री.एम.आर.जाधव	अधिक्षक	२०१६०/-	४७०६८/-
२८.	-	अधिक्षक	१८९४०/-	३७३६७/-
२९.	श्रीमती.आर.अे. राणे.	लघुलेखिका (उश्रे)	२८९१०/-	६७९९३/-
३०.	श्रीमती एस. व्ही. साळवी.	लघुलेखिका (निश्रे)	२४९५०/-	५८८८५/-
३१.	श्रीमती. पी.एस.दाभोळकर	लघुलेखिका (निश्रे)	२२२७०/-	५१९२१/-
३२.	श्री.एम.एन.मर्दे	लघुलेखिका (निश्रे)	१९९४०/-	४६५६२/-
३३.	श्रीमती. के.आर.पाटील	लघुलेखिका (निश्रे)	२४९५०/-	५८८८५/-
३४.	श्रीमती.एस.ए.मदान	लघुलेखिका (निश्रे)	२६९००/-	५५३००/-
३५.	-	लघुलेखिका (निश्रे)	-	-
३६.	श्रीमती.एच.आर.नायर	लघुलेखिका (निश्रे)	२८४३०/-	६६८८९/-
३७.	-	लघुटंकलेखिका	-	-
३८.	-	लघुटंकलेखिका	-	-
३९.	-	लघुटंकलेखक	-	-
४०.	-	सहाय्यक लेखा अधिकारी	-	-
४१.	-	संधोधन सहाय्यक	-	-
४२.	श्री.एस.जे.धारणकर	उद्योग निरिक्षक	१८१९०/-	४२५३७/-
४३.	श्री.एम.आर.पाटील	उद्योग निरिक्षक	१८७४०/-	४३८०२/-
४४.	श्री.ए.बी.गवळी	उद्योग निरिक्षक	२४५३०/-	५७९१९/-
४५.	श्री.जी.श.आठवले	उद्योग निरिक्षक	१८१९०/-	४२५३७/-
४६.	श्री.आर.जी.डोईफोडे	उद्योग निरिक्षक	२१०८०/-	४९१८४/-
४७.	श्री.एम.एल.दळवी	उद्योग निरिक्षक	१९११०/-	४४६५३/-
४८.	श्री.एस.आर.बोडरे	उद्योग निरिक्षक	२४९५०/-	५८८८५/-
४९.	श्री.बी.जी. पाटील	उद्योग निरिक्षक	२४९५०/-	५८८८५/-
५०.	श्री.बी.एन.तरे	उद्योग निरिक्षक	२४९५०/-	५८८८५/-
५१.	श्री.ए.जे.ठाणेकर	उद्योग निरिक्षक	२२४१०/-	५२२४३/-
५२.	श्री.यु.ए.सावंत	उद्योग निरिक्षक	२२०६०/-	५१४३८/-

५३.	श्री.व्ही.एस.कुमटकर	उद्योग निरिक्षक	१८७६०/-	४३८४८/-
५४.	श्री.एम.एन.मोहोड	उद्योग निरिक्षक	२१५५०/-	५०२६५/-
५५.	श्री.पी.व्ही.पवार	उद्योग निरिक्षक	१९५१०/-	४५९७३/-
५६.	श्री.डी.टी.जोशी	उद्योग निरिक्षक	२१९८०/-	५१२५४/-
५७.	-	उद्योग निरिक्षक	-	-
५८.	श्री.आर.के.पाल	शाखा प्रमुख	१८७२०/-	४३७५६/-
५९.	श्रीमती.एस.सी.पाटील	शाखा प्रमुख	१५२६०/-	३५७९८/-
६०.	श्रीमती.एस.व्ही.यादव	शाखा प्रमुख	१८३९०/-	४२२९७/-
६१.	श्रीमती.एस.के.लवणे	शाखा प्रमुख	१७२५०/-	३५२००/-
६२.	श्री.बी.एन.कांबळे	शाखा प्रमुख	१९०६०/-	४४५३८/-
६३.	श्री.एस. बी. कनाके	शाखा प्रमुख	१५८७०/-	३२४४०/-
६४.	श्री.व्ही.बी.वसिटा	शाखाप्रमुख	१९२९०/-	४५०६७/-
६५.	श्री.बी.टी.झेंडे	शाखाप्रमुख	१८५६०/-	४३३८८/-
६६.	श्री.आर.बी.शास्त्री	शाखाप्रमुख	१८५००/-	३७७००/-
६७.	श्री.पी.जी.बागडे	शाखाप्रमुख	१८५६०/-	४३३८८/-
६८.	-	शाखाप्रमुख	-	-
६९.	-	शाखाप्रमुख	-	-
७०.	-	शाखाप्रमुख	-	-
७१.	-	शाखाप्रमुख	-	-
७२.	श्रीमती.व्ही.व्ही.भट	टिप्पणी सहाय्यक	१७९४०/-	४१९६२/-
७३.	श्री.बी.व्ही.भिसे	टिप्पणी सहाय्यक	१७२४०/-	४०३५२/-
७४.	श्री.आर.एस.तोडणकर	टिप्पणी सहाय्यक	१८२४०/-	३७१८०/-
७५.	श्री.ए.एस.पावले	टिप्पणी सहाय्यक	१००६०/-	२०८२०/-
७६.	श्रीमती.पी.पी.रायकर	टिप्पणी सहाय्यक	१८४५०/-	४३१३५/-
७७.	श्रीमती.एन.डी.विरनोडकर	टिप्पणी सहाय्यक	१७३५०/-	४०६०५/-
७८.	श्री.के.के.घाडी	टिप्पणी सहाय्यक	१७८७०/-	४२१०१/-
७९.	श्रीमती.व्ही.व्ही.दळवी	टिप्पणी सहाय्यक	१८३७०/-	३७८४०/-
८०.	श्रीमती.एस.ए.दामले	टिप्पणी सहाय्यक	१८११०/-	४२३५३/-
८१.	श्री.ए.एम.गौस	टिप्पणी सहाय्यक	१६७३०/-	३९१७९/-

८२.	श्रीमती. एस.आर.पावसकर	टिप्पणी सहाय्यक	१७६७०/-	४१३४१/-
८३.	श्री.एस.एम.मांडवेकर	टिप्पणी सहाय्यक	१५५५०/-	३६४६५/-
८४.	श्रीमती.एस.पी.पाटील	टिप्पणी सहाय्यक	१५३४०/-	३५९८२/-
८५.	श्रीमती.व्ही.व्ही.घरत	टिप्पणी सहाय्यक	१८१६०/-	४२४६८/-
८६.	श्री.पी.आर.बाणे	टिप्पणी सहाय्यक	१७३५०/-	४०६०५/-
८७.	श्री.एस.एम.कदम	टिप्पणी सहाय्यक	१६७३०	३९१७९/-
८८.	श्रीमती.एस.एस.कुलकर्णी	टिप्पणी सहाय्यक	११७३०/-	२९२७९/-
८९.	श्रीमती.व्ही.आर.पाटील	टिप्पणी सहाय्यक	१७३५०/-	३५४००/-
९०.	श्रीमती.यु.एस.लोटनकर	टिप्पणी सहाय्यक	१६४४०/-	३८५१२/-
९१.	श्री.ए.एन.वाघमारे.	टिप्पणी सहाय्यक	१६४४०/-	३८५१२/-
९२.	श्री.एस.डी.गायकवाड	टिप्पणी सहाय्यक	१६४४०/-	३३५८०/-
९३.	श्रीमती.के.यु.शिंगाडे	टिप्पणी सहाय्यक	१००६०/-	२०८२०/-
९४.	-	टिप्पणी सहाय्यक	-	-
९५.	श्रीमती.एन.आर.गुप्ते.	प्रमुख टंकलेखिका	१८३४०/-	४२८८२/-
९६.	श्रीमती. एस.एल.परुळेकर	टंकलेखिका	१७३२०/-	४०५३६/-
९७.	श्री.एच.बी.भनारकर	लिपीक	१२९२०/-	३०४१६/-
९८.	श्रीमती.एस.टी.चव्हाण	लिपीक	८७२०/-	२०६५६/-
९९.	कु.डी.बी.दौंड	लिपीक	७७३०/-	१८३७९/-
१००.	श्रीमती. जे.जे.किणी	लिपीक	१४१००/-	३३१३०/-
१०१.	श्री.एस.एम.हरदास	लिपीक	११६९०/-	२७५८७/-
१०२.	श्री.आर.पी.पाटणे	लिपीक	१२५३०/-	२९५१९/-
१०३.	श्री.आर.एस.बागाईतकर	लिपीक	१०७१०/-	२५२३३/-
१०४.	श्री.एस.के.मोहिते	लिपीक	१२७००/-	२९९१०/-
१०५.	श्रीमती.जी.एम.गावंडे	लिपीक	११६९०/-	२७४८७/-
१०६.	श्री.डी.पी.सावंत	लिपीक	१२५३०/-	२५७६०/-
१०७.	श्री.एम.अे.गडेकर.	लिपीक	१३१००/-	३०८३०/-
१०८.	कु.आर.अे.घवाले.	लिपीक	१३३७०/-	३१४५१/-
१०९.	-	लिपीक	-	-
११०.	श्रीमती अे.एस.मोरे.	लिपीक	१३१००/-	२६९००/-

१११.	श्री.पी.के.नाशिककर	लिपीक	१३१००/-	३०८३०/-
११२.	श्री.पी.आर.पारकर	लिपीक	१४८४०/-	३३८२०/-
११३.	श्रीमती एम. डी. गायकवाड	लिपीक	१३१००/-	३०८३०/-
११४.	श्री.पी.व्ही.हिवरे	लिपीक	८२१०/-	१९४८३/-
११५.	श्रीमती.एस.पी.आचार्य	लिपीक	१६४४०/-	३८५१२/-
११६.	श्री.के.व्ही.कुरणे	लिपीक	७७३०/-	१८३७९/-
११७.	श्री.यु.एम.गमरे	लिपीक	१२९२०/-	२६५४०/-
११८.	श्री.एस.पी.पवळे	लिपीक	७७३०/-	१८३७९/-
११९.	श्री.यु.आर.कड	लिपीक	७७३०/-	१८३७९/-
१२०.	श्री.व्ही.जी.केदारे	लिपीक	१३३७०/-	३१४५१/-
१२१.	श्री.एन.पी.गिरप	लिपीक	१२५३०/-	२९५१९/-
१२२.	श्रीमती.ए.ए.खरे	लिपीक	१३८५०/-	३२५५५/-
१२३.	श्रीमती.टी.टी.म्हात्रे	लिपीक	१४१००/-	३३१३०/-
१२४.	श्रीमती.ही.आर.पाटील	लिपीक	११९००/-	२८०७०/-
१२५.	श्री.व्ही.एस.पुनासे	लिपीक	१२५३०/-	२९५१९/-
१२६.	श्री.व्ही.एस.गादेवाड	लिपीक	७७३०/-	१८३७९/-
१२७.	श्री.एस.आर.देशपांडे	लिपीक	१२७००/-	२९९१०/-
१२८.	श्री.एच.एन.घोलप	लिपीक	१६०३०/-	३७५६९/-
१२९.	श्री.आर.एन.खामकर	लिपीक	१२७००/-	२६१००/-
१३०.	श्री.एस.एस.आंब्रे	लिपीक	१०३१०/-	२१२२०/-
१३१.	श्रीमती.पी.मोकाशी	लिपीक	७९७०/-	१८१४०/-
१३२.	श्रीमती.पी.पी.दांडेकर	लिपीक	१२१००/-	२८५३०/-
१३३.	श्रीमती. व्ही.बी.नर	लिपीक	७१००/-	१६९३०/-
१३४.	श्री.अमित वसंतराव गोरे	लिपीक-टंकलेखक	८२१०/-	१९४८३/-
१३५.	श्री.एस.डी.शहापुरवाड	लिपीक-टंकलेखक	७७३०/-	१८३७९/-
१३६.	-	लिपीक-टंकलेखक	-	-
१३७.	श्रीएस.व्ही.महामुनी	लिपीक-टंकलेखक	१३३७०/-	३१४५१/-
१३८.	श्रीमती.एस.एस.गवंडे	लिपीक-टंकलेखक	११६९०/-	२४०८०/-
१३९.	श्रीमती एस. पी. गोवळकर	लिपीक-टंकलेखक	१२०९०/-	२८५०७/-

१४०.	श्री.जी.आर.भगत	लिपीक-टंकलेखक	७७३०/-	१८३७९/-
१४१.	श्रीमती.व्ही.आर.राणे	लिपीक-टंकलेखक	१०१२०/-	२०८४०/-
१४२.	श्रीमती.एम.डी.कांबळे	लिपीक-टंकलेखक	११९००/-	२४४००/-
१४३.	श्री.व्ही.के.वालपकर	लिपीक-टंकलेखक	१२२९०/-	२८९६७/-
१४४.	श्री.जी.व्हि.कांबळे	लिपीक-टंकलेखक	१२५७०/-	२९६११/-
१४५.	श्री.एस.बी.तांबे	लिपीक-टंकलेखक	१०१५०/-	२३९४५/-
१४६.	श्री.एस.यु.काझी	लिपीक-टंकलेखक	१०३१०/-	२४३१३/-
१४७.	श्री.पी.एस.गोवळकर	लिपीक-टंकलेखक	१२२९०/-	२८९६७/-
१४८.	श्री.एन.एम.जोशी	लिपीक-टंकलेखक	१२०९०/-	२८५०७/-
१४९.	श्री.आर.डी.कदम	लिपीक-टंकलेखक	११९००/-	२४५००/-
१५०.	श्रीमती.आर.पी.म्हसकर	लिपीक-टंकलेखक	१२२७०/-	२८९२१/-
१५१.	श्रीमती.एस.एस.खेडेकर	लिपीक-टंकलेखक	१२२९०/-	२८९६७/-
१५२.	श्रीमती.आर.एस.तांबे	लिपीक-टंकलेखक	११९००/-	२८०७०/-
१५३.	-	लिपीक-टंकलेखक	-	-
१५४.	श्री.एम.ए.शेवाळे	लिपीक-टंकलेखक	९२६०/-	२१८९८/-
१५५.	श्री.ए.बी.सावंत	लिपीक-टंकलेखक	१२१२०/-	२४९४०/-
१५६.	श्री.पी.डी.वर्तक	लिपीक-टंकलेखक	१२२९०/-	२५२८०/-
१५७.	श्री.व्ही.ए.ढाकणे	लिपीक-टंकलेखक	७७३०/-	१८३७९/-
१५८.	श्री.के.एम.रहाणे	लिपीक-टंकलेखक	११३५०/-	२३४००/-
१५९.	श्री.वाय.के.चोरमल्ले	लिपीक-टंकलेखक	७७३०/-	१८३७९/-
१६०.	श्री.पी.आर.कांबळे	वाहनचालक	१२४३०/-	२९३३९/-
१६१.	श्री.पी.डी.कळझुनकर	वाहनचालक	१५९३०/-	३२६१०/-
१६२.	श्री.सी.जी.गुजले	रोनिओ ऑपरेटर	११८७०/-	२८०५१/-
१६३.	श्री.एस.व्ही.साटम	दफतरी	११८७०/-	२४४९०/-
१६४.	-	हवालदार	-	-
१६५.	श्री.एस.डी.मोरे	हवालदार	१२२३०/-	२८८७९/-
१६६.	श्री.एस.एस.वाजे	हवालदार	११५००/-	२७२००/-
१६७.	श्री.जी.जी.गोसावी	नाईक	११५००/-	२७२००/-
१६८.	श्री.आर.के.शिंदे	नाईक	११८७०/-	२७९५१/-

१६९.	श्री.बी.बी.जाधव	नाईक	८२६०/-	१९६४८/-
१७०.	श्रीमती.एस.डी.नार्वेकर	नाईक	११७३०/-	२४२१०/-
१७१.	श्री.डी.ए.बनसोडे	नाईक	११६८०/-	२७६१४/-
१७२.	श्री. श्री. एस.जी.लाड	नाईक	११७००/-	२९२६०/-
१७३.	श्री. एस.सी.भोसले	शिपाई	१००५०/-	२३७१५/-
१७४.	श्रीमती.एस.एस.डगळे	शिपाई	९८४०/-	२३२८०/-
१७५.	श्रीमती.व्ही.ए.सकपाळ	शिपाई	५९२०/-	१४२१६/-
१७६.	-	शिपाई	-	-
१७७.	श्रीमती.एस.एस.जाधव	शिपाई	९३८०/-	१९४१०/-
१७८.	-	शिपाई	९३००	१८००७/-
१७९.	श्री.एस.एस.यादव	शिपाई	८९२०/-	१८४९०/-
१८०.	-	-	-	-
१८१.	श्री.एच.आर.पटेल	शिपाई	९९८०/-	२०५६०/-
१८२.	श्री.एस.एल.पुरळकर	शिपाई	९५२०/-	१९६९०/-
१८३.	श्री.एस.व्ही.साटम	शिपाई	११८७०/-	२४४९०/-
१८४.	-	शिपाई	-	-
१८५.	श्री.एच.आर.तोरस्कर	शिपाई	९६८०/-	२१६१०/-
१८६.	श्री. के.जी.वंजारे	शिपाई	१००४०/-	२३७४२/-
१८७.	श्रीमती.एस.एस.वर्मा	शिपाई	९१००/-	२१५८०/-
१८८.	-	-	-	-
१८९.	श्री.आर.एम.देसाई	शिपाई	१०१४०/-	२३९७२/-
१९०.	श्रीमती.ए.ए.भंडारे	शिपाई	६१००/-	१४६३०/-
१९१.	श्री.के.टी.गायकवाड	शिपाई	९५३०/-	१९७१०/-
१९२.	-	शिपाई	-	-
१९३.	श्रीमती.पी.पी.कांबळे	शिपाई	१०३१०/-	२४३६३/-
१९४.	श्री.बी.सी.मेंदाडकर	शिपाई	११२१०/-	२३१७०/-
१९५.	श्री.आर.एस.कांबळे	शिपाई	१०३१०/-	२४३१३/-
१९६.	श्री.एस.डी.कदम	शिपाई	९७७०/-	२०१९०/-
१९७.	श्री.अ.अ.अ.रझाक शेख	शिपाई	९५३०/-	२२५६९/-

१९८.	-	शिपाई	-	-
१९९.	-	शिपाई	-	-
२००.	-	शिपाई	-	-
२०१.	श्री.एम.एस.पडवळ	शिपाई	११५००/-	२८७००/-
२०२.	-	शिपाई	-	-
२०३.	-	शिपाई	-	-
२०४.	श्रीमती.एस.व्ही.मोरे	शिपाई	१०१४०/-	२३९७२/-
२०५.	श्री.पी.जी.पोईपकर	शिपाई	११५१०/-	२७१२३/-
२०६.	-	शिपाई	-	-
२०७.	श्री.जे.एस.सावंत	शिपाई	७५९०/-	१९६५७/-

<u>उपकलमे - ११</u>

उद्योग संचालनालय , मुख्यालय

सन २००४-२००५ ते फ़ेब्रुवारी २०१३ पर्यंतच्या खर्चाचा तपशिल (योजनेत्तर) **Non-Plan**

अ. क्र.	योजनेचेनांववलेखाशिर्ष	संकेतांक क्रमांक	२००४-०५ चाखर्च	२००५-०६ चाखर्च	२००६-०७ चाखर्च	२००७-०८ चाखर्च	२००८-०९ चाखर्च	२००९-१० चाखर्च	२०१०-११ चाखर्च	२०११-१२ चाखर्च	२०१२-१३ चाखर्च	अभिप्राय
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०	११	१२	१३
१	औद्योगिकप्रदर्शनजत्रेतभागघेणे	२८५१ ०३९८	७५.००	५०.००	१४८.३४	१२८.६३	७३.००	६७.४८	२००.००	१७०.००	१४३.०२	
२	सुशिक्षित बेरोजगारांना कार्यक्रमाखाली उपक्रम सुरु करण्यासाठी परिचारीकांना देण्याची योजना	२८५१	२५.५६	७१.२४	६५१.१२	११७७.५९	१७११.४६	१५२५.०१	९६६.२५	११४६.८६	१४८९.१९	
३	सुशिक्षित बेरोजगारांना बीज भांडवलाच्या रुपाने कर्ज देणे	६२५०	२६४.५६	४८५.११	६२९.०७	७७४.०९	८६१.९८	९६३.८२	७७०.२८	११६१.९६	१४१०.२७	
४	हस्तव्यवसाय उद्योगाचा विकास	२८५१ ०५६७	५.५०	१०.००	८.४८	१०.००	२०.००	--	९४.५०	७४.७५	९४.००	

५	ग्रामीणकारागीरांसाठी विकासयोजना	२८५१ १३२२	--	--	--	--	--	--	--	--	---	
६	जैवतंत्रज्ञ	२८५२ ०३७२	--	१६.६७	--	९८३.११	--	--	--	--	---	
अक	योजनेचेनांववलेखाशिर्ष	संकेतांक क्रमांक	२००४-०५ चाखर्च	२००५-०६ चाखर्च	२००६-०७ चाखर्च	२००७-०८ चाखर्च	२००८-०९ चाखर्च	२००९-१० चाखर्च	२०१०-११ चाखर्च	२०११-१२ चाखर्च	२०१२-१३ चाखर्च	अभिप्राय
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०	११	१२	१३
७	निर्यातप्रचालनातवाढकरणे	२८५२ ०१५८	--	--	--	११.००	--	१५.००	१३.५०	१७.००	१७.६०	
८	सहकारी औद्योगिकवसाहती	४४२५ ०४०९	१४.५५	५४.८४	१११.९१	१७९.६८	१०.५४	१४२.१३	९०.००	५१.६०	---	
९	जिल्हाउद्योगकेंद्रकर्जयोजना (जनरल)	६८५१	२१.२३	५३.६१	५३.०९	८२.८२	७५.४५	९२.९६	२७६.३८	७१.०२	१२५.०५	
१०	लघुउद्योगविकासमहामंडळालाअशंदान	४८५१ ०३१९	--	--	७५.००	३९६.१९	--	--	--	---	---	
११	महानगर गॅस लिमिटेड	४८८५ ०२५४	--	--	३००.००	---	---	---	---	---	---	

१३	ग्रामोद्योग वसाहती विकास	२८५१ ५३०८	--	--	--	२०.००	---	---	---	४५.००	---	
१४	उद्योग संचालनालयाची प्रादेशिक कार्यालय व जिल्हा उद्योग केंद्रे यांची बांधकाम व दुरुस्ती	२८५१ ५२९१	---	---	---	---	---	९४.१४	१३५.००	१६९.८७	१४९.४४	

अक	योजनेचेनांववलेखाशिर्ष	संकेतांक क्रमांक	**२००४-०५** चाखर्च	**२००५-०६** चाखर्च	**२००६-०७** चाखर्च	**२००७-०८** चाखर्च	**२००८-०९** चाखर्च	**२००९-१०** चाखर्च	**२०१०-११** चाखर्च	**२०११-१२** चाखर्च	**२०१२-१३** चाखर्च	अभिप्राय
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०	११	१२	१३
१५	मध केंद्र	२८५१ ५३२६	---	---	---	---	---	१२५.००	१२५.००	१५७.५०	---	
१६	उद्योग संचालनालयाचे संगणकीकरण	२८५१ ५३५३	---	---	---	---	---	३.२०	४६.००	७१.०३	२८.६८	
१७	शासकीय मुद्रणालयासाठी यंत्रसामग्री खरेदी	४०५८ ००८१						३२२.७१	३३८.११	३६०.००	२३२.०४	
१८	किरकोळ विक्रेत्यांसाठी औरंगाबाद येथे मराठवाडा प्रशिक्षण केंद्राची स्थापना	२८५१ ५२८२						१२१.९८	५३.९०	११०.५०	---	
१९	राज्याची सामायिक सुविधा निर्माण करण्यासाठी उद्योग समुह प्रकल्पांना अनुदान योजना	२८५१ ५४०६							२००.००	१२४.७७	**४००.००**	
		एकूण	**४०६.४०**	**७४१.४७**	**१९७७.०१**	**३७६३.११**	**२७५२.४३**	**३४७३.४३**	**३३०८.९२**	**३७३१.७७**	**४०८९.२९**	

उपकलमे — **१२**

अर्थसहाय्य कार्यक्रमांतर्गत प्रदान करण्यात आलेल्या रक्कमा व लाभधारकांचा तपशील

मुख्य कार्यालय उद्योग संचालनालनायाकडे अर्थसहाय्य योजना -

१) सामुहीक प्रोत्साहन योजना - सन **१९९३-२००७** ते माहे डिसेंबर **२०११** पर्यंत संगणकावर दिलेली आहे.

२) औद्योगीक समूह - अंतर्गतची माहिती संगणकावर ठेवण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

३) सहकारी औद्योगीक वसाहत - या योजनेची माहिती संगणक प्रणालीवर ठेवण्यात येणार

उपकलमे — **१३**

उद्योजकांना सवलती/परवाने किंवा प्राधिकारपत्रे दिलेली आहेत याबाबतचा तपशिल

उद्योग संचालनालयामार्फत सामुहिक प्रोत्साहन योजना अंतर्गत औद्योगिक प्रोत्साहन अनुदान, व्याज अनुदान, विद्युत शुल्क माफी, मुद्रांक शुल्क माफी, स्वामीत्व परतावा, जकात कर व प्रवेशकर परतावा, इत्यादिंनसाठी पात्रता प्रमाणपत्रे, नागरी जमीन कमाल धारणा कायदा **१९७६** अंतर्गत जमीनाच्या औद्योगिक वापरासाठीची नाहरकत, मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटनेमार्फत दरकरार, वगणतेल व ग्रीस आदि नियमां अतर्गत वंगण तेल व ग्रीस उत्पादक व विक्रेते यंत्रना अनुज्ञाप्ती, सुक्ष्म, लघु व मध्यम उपक्रमांना सुक्ष्म, लघु व मध्यम उपक्रम विकास कायदा **२००६** अन्वये आवेदन पत्राची पोच, माहिती तंत्रज्ञान विज्ञान घटक, माहिती तंत्रज्ञान धोरणा अंतर्गत इरादा पत्र/ नोंदणी दिली जाते. सदरची माहिती विस्तृत स्वरुपाची असल्याने माहिती पुढील वर्षापासून इलेक्ट्रॉनिक स्वरुपात तयार करण्यात येणार आहे.

उद्योग संचालनालय -मुख्यालय

१) सामुहीक प्रोत्साहन योजना - प्रोत्साहन अनुदान व्याज अनुदान, विद्युत शुल्क माफी, मुद्रांक शुल्क माफी, स्वामित्व परवाना, जकात कर व प्रवेशकर परवाना इत्यादींना पात्रता प्रमाणपत्रे .

२) भांडार खरेदी अंतर्गत - दरकरार

३) माहिती व तंत्रज्ञान अंतर्गत - इरादा पत्रे देणे/ नोंदणी देणे.

४) जैव तंत्रज्ञान अंतर्गत - इरादा पत्रे देणे/ नोंदणी देणे.

प्राधान्यानुसार संगणीकरणाचे काम पुढील वर्षापासून चालू करण्यात येणार आहे.

जिन्हा उद्योग केंद्र

१) सामुहीक प्रोत्साहन योजना - प्रोत्साहन अनुदान व्याज अनुदान, विद्युत शुल्क माफी, मुद्रांक शुल्क माफी, स्वामित्व परवाना, जकात कर व प्रवेशकर परवाना इत्यादींना पात्रता प्रमाणपत्रे .

२) पंतप्रधान रोजगार योजना- जिल्हाधीकारी कार्यालयांच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध आहे.

३) बीज भांडवल योजना- जिल्हाधीकारी कार्यालयांच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध आहे.

४) जिऊके कर्ज योजना -जिल्हाधीकारी कार्यालयांच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध आहे.

५) उद्योजकता प्रशिक्षक कार्यक्रम -जिल्हाधीकारी कार्यालयांच्या संकेत स्थळावर उपलब्ध आहे.

विभागीय कार्यालय

१) सामुहीक प्रोत्साहन योजना - प्रोत्साहन अनुदान व्याज अनुदान, विद्युत शुल्क माफी, मुद्रांक शुल्क माफी, स्वामित्व परवाना, जकात कर व प्रवेशकर परवाना इत्यादींना पात्रता प्रमाणपत्रे . **२)** जैव तंत्रज्ञान अंतर्गत - इरादा पत्रे देणे/ नोंदणी देणे. **३)** वंगण तेल व ग्रीस -परवाना

<u>उपकलमे - **१४**</u>

उद्योग संचालनालयाबाबत ईलेक्ट्रॉनिक स्वरुपात असलेली माहिती.

या बाबतची माहिती उपकलमे **१३** मध्ये नमुद केल्याप्रमाणे आहे.

<u>उपकलमे - **१५**</u>

नागरिकांना माहिती मिळण्यासाठी उपलब्ध असलेलया जनतेच्या वापरासाठी बसलेल्या वापरासाठी असलेल्या ग्रंथालय अथवा वाचनकक्ष इत्यादी सुविधांचा तपशील.

विविध नियतकालिके व मासिके यामध्ये येणारी लधु व मोठे उद्योग याबाबतची माहिती उद्योग संचालनालयाचया मुख्यालयात असलेल्या ग्रंथालयामध्ये संदर्भासाठी नागरिकांना उपलब्ध होऊ शकतात. विभागीय कार्यालय व जिल्हा उद्योग केंद्र कार्यालयांमध्ये ग्रंथालय स्थापन केलेले नाही, परंतू संचालनालयाच्या कार्यालयाच्या कार्याची माहिती देणारी उद्योग साधना ही पुस्तीका संचालनालयाच्या मुख्यालयात व जिल्हास्तरीय सर्व कार्यालयांमध्ये नागरिंकासाठी उपलब्ध आहे.

उपकलमे - १६

उद्योग संचालनालय मुख्य कार्यालय व जिल्हा पातळीवरील कार्यालयातील अधिकाऱ्यांची नावे

अ. क्र.	कार्यालयाचा पत्ता	अधिकाऱ्याचे नांव	पदनाम	दूरध्वनी व फॅक्स क्रमांक
१	२	३	४	५
१.	उद्योग संचालनालय, नवीन प्रशासन भवन, २ रा मजला, मंत्रालयासमोर, मुंबई-३२. (मुख्यालय)	श्री. सुरेंद्रकुमार बागडे, भा.प्र.से.	सचिव (लघु व मध्यम उद्योग) तथा विकास आयुक्त (उद्योग)	२२०२८६१६ / २२०२३५८४ फॅक्स क्र. (०२२)२२०२६८२६ / २२०२८४४३
		रिक्त	श्री.गि.श्री. उमप अतिरिक्त उद्योग संचालक (अतिरिक्त कार्यभार)	२२०२०००९ फॅक्स क्र. (०२२)२२०२६८२६
		श्री. शि.वि. पाटील	उद्योग सह संचालक	
		श्री. वि.ल. राजाळे	उद्योग सह संचालक (प्रतिनियुक्तीने म.औ.वि.म.)	
		श्री.गि.श्री.उमप	उद्योग सह संचालक	२२०२६७५५
		श्री.प्र.प्र.दाबेराव	उद्योग सह संचालक	
		श्री.स.सं.सुरवसे	उद्योग सह संचालक	
		श्री.पी.पी.देशमुख	उद्योग सह संचालक	
		श्री.वि.क.जैन	उद्योग सह संचालक	
		श्री.जे.ए.लाटकर	सह निबंधक (औ.व)	२२८३१९०२
		रिक्त	विशेष कार्य अधिकारी	
		श्री.एस.जे.कोरबू	अधिक्षकीय उद्योग अधिकारी	२२०२६५८०
		श्री.ए.आर. चांदोरीकर	अधिक्षकीय उद्योग अधिकारी	
		श्री.सा.ह. पाटील	अधिक्षकीय उद्योग अधिकारी	
		श्री.शै.गि. राजपूत	अधिक्षकीय उद्योग अधिकारी	
		श्री.शां.तु. मोहिते	अधिक्षकीय उद्योग अधिकारी (प्रतिनियुक्तीने मंत्री महोदय यांच्याकडे)	

अ. क्र.	कार्यालयाचा पत्ता	अधिकाऱ्याचे नांव	पदनाम	दूरध्वनी व फॅक्स क्रमांक
१	२	३	४	५
		श्री.ब.सु. जोशी	अधिक्षकीय उद्योग अधिकारी	
		श्री.ए.पी.धर्माधिकारी	अधिक्षकीय उद्योग अधिकारी	
		रिक्त	अधिक्षकीय उद्योग अधिकारी	
		रिक्त	अधिक्षकीय उद्योग अधिकारी	
		रिक्त	अधिक्षकीय उद्योग अधिकारी	
		श्री.सु.रा.लोंढे	उद्योग उप संचालक (तांत्रिक)	२२०२९०८६
		श्री.प्र.द.रेंदाळकर	उद्योग उप संचालक (तांत्रिक)	
		श्री. वा.दौ.देसले	उद्योग उप संचालक (तांत्रिक)	
		श्रीम. विजू. मु.शिरसाठ	उद्योग उप संचालक (तांत्रिक)	
		श्रीम. मृणालीनी म.झाल्टे	उद्योग उप संचालक (तांत्रिक)	
		श्री.व्ही.व्ही. शिंदे	उद्योग उप संचालक (तांत्रिक)	२२०२५०८०
		रिक्तपद	उद्योग उप संचालक (तांत्रिक)	
		रिक्तपद	उद्योग उप संचालक (तांत्रिक)	
		रिक्तपद	उद्योग उप संचालक (तांत्रिक)	
		रिक्तपद	उद्योग उप संचालक (तांत्रिक)	
		रिक्तपद	उद्योग उप संचालक (तांत्रिक)	
		रिक्त पद	उद्योग उप संचालक (प्रशासन)	
		रिक्त पद	उद्योग उप संचालक (प्रशासन)	
		रिक्त पद	उद्योग उप संचालक (प्रशासन)	
		रिक्त पद	उद्योग उप संचालक (प्रशासन)	
		श्री.सं.धा. बांगर	उद्योग अधिकारी (तांत्रिक)	
		श्री.अ.ता.पाटील	उद्योग अधिकारी (तांत्रिक)	
		श्रीमती संगिता ग.हिवाळे	उद्योग अधिकारी (तांत्रिक)	
		श्री.अजित पोपट शिंदे	उद्योग अधिकारी (तांत्रिक)	
		श्री.आर.एम. नाईक	उद्योग अधिकारी (तांत्रिक)	०२२२०२९०८६
		श्री.प्र.गो. बागडे	उद्योग अधिकारी (तांत्रिक)	

अ. क्र.	कार्यालयाचा पत्ता	अधिकाऱ्याचे नांव	पदनाम	दूरध्वनी व फॅक्स क्रमांक
१	२	३	४	५
		श्री.सी.जी. संख्ये	उद्योग अधिकारी (तांत्रिक)	
		श्री.दा.श. नेवारे	उद्योग अधिकारी (तांत्रिक)	
		श्रीम.बी.व्ही. शिळमकर	उद्योग अधिकारी (तांत्रिक)	
		रिक्त	उद्योग अधिकारी (तांत्रिक)	
		रिक्त	उद्योग अधिकारी (तांत्रिक)	
		रिक्त	उद्योग अधिकारी (तांत्रिक)	
		रिक्त	उद्योग अधिकारी (तांत्रिक)	
		रिक्त	उद्योग अधिकारी (तांत्रिक)	
		रिक्त	उद्योग अधिकारी (तांत्रिक)	
		रिक्त	उद्योग अधिकारी (तांत्रिक)	
		श्री.सी.ए.डोंगरे	उद्योग अधिकारी (प्रशासन)	
		श्री.आर.एस.काकडे	उद्योग अधिकारी (प्रशासन)	
		रिक्त	उद्योग अधिकारी (प्रशासन)	
		रिक्त	उद्योग अधिकारी (प्रशासन)	
		रिक्त	लेखा अधिकारी	**२२८३३९४९**
२.	मुंबई प्राधिकरण विभाग,मुंबई औद्योगिक रसायन प्रयोगशाळा इमारत, टाटा नगर समोर, व्ही.एन.पुरव मार्ग, चुनाभट्टी (पूर्व), मुंबई-**२२.**	रिक्त श्री. प.गं.राठोड श्री.ग.वि.बेल्लाळे श्रीमती मो.गो. पाटील रिक्त	प्रभारी उद्योग सह संचालक (श्री.एस.जे.कोरबू) उद्योग उप संचालक(तां) उद्योग उप संचालक(तां) उद्योग अधिकारी(तां) उद्योग अधिकारी (तां)	**२४०५५९९९** **२४०५६१९९** फॅक्स क्र.-**२४०५६१९९**

अ. क्र.	कार्यालयाचा पत्ता	अधिकाऱ्याचे नांव	पदनाम	दूरध्वनी व फॅक्स क्रमांक
१	२	३	४	५
३.	विभागीय कार्यालय, कोकण विभाग, ठाणे, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, संकुल इमारत, **१** ला मजला, वागळे इस्टेट, ठाणे-**४०० ६०४**	रिक्त रिक्त रिक्त	उद्योग सह संचालक (प्रभारी श्री.ए.आर. चांदोरीकर) उद्योग उप संचालक (तां.) श्री.वि.वा.भामरे(अतिरिक्त कार्यभार) उद्योग अधिकारी (तां)	**२५८२७९०३ / २५८२८५०४** फॅक्स क्र. **(०२२)२५८३३५६५**
४.	विभागीय कार्यालय, पुणे, कृषि महाविद्यालय आवार,शिवाजी नगर पुणे-**४११ ००५**	श्री.स.सं.सुरवसे रिक्त पद श्रीमती एच.एम.मुजावर	उद्योग सह संचालक उद्योग उप संचालक(तां) श्री.नि.भि.कोळेकर (अतिरिक्त कार्यभार) उद्योग अधिकारी (तां)	**९५२०-२५५३७७२९** **९५२०-२५५३७९६६/२५५३९५८७** फॅक्स क्र. -**२३२८०४६**
५.	विभागीय कार्यालय, नाशिक, औद्योगिक केंद्रा जवळ, सातपूर, नाशिक-**४२२००५.**	श्री.प्र.प्र.दाबेराव रिक्त पद रिक्त पद	उद्योग सह संचालक उद्योग उप संचालक उद्योग अधिकारी (तां)	**९५२५३-२३५००८७** फॅक्स क्र. **- २३५४३३५/२३५२७०६**
६.	विभागिय कार्यालय, औरंगाबाद विकास भवन,**७** वा मजला, अदालत रोड, औरंगाबाद -**४३१००१.**	श्री. प्र.प्र.देशमुख श्रीमती वृ.बा.सोने रिक्त पद	उद्योग सह संचालक उद्योग उप संचालक(तां) उद्योग अधिकारी (तां)	**९५२४०-२३३११०५** फॅक्स क्र.-**२३३११०५**
७.	विभागीय कार्यालय, नागपूर उद्योग भवन, **२** रा मजला, सिव्हिल लाईन्स, नागपूर-**४४४००१.**	श्री.वि.के.जैन (श्री.अ.प्र.धर्माधिकारी) रिक्त पद	उद्योग सह संचालक महाव्यवस्थापक उद्योग उप संचालक (तां)	**९५७१२-२५३३३४५/२५६०३३५** फॅक्स क्र.- **२५६४२१२**

अ. क्र.	कार्यालयाचा पत्ता	अधिकाऱ्याचे नांव	पदनाम	दूरध्वनी व फॅक्स क्रमांक
१	२	३	४	५
८.	विभागीय कार्यालय, अमरावती एन.एस.देशमुख बंगला, डॉक्टर आंबेडकर कॉलेजजवळ, नायडू रोड, अमरावती कॅम्प, अमरावती-**४४४६०२**	रिक्त पद श्री.एन.एम. गाठेकर श्री.शि.सा.मुद्यमवार	उद्योग सह संचालक उद्योग उप संचालक (तां) उद्योग अधिकारी (तां)	**९५७१२-२६६२७६९** फॅक्स क्र.- **२६६२७८२**
९.	उप विभागीय कार्यालय, नांदेड सहकारी औद्योगिक वसाहत, शिवाजीनगर,नांदेड-४३१६०५	रिक्त उद्योग अधिकारी (तां.)	अधिक्षकीय उद्योग अधिकारी (प्र. श्री.बी.टी.यशवंते) श्री.गौ.ब.लाडे	
१०.	जिल्हा उद्योग केंद्र,ठाणे महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ व्यापारी संकुल दुसरा मजला, वुलन मिल समोर, वागळे वसाहत, ठाणे **-४००६०४.**	श्री.ए.आर.चांदोरीकर श्री.वि.वा.भामरे रिक्त पद श्री.विवेक दिगंबर राठोड श्रीमती सीमा शिवाजी हिरे	महाव्यवस्थापक उद्योग उप संचालक (तां) व्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२२-२५८३३५०४/२५८२०५०३/ २५८२२०१३** फॅक्स क्र.- **२५८३३५६५**
११.	जिल्हा उद्योग केंद्र, रायगड रायगड बाजारासमोर, रायगड, अलिबाग **-४०२२०१**	रिक्त पद श्री.गु.श. हरळय्या श्रीमती शि.प्र. मगर रिक्त पद	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२१४१-२२२०९९/२२२६४२/ २२६८५१** फॅक्स क्र. **२२२०२५**
१२.	जिल्हा उद्योग केंद्र, रत्नागिरी गठविकास अधिकारी /कर्मचारी निवासामागे, जेल रोड, रत्नागिरी **-४१५६१२.**	श्री.एन.एम.शेख रिक्त श्रीमती रं.व. पोळ	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२३५२-२२२२५४/२२४८२९** फॅक्स क्र.- **२२४७४३**
१३.	जिल्हा उद्योग केंद्र, सिंधुदूर्ग मुख्य प्रशासकिय इमारत, सी ब्लॉक. **२** रा मजला, ओरोस (बु.) तालुका कुडाळ जिल्हा सिंधुदुर्ग **-४१५६१२.**	रिक्त पद रिक्त पद रिक्त पद	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२३६२-२२८७०५** फॅक्स क्र. **२२८६६१**

अ. क्र.	कार्यालयाचा पत्ता	अधिकाऱ्याचे नांव	पदनाम	दूरध्वनी व फॅक्स क्रमांक
१	२	३	४	५
१४.	जिल्हा उद्योग केंद्र, नाशिक औद्योगिक प्रशिक्षणकेंद्रा जवळ, त्र्यंबकेश्वर महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ वसाहत ,सातपूर, नाशिक-**४२२००७**	श्री.सा.ह.पाटील श्री.दि.कि. शिवदास श्री.उमेशचंद्र सु.दंडगव्हाळ श्री.सु.प. धर्ममेर	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२५३-२३५०७३५** फॅक्स क्र.**२३५४२३५**
१५.	जिल्हा उद्योग केंद्र, धुळे जामनागरी रस्ता, धुळे - **४२४ ००१**	श्री. स. अ. भामरे श्री. का. तो. आखाडे	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२५६२-२२४५४५८** फॅक्स क्र. **२३७२४०**
१६.	जिल्हा उद्योग केंद्र, नंदुरबार सीटीएस नंबर **३८३,** बाहेरपुरा सत्यम हॉस्पीटल, हाट दरवाजा, नंदुरबार- **४२५ ४१२**	श्री. शेख सलीम शेख करीम रिक्त	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२५६४-२२४४०३** फॅक्स क्र.**२२४३०५**
१७.	जिल्हा उद्योग केंद्र, जळगांव शासकिय तंत्रनिकेतन महाविद्यालयासमोर, राष्ट्रीय महामार्ग क्र.९, जळगाव - **४२५ ००१**	रिक्त पद श्री.डी.पी.पाटिल श्री. के. एच. भालेराव श्री.संदिप प्रकाश पाटील	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२५७-२२५२८३२/२२५५२६०** फॅक्स क्र. **२२२०५००**
१८.	जिल्हा उद्योग केंद्र, अहमदनगर महाराष्ट्र विद्युत मंडळासमोर, अहमदनगर **४१४ ००१**	रिक्त पद श्री.संतोष स.गवळी रिक्त रिक्त	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२४१-२३५५३४२/२३५९४३८**
१९.	जिल्हा उद्योग केंद्र,पुणे शेतकी महाविद्यालय आवार, शिवाजी नगर, पुणे- **४११ ००५**	रिक्त पद श्री.नि.भि.कोळेकर श्री.जी.एस. गायकवाड श्री. ए. एस.भोसले श्री.एम.बी.क्षिरसागर	महाव्यवस्थापक उद्योग उप संचालक (तां) व्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२०-२५५३७९६६/२५५३९५८७**

अ. क्र.	कार्यालयाचा पत्ता	अधिकाऱ्याचे नांव	पदनाम	दूरध्वनी व फॅक्स क्रमांक
१	२	३	४	५
२०.	जिल्हा उद्योग केंद्र,सातारा प्लॅट नंबर अ **१३,** महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ विभाग, सातारा -**४३१ ००४**	श्री.स.ज्ञा. शेळके श्री. ग.ता. कुलकर्णी श्रीमती मंजुषा म.चव्हाण रिक्त पद	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२१६२-२४४६५५** फॅक्स क्र. **२३०३१०**
२१.	जिल्हा उद्योग केंद्र,सांगली शहर भुमापन क्र. **३००/२,** उद्योग भवन, विश्रामबाग, सांगली - **४१६२४६.**	श्री.बा.ज. कांबळे रिक्त पद रिक्त पद श्री.श्रीपाद शंकर दामले	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२३३-२३२२५२६/२६७२५२६** फॅक्स क्र.-**२३२६७१०.**
२२.	जिल्हा उद्योग केंद्र- कोल्हापूर **२५४**/बी, असेंब्ली रोड, उद्योग भवन, पहिला मजला, कोल्हापूर -**४१६००८**	श्री.शै.गि.राजपूत श्रीमती विद्या ग.कुलकर्णी रिक्त पद रिक्त पद	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२३१-२६६७८०५/२६५५४३८**
२३.	जिल्हा उद्योग केंद्र- सोलापूर होटगी रोड, कीनारा हॉटेल समोर, सोलापूर -**४१३००३.**	रिक्त पद रिक्त पद रिक्त पद श्री.एस.बी.बनसोडे	महाव्यवस्थापक (अति कार्यभार) श्री.स.ज्ञा.शेळके व्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**२६०१७९१/२६००१२८** फॅक्स क्र. **२६२११२०** **२६६८११३**
२४.	जिल्हा उद्योग केंद्र- औरंगाबाद हॉलीडे कॅंप समोर, औरंगाबाद - **४३१००१**	श्री.प्र.प्र.देशमुख श्री. जी.बी. जोशी श्री.आर.एस. चव्हाण रिक्त	उद्योग सह संचालक व्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२४०-२६५५४३८/२३३१६२७** फॅक्स क्र.**२६५०५०१** **/२३३११०३५**
२५.	जिल्हा उद्योग केंद्र,जालना प्लॉट नं.पी-**७,** महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ विभाग, जालना	रिक्त पद श्री.कि.व.जाधव रिक्त	महाव्यवस्थापक(अति. कार्यभार) श्री.कि.व.जाधव व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२४८२-२२०९५७/२२१९२८/** **२२१३२६/२२०२०७** फॅक्स क्र **२२५३२६**

अ. क्र.	कार्यालयाचा पत्ता	अधिकाऱ्याचे नांव	पदनाम	दूरध्वनी व फॅक्स क्रमांक
१	२	३	४	५
२६.	जिल्हा उद्योग केंद्र,परभणी गोरेगांव जकात नाक्याजवळ, परभणी - **४३१००१**	रिक्त श्री.सी.एम. क्षिरसागर रिक्त पद	महाव्यवस्थापक (अति.कार्यभार) श्री.अे.बी.हेमणे व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२४५२-२२३४४७** **२२३४१०** फॅक्स क्र **२२३७७४**
२७.	जिल्हा उद्योग केंद्र,हिंगोली शिवाई घर क्र. **७/११, ७/१२,** वार्ड क्र. **७**, शिवाजी नगर हिंगोली	श्री.डी.बी. हेमणे रिक्त पद	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२४५६-२२२२१८** फॅक्स क्र **२२०९३२.**
२८.	जिल्हा उद्योग केंद्र,बीड बसीरगंज - **४३११२३**	श्री.डी.ए. फणसे श्री.सी.के.परदेशी रिक्त पद	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२४४२-२२२२८५** **२२२८७५** फॅक्स क्र. **२२२०११**
२९.	जिल्हा उद्योग केंद्र,लातूर प्लॉट नं. बी **-१,** महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ विभाग, लातूर **-४१३५२७**	रिक्त पद श्री.बी.एस.आगवणे श्री.अमोल शि.बळे	महाव्यवस्थापक (अति.कार्यभार) श्री.बी.टी.यशवंते व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२३८२-२२०८५३/२२०१४४** फॅक्स क्र. **२४२३३०**
३०.	जिल्हा उद्योग केंद्र, उस्मानाबाद जिल्हा तुरुंगासमोर उस्मानाबाद - **४३१५०१**	रिक्त पद श्री.बा.श. पवार श्री.पी.डी. हणबर	प्रभारी महाव्यवस्थापक (श्री.पी.डी. हणबर) व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२४७२-२२२२२६/२२२४८३** फॅक्स क्र **२२८०१८**
३१.	जिल्हा उद्योग केंद्र, नांदेड सहकारी औद्योगिक वसाहत, शिवाजीनगर,नांदेड-४३१६०५	श्री.बा.त्रि. यशवंते रिक्त पद रिक्त पद रिक्त पद	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२४६२-२५५६९६** **२५००५६** फॅक्स क्र **२३८५००**
३२.	जिल्हा उद्योग केंद्र, अमरावती अमरावती कॅम्प , अमरावती **-४४४६०२**	श्री.यु.एस. पुरी श्री.नि.सं. निकम रिक्त पद रिक्त पद	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५७२१-२६६२६४४/२६६३४४५** फॅक्स क्र **२६६२८४३**

अ. क्र.	कार्यालयाचा पत्ता	अधिकाऱ्याचे नांव	पदनाम	दूरध्वनी व फॅक्स क्रमांक
१	२	३	४	५
३३.	जिल्हा उद्योग केंद्र, यवतमाळ बांधाना रस्ता, यवतमाळ -**५४५००१**	श्री. ज्ञा.ज. बागडे रिक्त पद रिक्त पद रिक्त पद	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५२३२-२४४०२२/२४४४६१** **२४४४६१** फॅक्स क्र. **२४२२११**
३४.	जिल्हा उद्योग केंद्र, अकोला जुना कापुरा (सती) बाजार, अकोला - **४४४००१**	रिक्त पद रिक्त पद रिक्त पद	महाव्यवस्थापक श्री.एन.एम.गाठेकर (अति. कार्यभार) व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५७२४-४३०८८०/२४३०२५०** **२४४०२५०** फॅक्स क्र **२४२४४४३**
३५.	जिल्हा उद्योग केंद्र, वाशिम वाशिम जिल्हाधिकारी कार्यालयासमोर वाशिम	रिक्त पद श्री.ता.ना. खांडेकर	प्रभारी महाव्यवस्थापक श्री.ज्ञा.ज. बागडे (अति. कार्यभार) व्यवस्थापक	**९५७२५६-२४४४५०५** फॅक्स क्र **२३२८०५/२३४१०२**
३६.	जिल्हा उद्योग केंद्र, बुलढाणा जतकर भवन, टिळकवाडी बसस्टँड रोड, बुलढाणा- **४४३००१**	रिक्त पद श्री. म.रा. खडसे रिक्त पद रिक्त पद	प्रभारी महाव्यवस्थापक श्री. म.रा. खडसे (अति. कार्यभार) व्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५७२६२-२४२३६७/९४२२७२५९३४** **२४४५६७/२४२२४९०** फॅक्स क्र **२४२२८९**
३७.	जिल्हा उद्योग केंद्र - नागपूर सिव्हील लाईन्स, उद्योग भवन दुसरा मजला, नागपूर -**४४०००१.**	श्री.न.ग. खंते रिक्त पद श्री.सी.वाय.पराते श्री.दि.ग. बडकस	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५७१२-२५३१९७४** फॅक्स क्र **२५६४२१२**
३८.	जिल्हा उद्योग केंद्र - वर्धा जिल्हाधिकारी कार्यालयाजवळ, बॅचलर रोड, वर्धा -**४२२००१**	श्री.का.ग.डेकाटे श्री.ता.आ. राऊत रिक्त पद	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५७१५२-२४३४६३/२४२००५** **२४२४६३** फॅक्स क्र. **२४०५३३**

अ. क्र.	कार्यालयाचा पत्ता	अधिकाऱ्याचे नांव	पदनाम	दूरध्वनी व फॅक्स क्रमांक
१	**२**	**३**	**४**	**५**
३९.	जिल्हा उद्योग केंद्र - भंडारा तहसिल कार्यालायासमोर, भंडारा - **४४१९०४**	श्री.दि.शं. गुरुलवार रिक्त पद रिक्त पद	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५७१८४-२५२३४७** **२५२५२१** फॅक्स क्र **२५२३१२२**
४०.	जिल्हा उद्योग केंद्र -गोंदिया बीपचे चाळ,तिलक वार्ड, वालामार रोड, गोंदिया -**४४१६१४**	श्री.ग.ओं.भारती श्री.न.गो. सलामे रिक्त पद	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५७१८२-२५११५१/२२५२६०** **२५१४४३** फॅक्स क्र **२३११३८**
४१.	जिल्हा उद्योग केंद्र, चंद्रपूर एस.टि.स्टँड समोर. चंद्रपूर	श्री.दि.भु. कारवट श्री.डी.डी. सहारे श्री.सु.म. बागडे रिक्त पद	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५७१७२-२५२२०८** **२५२१४२** फॅक्स क्र **२५५५००**
४२.	जिल्हा उद्योग केंद्र,गडचिरोली जिल्हा अधिकारी कार्यालय आवार गडचिरोली -**४४२६०६**	श्री.सं.पं.कोलते रिक्त पद रिक्त पद	महाव्यवस्थापक व्यवस्थापक व्यवस्थापक	**९५७१३२-२३३३६५/२२२७१७** फॅक्स क्र **२२२३०२**

उपकलमे - **१७**

अशा सदरात मोडणारी व इतर माहिती - निरंक